

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ORTAOKULLARDA SPORTİF FAALİYETLERE KATILAN VE
KATILMAYAN ÖĞRENCİLERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE OKUL
BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

MEHMET MÜBAREK BORA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

Doç. Dr. EMETE YAĞCI

2020 - Lefkoşa

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ORTAOKULLARDA SPORTİF FAALİYETLERE KATILAN VE
KATILMAYAN ÖĞRENCİLERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE OKUL
BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

MEHMET MÜBAREK BORA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

Doç. Dr. EMETE YAĞCI

2020-Lefkoşa

ONAY

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne;

Bu tez çalışması 27 Mayıs 2020 tarihinde jürimiz tarafından Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı: Doç. Dr. Nazım Serkan BURGUL

Yakın Doğu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Üye: Yrd. Doç. Dr. Togay ULUÖZ

Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Emete YAĞCI

Yakın Doğu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Prof. Dr. K. Hüsnü Can BAŞER

Yakın Doğu Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜRLER

Yüksek Lisans eğitimim boyunca beni her zaman destekleyen, cesaretlendiren, yön veren, zamanını hiçbir zaman esirgemeyen tez danışman hocam sayın Doç. Dr. Emete YAĞCI'ya ilham ve cesaret kaynağı Doç. Dr. Nazım Serkan BURGUL'a pandemi nedeniyle yaşadığımız problemlere ilgi ile hızlıca çözümler bulan Spor Bilimleri Dekanımız Sayın Prof. Dr. Mehtap TİRYAKIOĞLU'na ve tez savunma jürimde yer alan çok kıymetli Yrd. Doç. Dr. Togay ULUÖZ'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmamda öneri ve eleştirileriyle bana katkı sağlayan Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Sayın Dr. Öğretim Üyesi Necla TUZCUOĞLU' na eğitim hayatım boyunca bana her konuda destek olan aileme araştırmamın her aşamasında bana destek olan sevgili dostum Abdurrahman (Brusko) ABAY'a araştırmamın kriz anlarında bana büyük güç ve destek olan kıymetli branşdaşım Çiğdem YAVUZ' a bu süreçte büyük desteğini aldığım çok değerli Okul müdürüm sayın Faysal ERCAN' a ve idarecimiz aynı zamanda eniştem Zeynettin SERTKAYA' ya, çalıştığım okulda zümrelerim olan Yılmaz ECE'ye Nuri ÖZTÜRK' e ayrıca beni misafir eden Mahmut AYDOĞAN'a Enver ÇAĞATAY'a Serhat YURTTAŞ'a İsmail AYDOĞAN'a Lütfullah MONİS'e Ramazan KARADENİZ ve yeğenim Umut Özgür SERTKAYA'ya arkadaşlarıma tüm hocalarıma ve biricik öğrencilerime sonsuz sevgi, saygı ve minnetlerimi sunarak teşekkür ediyorum.

Hayatımızın hazinesi biricik annem Fadile BORA' ya ve rahmetli babam Abdalbaki BORA' ya armağanımdır.

Ortaokullarda Sportif Faaliyetlere Katılan ve Katılmayan Öğrencilerin İletişim Becerileri İle Okul Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Öğrencinin Adı: Mehmet Mübarek BORA

Danışmanı: Doç. Dr. Emete YAĞCI

Anabilim Dalı: Beden Eğitimi ve Spor

ÖZET

Ortaokula devam eden 5.6.7.ve 8.sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarısı ve iletişim becerileri arasındaki ilişkilerin araştırılması ve ortaya konması bu araştırmanın temel amacıdır. Demografik verilerin de toplanarak sportif faaliyetlere katılıp katılmama, okul başarısı ve iletişim becerileriyle olan ilişkilerinin araştırılması ise araştırmanın yan amaçlarındandır.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda 2018-2019 eğitim öğretimi yılında Mardin ili Kızıltepe ilçesi Süleyman Demirel Ortaokulunda öğrenim gören 5.6. 7. 8. sınıflardan her sınıf seviyesinden 70 kız, 70 erkek (140) öğrenci olmak üzere toplam 560 öğrenciden anket formu aracılığıyla veriler toplanmıştır. Veriler; Demografik Soru Formu (Dönem sonu karne not ortalaması, Cinsiyet, Sınıf Düzeyi, Okulu, Anne ve Babanın Eğitim Düzeyi, Ailenizin Gelir Düzeyi), 7 soruluk Sportif Faaliyetlere Katılım Formu ve İletişim Becerileri Envanteri aracılığıyla toplanmıştır.

Toplanan verilerin normal dağılıma uygun olmadığı tespit edildiğinden veriler; Spearman Korelasyon Testi, Mann Whitney U testi gibi parametrik olmayan testlerle analiz edilerek araştırma bulgularına ulaşılmıştır. Cinsiyet ile okul başarısı ve iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bununla birlikte, sportif faaliyetlere katılmanın iletişim becerileri ve okul başarısını olumlu etkilediğine yönelik bulgular elde edilmiştir.

Araştırma sonucunda; ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarısı ve iletişim becerileri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Ayrıca sportif faaliyetlere kız öğrencilerin katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri; erkek öğrencilerin ise sportif faaliyetlere katılıp katılmama

durumu ile okul başarıları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Yapılan Mann Whitney U testi sonucunda sportif faaliyetlere katılma durumunun artmasıyla okul başarısının ve iletişim becerilerinin arttığı saptanmıştır. Araştırmanın yan amaçlarına yönelik bulgularda ise aile eğitim düzeyi ve aile gelir düzeyinin artmasına paralel olarak sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerisi arasındaki ilişkilerin anlamlı hale geldiği saptanmıştır. Aile gelir düzeyi ile aile eğitim düzeyine göre sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarısı arasında ilişki tespit edilmemiştir. Araştırma bulguları sonuç kısmında yorumlanmış ve birkaç öneride bulunularak çalışma tamamlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: İletişim Becerisi, Okul Başarısı, Akademik Başarı, Spor, Sportif Faaliyet, Ortaokul Öğrencileri.

Ortaokullarda Sportif Faaliyetlere Katılan ve Katılmayan Öğrencilerin İletişim Becerileri İle Okul Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Öğrencinin Adı: Mehmet Mübarek BORA

Danışmanı: Doç. Dr. Emete YAĞCI

Anabilim Dalı: Beden Eğitimi ve Spor

The main purpose of this research is to investigate whether the 5. 6. 7th and 8th grade students attending secondary school participate in sports activities and the relationship between school success and communication skills. By collecting demographic data, whether or not to participate in sports activities, investigate their relationship between school success and communication skills are among the side objectives of the research.

In accordance with the objectives of the research, data were collected through a questionnaire form from a total of 560 students, including 70 girls, 70 boys(140), students from each grade level in the 5th, 6th, 7th and 8th grades, in academic year 2019-2020, in Süleyman Demirel Secondary School of Mardin province, Kızıltepe district. Data were collected through the Demographic Questionnaire(Average Grade Score At The End of The Term, Gender, Class Level, School, Education Level of Mother and Father, Family Income Level), 7-Question Participation in Sports Activities Form Communication Inventory.

Since it was determined that the collected data was not suitable for normal distribution, the data were analyzed by non-parametric tests such as Spearman Correlation Test, Mann Whitney U Test and research findings were obtained. A reasonable relationship was found between gender and school success and communication skills. Moreover, findings were obtained that participation in sports activities positively affected communication skills and school success.

As a result of the research, significant relationships were found between whether middle school students participated in sports activities and school success, and communication skills. In addition, significant relationships were found between whether or not female students participate in sports activities and their

communication skills; and whether or not male students participate in sports activities and their success at school. As a result of Mann Whitney U Test, it was determined that the school success and communication skills increased with increasing participation in sports activities. In the findings related to the side objectives of the study, it was determined that the relations between whether to participate in sporting activities and the communication skills became meaningful in paralel with the increase in family education level and family income level. According to family income level and family education level, there is no relationship between whether or not participating in ssports activities and school success. The research findings were interpreted in the conclusion and the study was completed by making some suggestions.

Keywords: Communication Skill, School Success, Academic Success, Sport, Sports Activity, Secondary School Students.

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Mehmet Mübarek BORA

İmza

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜRLER	iv
BEYAN	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ	xi
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Alt Problemleri	9
1.4. Araştırmanın Önemi	9
1.5. Varsayımlar	12
1.6. Sınırlılıklar	13
1.7. Tanımlar	13
1.8. Kısaltmalar ve Simgeler	14
BÖLÜM II	15
KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	15
2.1. Spor Kavramı	15
2.1.1. Sporun tanımı	15
2.1.2. Sportif faaliyetlere katılım	19
2.1.2.1. Sportif faaliyetlere katılımı etkileyen faktörler	20
2.1.2.1.1. Öğretmenlerin bilgi düzeyleri	21
2.1.2.1.2. Okulun ilgisi ve kapasitesi	21
2.1.2.1.3. Cinsiyet ve yerleşim	22
2.1.2.1.4. Aile yapısı ve ekonomik düzey	22
2.1.2.2. Sporun önemi	23
2.1.2.2.1. Sporun faydaları	26
2.1.3. Spor aktivitelerin insan gelişimindeki rolü	27
2.1.3.1. Sporun insanın fiziksel gelişimdeki rolü	28
2.1.3.2. Psikomotor gelişimdeki rolü	28

2.1.3.3. Fiziksel psikomotor gelişimdeki rolü	30
2.1.3.4. Duygusal ve sosyal gelişimdeki rolü	30
2.1.3.5. Zihinsel gelişimdeki rolü	32
2.1.4. Ailelerin çocukların spora katılımlarındaki rolü	33
2.2. İletişim	38
2.2.1. İletişim becerisinin tanımı	39
2.2.2. İletişim becerilerinin işlevleri	42
2.2.3. İletişim modeli	46
2.2.4. İletişim sınıflamaları	46
2.2.4.1. Kişilerarası iletişim	47
2.2.4.2. Sınıf iletişimi	48
2.3. Konu ile İlgili Araştırmalar	48
2.3.1. Yurt içinde yapılan ilgili çalışmalar	49
2.3.2. Yurt dışında yapılan ilgili araştırmalar	52
BÖLÜM III	56
YÖNTEM	56
3.1. Araştırmanın Deseni	57
3.2. Evren ve örneklem	58
3.3. Veri Toplama Teknikleri	58
3.4. Veri Toplama Süreci	59
3.5. Verilerin Analizi	60
3.6. Araştırmada Etik	61
4. BULGULAR	62
BÖLÜM V	78
TARTIŞMA	78
5.1. Tartışma	78
BÖLÜM VI	82
SONUÇ VE ÖNERİLER	82
6.1. Sonuçlar	82
6.2. Öneriler	89
6.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	89
6.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	90
KAYNAKLAR	91
EKLER	98

EK-1: Etik Kurul İzni	98
EK-2:Kaymakamlık İzin Formu	99
EK-3: Anket Formu	100
EK-4: Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmamaya Verilen Katılımcı Cevaplarının Soru Başına Dağılımı	104
ÖZGEÇMİŞ	105

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Tanıtıcı istatistikler	62
Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Verileri	63
Tablo 3. Sportif Faaliyetlere Katılma/Katılmama ile İletişim Becerisi Arasındaki İlişkiye Yönelik Spearman Korelasyon Katsayısı	64
Tablo 4. Cinsiyet ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkiye Yönelik Mann Whitney U Testi	64
Tablo 5. Sportif Faaliyetlere Katılma/Katılmama ile Okul Başarısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Spearman Korelasyon Katsayısı	65
Tablo 6. Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ve İletişim Beceri Düzeyinin Cinsiyetle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Katsayısı	65
Tablo 7. Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ve Okul Başarısının Cinsiyetle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Katsayısı	66
Tablo 8. Sınıf Düzeyine Göre Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısına Yönelik Spearman Korelasyon Testi	67
Tablo 9. Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Aile Gelir Düzeyiyle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Testi	69
Tablo 10.Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Anne Eğitim Düzeyiyle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Testi	72
Tablo 11.Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Baba Eğitim Düzeyiyle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Testi	75

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmanın Deseni

57

KISALTMALAR VE SİMGELER LİSTESİ

AKT	: Aktaran
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
YDÜ	: Yakın Doğu Üniversitesi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amaç ve önemi, varsayımları ve sınırlılıkları belirtilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında geçen bazı kavramların tanımlarına da bu bölümde yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İnsan, hayatlarını daha düzenli ve sürdürülmesini daha yaşanılır kılmak için kendisine kurallar koyar. Kendi yaşam kalitesinin standartını belirleyen, hayatını belli norm ve koşullar etrafında sürdürmeye gayret eden tek varlık türü insandır. Oluşturduğu kurallarla, kendisiyle aynı ırktan gelenle ortak davranış şekli gösterir. Ortak değerler ve simgeler yaratır. Buradaki amaç gelenek, görenek, adet, töre, ahlak, din, hukuk, vb. değerleri kurumlaştırıp nesilden nesillere aktararak bunların devamlılığını sağlamaya çalışmaktır (Yavuzer, 2012).

Kişinin benlik yapısından söz ederken kültürün öneminden dolayı üzerinde durulması oldukça önemlidir. Yapı bakımından benliğimiz; kendimizle beraber başkalarını ve evreni ne düzeyde görüp anladığımız bir davranış şeklinden ibarettir. Yapısal olarak varlığımızın temel taşı benliktir. Zihnimizle birlikte davranışımız üzerinde etkiye sahip olmaktadır. Burdan hareketle dünyada var olan milletler arasında kültürel anlamda farklılıkların oluşmasıyla birlikte kişinin zihnine ve davranışlarına etki etmektedir (Kağıtçıbaşı, 2008).

Kişinin çevresi ile sağlıklı iletişim kurması, toplum içerisinde mevcut olan düzene ve kurallara ayak uydurması, sorumluluk bilincinin oluşması sosyal becerilerin kazanılması ile mümkün olur (Çubukçu, 2006). İnsanların kendi aralarında kurdukları iletişim beceri seviyesi ve kendini geliştirme düzeyleri ne kadar yüksek olursa karşısındakini anlama becerisi de o kadar yüksek olur. Bunun tersi durumu söz konusu olduğunda yani karşısındaki birey ile iletişim kurmada yetersiz

olan aynı zamanda duygu ve düşüncelerini doğru yansıtamadığında karşı tarafı istenildiği gibi anlama söz konusu olamayacaktır. Bu sebeplerden dolayı kişilerde eksiklik olması durumunda davranışlarında istenilmeyen bazı saldırganlıklar görülebilir. Kişinin kendi duygu ve düşüncesini başkasına aktaramadığı durumlarda bu kişide kızgınlıkla beraber olumsuz davranışlar ortaya çıkacaktır. Bu durum hoş olmayan, tercih edilmeyen sonuçların oluşmasına ve iletişim bozukluğunun sebeplerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Zaten günümüz problemlerin başında gelen kişilerin birbirlerini anlayamaması ve iletişim beceri seviyelerinin düşük olması görülmektedir. Ebeveynler arasında zaman ilerledikçe boşanmaların, cinayetlerin artması, basit bir problem durumunda karşısında bulunan kişiye çok sert bir şekilde tepki vermesi, insanların birbirine katlanamamasının en temel nedeni sağlıklı iletişimin olmaması ve karşıdaki kişiyi anlamaya çalışmamasıdır. Bireyler toplumda var oldukları sürece çevre ile iletişim sağlamak zorundadır. Sağlıklı bir iletişim kurması için de kendisiyle beraber karşısındaki bireyleri de mevcut durumları ile kabul etmesidir (Yüksel, 2004). Empati, " bireyin kendini başkasının yerine koyarak onun duygu ve düşüncesini doğru bir şekilde algılayıp anlamasıdır " (Dökmen, 1994).

Etkili ve aynı zamanda anlamlı olarak kişiler arası ilişkileri kurmada önemli olan diğer bir kabiliyette empati kurabilmektir. Empati güçlü ve sağlıklı ilişkilerin kurulmasında, iletişim bağının kuvvetlenmesinde ve çatışma seviyesinin düşmesinde etkilidir. Empati bireyin farklı olan ya da başka kültürlerden gelen kişilerle de iyi geçinmesine yardımcı olur. Bir başkasının penceresinden onun dünyasına bakarak, onu anlamaya çalışan birey, karşısındakini yargılamadan, aşağılamadan, suçlamadan sağlıklı bir ilişki kurma yollarını bulabilir. Empati bireyin objektifliğini yitirmeden kendini karşısındaki bireyin yerine koyarak onun bakış açısıyla olaylara bakması, o kişinin duygusunu ve düşüncesini doğru olarak algılaması ve bu durumu ona doğru olarak iletmesi sürecidir (Dökmen, 2001). Empati, insanların evlilik döneminde, anne babanın çocukla ilişkisinde, günlük hayatta, yönetim alanında bireylerle iletişim kurma esnasında ihtiyaç duyulan bir davranış şeklidir (Yiğiter, 2008).

İnsanın sosyal bir canlı olması ve çevresiyle kurduğu iletişimin daimi olması ve bu sürecin doğru ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesinin ana unsurunu çocukluk ile

ergenlik dönemleri oluşturur. Bu dönemlerde kişiliğin doğru bir biçimde kazandırılması iletişim için olumlu bir durum iken, sağlıklı iletişim kuramayan bireyler ise ilerleyen dönemlerde daima sorunlar yaşayarak sağlıklı iletişim konusunda sıkıntılar yaşamaktadır. Çocukluk ve ergenlik döneminde kişinin benliğinin oluşmasında etkili olan ve büyük önem arz eden faktör spordur.

Spor ergenlikte kişide bedenen artan enerjinin doğru bir vaziyette organize ettiği gibi bir de sosyalleşme aracı olarak da bilinmektedir. Sporu kısaca hareket ve hareketler bütünü olarak tanımlayabiliriz. Günümüzde, şehirleşme ile birlikte inşaat sektörüyle beraber binalaşma hızının artması ve kişilerin alanlarının küçülmesiyle beraber hareketsizlik ortaya çıkmıştır. Bu durum kişinin psikolojik, bedensel ve sosyolojik açıdan farklı problemlerin görülmesine neden olmuştur. Hareket alanlarının küçülmesi ile beraber başlayan hareketsiz bir yaşam ile kişiler özellikle de genç neslin kendini toplumdan uzak tutarak daha çok internet aracılığıyla sosyal medya da bir hayat yaşamayı tercih ettiler. İşte bu noktada spor ve fiziksel faaliyetler kişinin psikolojik dayanıklılığın gelişmesi için önemli bir araç görevini üstlenmektedir. Dolayısıyla ilerleyen yaşla birlikte sağlıklı ve kaliteli bir yaşam alışkanlığının kazanılması ve fiziki egzersizlerinin düzenli bir şekilde yapılması önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Demir ve Filiz, 2004).

Günümüz şartlarında spor; toplum yapısına tesir eden, politik, ekonomik, kültür gibi pek çok etkileyici faktörlerle birlikte ele alınmaktadır. Kişilerin Ergenlik ve ergenlik sonrası bir disiplin içerisinde yaptığı spor faaliyetleri sağlıklı bir fiziksel yapının gelişimine yardım ederken, diğer taraftan kişinin ruh yapısının gelişmesine katkıda bulunacaktır. Spor öğrencilerin bireylerle iletişim kurma seviyesini en iyi noktaya getirdiği gibi öğrencinin sosyalleşmesine de büyük ölçüde katkısı olmaktadır (Dalkılıç, 2011). Spor bireyin sosyalleşmesini sağladığı gibi kazandığı başarılarla özgüveninin artmasına da yardım edecektir. Spor dalında üst seviyede başarıyı sağlamanın tek yolu spora küçük yaşta başlamakla mümkün olacağı görüşü hâkimdir (Yazarer ve ark., 2004).

İnsanların sosyal yetenek seviyelerinin gelişmesinde, eğitimin ve sosyal yaşantının ayrıca insanların spora katılmaları büyük önem taşımaktadır.

Araştırmalarda yapılan birçok çalışmada spora katılmanın sosyal yeteneklerini arttırdığı belirlenmiştir (Efe ve ark., 2008).

Komplekslerinden kurtulmuş uyumlu, dinamik ve böylece üreten kişilerin spor yardımıyla bu duruma geldiklerinin bilincinde olan devletler, sporu ülke siyasetinin temeline alarak ele almaktadırlar. Toplumlarda sağlık aracı olarak spor görülür. Çünkü spor sayesinde birey ile toplumlar hareketliliğin mutluluğunu elde etme, iletişim kurmakta, başarı ve başarısızlığı öğrenerek kişiliğini oluşturmaktadır (Erden ve Körükçü, 1997).

Sportif faaliyet içeriği ve kapsamı oldukça geniş bir kavramdır. Bu çalışmanın örnekleme gereği okul içerisinde gerçekleştirilen ve ortaokul öğrencilerinin katıldığı sportif faaliyetler araştırılmıştır. Bu nedenle alan yazın, literatür ve kavramsal boyutta verilen tüm bilgiler spor-çocuk-okul ilişkisini odak alan bilgilerdir. Spor, iletişim becerisiyle çoğunlukla ilişkili bulunan bir aktivite olmuştur. Spor-iletişim bağlamı, okul içerisindeki sportif faaliyetler ekseninde ele alındığında akademik başarı da bağlama dahil olmaktadır. Spor, okul içinde veya dışında gerçekleşmesi fark etmeksizin iletişim becerisiyle ilişkili ele alınmaktadır. Ancak spor-iletişim ilişkisi, okul sınırlarına dahil olduğunda iletişimle spor ilişkisi hem farklılaşmakta hem de kuvvetlenmektedir. Bu ilişkinin farklılaşması ve kuvvetlenmesi birkaç farklı perspektiften ele alınabilir. Fakat en temel ve belirleyici olan; spor, okul içi bir etkinliğe dönüştüğünde çoğunlukla beden eğitimi dersi kapsamında gerçekleştirilen aktivitelere dönüşmektedir. Bu husus belirleyicidir çünkü beden eğitimi kapsamında gerçekleşen sportif faaliyetler genellikle takım sporu niteliği kazanmaktadır. Sınıf düzeyinde ve toplu biçimde gerçekleşen sportif faaliyet ise iletişim üzerinde hem farklı hem de daha kuvvetli etkiler meydana getirmektedir. Bu noktada okul başarısı da gözden kaçırılmaması gereken bir değişkendir. Çünkü okul başarısının okul ortamı, kişilik, aile yapısı, arkadaşlar, dersler ve öğretmenler gibi çok fazla değişken tarafından etkilendiği bilinmektedir (Çelenk, 2003; Aslanargun, 2007; Dam, 2008; Gürbüz ve ark., 2013; Elmas ve ark., 2015; Tuncay ve Polat, 2019; Özakin ve ark., 2020; Ögütçen, 2020). Sporun da okul başarısını etkileme olasılığı oldukça yüksektir. Okul içinde gerçekleştirilen sportif faaliyetler, en temelde çocuğun okul stresini atmasını sağlayan etkinliklerdir. Sporun sunduğu vakit ve aktiviteler çocuklar için

gerginlik, gelecek kaygısı ders stresi gibi pek çok olumsuzluğun etkisinin unutulduğu ve deşarj olunan nitelikler taşır. Çocuk, ilk ve temel olarak okulda yaptığı spor ile eğlenir, deşarj olur ve kaygısını azaltır. Sonrasında ise arkadaşlarıyla iyi vakit geçirdiği stressiz bir ortama dahil olur. Arkadaşlarıyla iletişim ve ilişkileri güçlenir ve bu iletişimlere farklı anlamlar yüklemek için çeşitli deneyimler edinme fırsatı bulur. Okul içi sportif faaliyet ile çocuklar, arkadaşlarıyla ders dışında bir aktiviteye dahil olma deneyimi yaşarlar. Arkadaşlarıyla daha fazla, stressiz ve anlamı yüksek iletişimler kuran çocuğun okul bağlılığı da bundan şiddetli biçimde etkilenecektir. Şüphesiz okul çocuklar için yalnızca eğitim alınan ve derslerden ibaret olan bir yer değildir. Okulun sosyal alan niteliği kesinlikle göz ardı edilmemelidir ki çocuğun okula gelme arzusunun olması, motivasyon bulması gibi durumlar çoğunlukla okul sosyal ortamı ile ilintilidir. Okul içi sportif faaliyetlerin çocukların sosyal yaşamlarına etkide bulunması akademik başarıda oldukça büyük paya sahiptir. Çünkü okul bağlılığı beraberinde yüksek motivasyonu ve okulu sevmeyi getirir. Yüksek motivasyonun çıktıları arasında ise çoğunlukla yüksek performans bulunur. Okulu sevmek, dersi sevmek, öğretmeni sevmek, sınıf arkadaşını sevmek yani performans gerektiren bir konuda o olguyu meydana getiren unsurlarını sevmek, özellikle eğitim örgütlerinde, yüksek performans ile her zaman ilişkili bulunmuştur (Glasser, 1999; Ardiç, 1995; Adıgüzel ve Karadaş, 2013; İşginöz ve Bülbül, 2012; Özen ve ark., 2012).

Okul içerisinde yapılan sportif faaliyet, yarattığı fiziksel ve zihinsel etki ile fizyolojik ve zihinsel becerileri geliştirirken aynı zamanda spordan edinilen faydalar ile okula yönelik olumlu tutum gelişmesine yardımcı olur. Spor ile çocuğun hem akademik başarısına katkı sağlayacak zihinsel beceriler gelişecek hem de spor aracılığıyla kazanılan sosyal edinimler ile okula yönelik olumlu tutumu etkilenecektir. Böylece spor, akademik başarıyı yani okul başarısını çok yönlü, doğrudan ve dolaylı olarak etkileyen bir değişken olarak karşımıza çıkar. Sportif faaliyetlere katılan öğrencilerde okul başarısının daha yüksek olması ve/veya okul başarısının spordan olumlu etkilenmesi beklenmektedir. Aynı zamanda sportif faaliyetlere katılan öğrencilerde iletişim becerilerinin yüksek olması ve/veya iletişim becerilerinin spordan olumlu etkilenmesi beklenmektedir.

Ülkemizde iletişim, spor ve akademik başarıyı konu edinen birçok araştırma yapılmıştır. Gerek ülkemizde gerekse yurt dışında konuyla ilgili araştırmalar pek çok bulgu ve bilgi üretmiş olmakla birlikte yeni bulguların elde edilmesi ve yeni bilgilerin üretilmesi ana amaçlarıyla bu araştırmalar yapılmaya devam edecektir. Özellikle Türkiye'de konuya yönelik araştırmaların yabancı literatüre kıyasla yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu çalışma ilgili literatüre yeni bulgu ve bilgi kazandırmayı ve mevcut bilimsel birikimi artırmayı amaçlamıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırma konu olarak: Ortaokul düzeyinde eğitim öğretime devam eden öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumunun, öğrencilerin iletişim beceri düzeyleri ve okul başarıları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir.

Araştırmadaki temel amaç, Ortaokul düzeyinde eğitim öğretim gören öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumunun, öğrencilerin iletişim beceri düzeyleri ve okul başarıları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Bunun yanında bulunduğu çevrenin özellikleri incelendiğinde spor faaliyetlerine katılımın iletişim beceri düzeyi ve okul başarısı arasında farklılıkların olup olmadığını tespit etmek araştırmanın bir diğer amacı olarak gösterilebilir.

Sportif faaliyetler, fiziksel olarak harekete dayanması sebebiyle biyolojik ve kinetik olarak bedeni etkilemektedir. Bu durum, sporun en temel etkisidir. Ancak bu temel etkinin yanında sergilenen fiziksel hareketle birlikte zihin, belli yetenekleri spor aracılığıyla eğlenceli ve sürekli pratik etme biçiminde tekrarlayarak geliştirir. Örneğin oynanan bir voleybol oyununda çocukların nefes alıp verme, hızlı hareket, kinetik zeka gibi fiziksel fonksiyonları çalışırken aynı zamanda; birlikte hareket etme, iletişim, çoklu düşünme, koordinasyon gibi zihinsel becerileri de aktif olur. Okullarda gerçekleştirilen sportif faaliyetler ise çoğunlukla takım sporlarına dayanan eğlenceli aktivitelerden oluşur. Sporun bir oyuna dönüşmesi çocuğun bu etkinlik aracılığıyla pek çok fiziksel ve zihinsel becerisini sık tekrara tabi tutması anlamına gelir. Bir çocuk arkadaşlarıyla birlikte okul içi bir sportif faaliyette aktifken; hareket eder, hız ve

koordinasyon kazanır, kas gelişimi tetiklenir, bağışıklık sistemi aktif hale geçer. Sporun bu ve benzeri fiziksel etkileri doğrusal ve dolaysızdır. Hemen o anda görülebilir ve buna bağlı olarak da sporun fiziksel etkileri çoğu zaman tartışmaya açık bulunmaz. Esasen spor, tıpkı fiziksel etkilerde olduğu gibi pek çok zihinsel beceriye de doğrudan etki eder. Bu beceriler gözle görülemediği, hemen o anda etkileri tespit edilemediği için tartışma ve araştırma konusu olmuştur. Halbuki sporun yeti, beceri, zihinsel gelişim, zeka gibi olgulara da etkisi çok doğrusal ve tespit edilebilir nitelik taşır. Bu nedenle arkadaşlarıyla okul içi sportif faaliyet gerçekleştiren çocuk, fiziksel bir gelişim ve etkiyi nasıl yaşıyorsa zihinsel etkileri de aynı anda yaşar. Yani okulda spor yapan bir çocuk aynı zamanda sosyalleşir, iletişim kurar, kendini ifade eder, kimlik kazanır, toplum içinde yer alır ve rol oynar, takım ruhu edinir, kompleks düşünme ve hareket etme yetisi güçlenir, analitik düşünmeyi öğrenir, empati ve hoşgörüsü artar. Bu bağlamda çocuktaki becerileri geliştirmenin ve fiziksel-zihinsel gelişim kazandırmanın en etkili yollarından biri spordur (Özbalta, 2018). İletişim de temel bir insan becerisidir ve zihinsel gelişim kapsamında sportif faaliyetlerden etkilenen bir beceridir. Spor araştırmacılar tarafından çoğunlukla iletişim becerisi üzerinde pozitif ve doğrusal biçimde ilişkilendirilen bir beceri olmuştur. İletişim en yalın biçimde; bir kaynaktan bir alıcıya mesaj iletilmesidir. Bu denli yalın bir tanımı vardır ancak iletişim çoğunlukla kompleks bir süreçtir. Bu nedenle doğru ve iletişim bariyerlerine mümkün olan en az biçimde takılan bir iletişim kurmak, bireyin de belli yetenekleri taşımasını gerektirir. Kendini iyi ifade edebilme, çekingenliğin üst seviyede olmaması, hitabet ve etkili konuşma, düşünceyi yalın biçimde mesaja aktarabilme gibi temel bireysel yetenekler gerektirir. Bu temel yetenekler yanında kişi, bazı üst zihinsel yeteneklere ne derece sahip ise iletişim becerisi de o denli gelişkin kabul edilir. Etkili bir iletişim kurmak; karşı tarafı iyi analiz etme, özgüvenli ve kendinden emin bir tonlama kullanma, toplumsal ve kişisel hassasiyetleri anlayabilme-tahmin edebilme ve mesajı mümkün olduğunca bu bariyerlere takılmadan iletebilme gibi üst zihinsel yetenekler gerektirir. Öz olarak kişinin belli zihinsel fonksiyonlarının iyi çalışması iletişim becerisini artırır. Özgüven, kişilik yapısı, analitik düşünme, empati kurma, ses ve tonlama, hitabet, dışa dönüklük, uygun ve ortak bir dil belirleyebilme ve uzmanların ekleyebileceği daha pek çok bireysel husus, kişinin iletişim beceri düzeyini belirler (Yıldırım, 2015). O halde iletişim becerisi kişisel

birtakım zihinsel yetilerin güçlenmesiyle ve pratik ederek gelişen zihinsel bir beceridir. Spor tam bu noktada işlevsellik kazanır. Herhangi bir sportif faaliyet içerisinde olan çocuk; öncelikle iletişim kurmanın elzem olduğu sosyal bir ortama dahil olur. Sporun sosyal alan sunması, iletişim becerisine ettiği en temel etkilerden biridir. Sonrasında ise çocuk, spor yaparken içinde bulunduğu grupla ne derece senkronize hareket ederse o derece başarılı olacağını görür. Okul içinde yapılan sportif faaliyetlerde takım halinde hareketin elzem olması, çocuğa bir takımla birlikte hareket etmeyi yani herhangi bir olay ve duruma adapte olmayı öğretir. Bir sistemin işlemesi önemli bir parçası haline gelir. Çocuk, takım içindeki görevini yerine getirmediğinde çıkan aksilikleri ve olumsuzlukları bire bir görür ve yaşar. Bu nedenle takım oyuncusu olma, senkronizasyon, adapte olma, sosyalleşme, iyi iletişim kurma, sebep-sonuç ilişkisi içinde düşünme ve hareket etme çocuğun sporla gelişen ilk becerileridir. İkincil olarak ise; takım içinde görevini yerine getirmemesinin yarattığı olumsuzluktan takım arkadaşlarının nasıl etkilendiğini görür. Böylece sorumluluk alma, sonuçlara katlanma, sosyal bir grubun etkili bir parçası olma, kimlik kazanma, başarılı hissetme, içsel tatmin, kendine güven gibi etkiler ise sporun ikincil ve dolaylı katkıları haline gelir (Ayancı, 2019). O halde spor, bir çocuk için çoklu bir fiziksel ve zihinsel gelişim aracıdır, sportif faaliyet bu gelişimleri sunan süreçtir ve sporsal alanlar birer sosyalleşme alanlarıdır. Bu bağlamda görülür ki spor içerdiği çok yönlü yapı ile gerek bir çocuğa gerekse yetişkinlere bir araç, süreç ve alan yaratıcısı olarak hizmet eder.

Bu çalışmanın temel amacı; çocukların okul içi sportif faaliyetlere katılıp katılmamasının iletişim becerisi ve okul başarılarına etki edip etmediğini tespit etmektir. Demografik değişkenlerin; spor, iletişim becerisi ve okul başarıları üçgeninde ne gibi belirleyenler olduğunun saptanması ise araştırmanın yan amaçlarındandır. Yapılan belli testlerle spor, iletişim becerisi ve okul başarıları değişkenlerinin ne gibi ilişkisel bağlarının olduğunun belirlenmesi, mümkün olan en çok bulgunun elde edilmesi, bu üçgende belirleyici olan ara değişkenlerin saptanması araştırmanın amaçları olarak özetlenebilir.

1.3. Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmanın temel amacı ortaokul düzeyinde eğitim gören öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumunun, öğrencilerin iletişim beceri düzeyleri ve okul başarıları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Bu genel amaçlar doğrultusunda aşağıdaki alt problemler şu şekilde kurgulanmıştır:

- 1- Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2- Ortaokul öğrencilerinin cinsiyeti ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3- Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 4- Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama ve iletişim beceri düzeyi ile cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 5- Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 6- Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile iletişim becerileri ve okul başarıları, sınıf düzeyine göre etkilenmekte midir?
- 7- Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım durumları ile iletişim becerileri ve okul başarıları, aile gelir düzeyinden etkilenmekte midir?
- 8- Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım durumları ile iletişim becerileri ve okul başarıları, anne eğitim düzeyinden etkilenmekte midir?
- 9- Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım durumları ile iletişim becerileri ve okul başarıları, baba eğitim düzeyinden etkilenmekte midir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Türkiye’de yapılan araştırmalar incelendiğinde; iletişim beceri düzeyiyle alakalı yapılan birçok araştırmalara rastlamak mümkündür. Fakat spora katılımın iletişim beceri düzeyini ve okul başarı durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin yapılan araştırmalar literatürde fazla bulunmamaktadır. Bunun içindir ki yapılan bu çalışma önem arz ettiği söylenebilir.

İletişim becerileri gerek yerli (Dalkılıç, 2011; Yazarer vd., 2004; Türkel, 2010; Çoban, 2018;) gerekse yabancı literatürde (Maletasta ve Izard, 1987; Martens, 1987; Berglund vd., 2005; Silverman, 2009; Ghasemi vd., 2017; Law, 2018) sıklıkla farklı değişkenlerle birlikte araştırılmış bir değişken iken; alan yazında iletişim becerileri ile sportif faaliyetlere katılıp katılmamayı doğrudan ele alan çok az çalışma bulunur. Literatürde, iletişim becerileri tek ve takım sporları ile ve/veya belli spor branşlarıyla ilişkili olarak ele alınmıştır. Ancak bu çalışmalar arasında sportif faaliyetlere katılımı değişken olarak ele alanlar azdır. Bu çalışma ile literatürde bulunan diğer çalışmaların en büyük farkı, literatürdeki çalışmaların spor ile iletişim becerileri arasındaki ilişkileri ve/veya sporun iletişim becerilerine nasıl etki ettiğini araştırmasına karşılık olarak bu araştırmanın spora katılıp katılmama arasındaki farklılığı tespit etmeye odaklanmış olmasıdır. Diğer çalışmalarda sporun iletişim becerilerine olan etkisi veya bu iki değişken arasındaki ilişki odaklanılan yerdir. Bu çalışmada ise ana amaç sportif faaliyetlere katılıp katılmamanın iletişim becerisiyle ilişkisi ve etkisinin incelenmesidir. Sporun iletişim becerileriyle olan etki ve ilişkisi bu çalışmanın yan amaçlarından biridir. Odak nokta spor yapıp yapmamanın iletişim becerisine etkisinin olup olmadığını saptamak ve bu iki değişken arasındaki ilişkilere ışık tutmaktır. Bu noktada çalışma çok kritik ve önemli bir yere vurgu yapar. Spor, iletişim becerileriyle çoğu zaman ilişkili bulunmuştur. Ancak spor yapmak veya yapmamak iletişim becerileriyle ilişkili midir? Bu sorunun cevabının aranması ve bulunacak sonucun olumlu olması durumunda sporun iletişim becerileri üzerinde belirleyici olduğu anlaşılabilecektir. Bu gerek mevcut literatür gerekse gelecek araştırmalar için çok önemli bir bulgu olacaktır. Çünkü hali hazırda hangi sporun iletişim becerileriyle ne biçimde ilişkili olduğu bilindiği halde spor yapıp yapmamanın iletişim becerileriyle doğrudan ilişkili olduğuna yönelik bulgu pek azdır. Sporun iletişimle doğrudan ilişkisinin bilinmesi; sportif faaliyetlere katılımın iletişim becerilerini artırması, katılmamanın ise negatif yönlü veya nötr bir etki yaratması, spor-beceri ilişkisinin bir destek daha kazanması gibi pek çok farklı alanda mevcut bilimsel birikimi destekleyici veya bu birikime yeni bir yön veren sonuçlar üretilebilecektir. Bu bağlamda çalışma oldukça kritik bir öneme sahiptir.

Bir diğer açıdan; çalışmanın diğer değişkeni okul başarısıdır ve bu değişkenin sportif faaliyetler ve iletişim becerileri ile ele alınması alan yazındaki pek çok

araştırmadan farklı bir durum yaratması bakımından bu çalışmanın önemli yanlarından birini oluşturur. Çünkü literatürde iletişim becerileri ile sporu ilintili biçimde ele alan fazla sayıdaki araştırmada genellikle üçüncü bir ara değişkenin bulunmadığı görülmüştür. Bu çalışma hem bir ara değişken bulundurma hem de üzerine az çalışılmış bir değişkeni araştırması bakımından da önemlidir. Bu çalışmada okul başarısı değişkeninin; iletişim becerileri, sportif faaliyetlere katılıp katılmama ve demografik verilerle ilişkileri araştırılmıştır. Okul başarısı ile sportif faaliyet ve iletişim becerileri arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmanın az olması bu çalışmayı özgün ve önemli kılmaktadır.

Çalışmayı önemli yapan bir diğer husus ise örneklem olarak ortaokul öğrencilerini ele almasıdır. Ortaokul öğrencileri; yaş ve gelişim dönemi açısından insan vücudunun en hızlı büyüdüğü ve erişkinliğe götüren ergenlik döneminin başladığı yaşlarda bulunurlar. Bu bakımdan değişkenlerin birbirleri içindeki ilişki ve birbirleri üzerindeki etkilerin belirlenmesinin daha avantajlı olacağı düşünülebilir. Büyümenin hızlandığı ve insan organizmasının yetişkinliğe hazırlanmaya başladığı ilk aşama pek çok bakımdan önem taşır. Bu dönemin önemi ve gelişimdeki rolü ilgili çalışmalarda açıkça belirtilmektedir. Bu bağlamda örneklem olarak bahsi geçen gelişim dönemindeki çocukların incelenmesi çalışmayı önemli yapmaktadır. Ortaokul çağında ve okula devam eden çocukların incelenmesi çalışmanın diğer yanını da ortaya çıkarır. Çalışmanın örneklemine ortaokul öğrencileri olması araştırmaya “okul” belirleyeni dahil eder. Okul bir belirleyen niteliği taşır çünkü serbest zamanda veya özel alanda yapılan sportif faaliyetler ile okul kapsamında yapılan sportif faaliyetler farklılıklar taşır. Okul kapsamında yapılan sportif faaliyetler yalnızca zihinsel ve bedensel gelişim ve kişisel düzeyde bir etki ortaya çıkarmaz. Okul kapsamında yapılan sportif faaliyetlerin net ve belirleyici bir sosyal alan özelliği bulunur. Okula devam eden çocuklar vakitlerinin büyük bir bölümünü okulda arkadaşlarıyla geçirirler. Okul aynı zamanda onlar için bir sosyal alandır. Okuldaki arkadaşlar ise sosyal çevrenin büyük bir kısmını meydana getirir. Sportif faaliyetin ise bu nitelikte bir ortamda gerçekleştirilmesi etki ve sonuçlarını da değiştirir. Bu bakımdan çalışma incelediği örneklem ile de belirgin bir özgünlük ve önem taşımaktadır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıda belirtilen konular dikkate alınarak bazı varsayımlar oluşturulmuştur:

1. Katılımcıların anket sorularını cevaplarırken farklı kişilerin fikirlerinden ve anketi uygulayan kişilerden herhangi bir şekilde etkilenmedikleri, tarafsız ve farkında olarak doldurdıkları kabul edilmiştir.
2. Araştırma modeli konuya ve amaca uygundur.
3. Ankette bulunan ölçekteki sorular nicelik açısından iletişim becerilerini belirlemek için yeterlidir
4. Araştırmada kullanılan istatistiksel analiz yöntemleri verilere ve araştırma amacına uygundur.
5. Örneklem evreni temsil edebilecek düzeydedir.
6. Anket sonuçları, tam ve doğru bir şekilde değerlendirilmiştir.
7. Veri toplama aracı araştırmanın amacının ortaya konulması için yeterli olduğu düşünülmektedir.
8. Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu varsayılmaktadır.
9. Ortaokul öğrencilerinin cinsiyeti ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu varsayılmaktadır.
10. Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri ve okul başarısı arasında cinsiyete göre anlamlı bir ilişki olduğu varsayılmaktadır.
11. Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri ve okul başarısı arasında anne babanın eğitim durumuna göre anlamlı bir ilişki olduğu varsayılmaktadır.
12. Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu varsayılmaktadır.
13. Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri ve okul başarısı arasında sınıf düzeyine göre anlamlı bir ilişki olduğu varsayılmaktadır.

14. Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri ve okul başarısı arasında ekonomik duruma göre anlamlı bir ilişki olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma değerlendirilirken aşağıda belirtilen sınırlara dikkat edilerek değerlendirmek gerekmektedir:

1. Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılları ile sınırlanmıştır.
2. Araştırma bulguları ankette belirtilen; Demografik Bilgi Formu, İletişim Becerileri Envanteri Ve Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama Ölçeği soruları ile sınırlanmıştır.
3. Araştırma Mardin ili Kızıltepe ilçesi Süleyman Demirel Ortaokulu ile sınırlandırılmıştır. Araştırma için 560 anket formu değerlendirmeye alınmış ve yalnızca örgün eğitimin ortaokul bölümünde öğrenim gören her şube için 70 erkek 70 kız 5. 6. 7. ve 8.sınıf öğrencilerini kapsayan 560 öğrenci ile sınırlanmıştır.

1.7. Tanımlar

Spor: Kişinin organik, ruhsal sıhhatini geliştirdiği gibi sosyal davranışlarında tertipleyen, zihinsel ve motorik olarak belli bir seviyeye çıkaran biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur (Orkunoğlu, 1985).

İletişim: İletişim bir kaynaktan çıkan mesajın, diğer taraftaki aracıya ulaşması ve alıcıda bir anlam veya etki uyandırması ve bunun kaynağa geri dönme sürecidir (Köknel, 2005).

İletişim Becerileri: Karşı taraftan gelen iletilerle onun kişiliği ile ilgili doğru tahmin ve değerlendirmeleri gerçek iletilerden seçerek iletinin ana içeriğini kavrayabilmektedir (Özer, 1995). Alınan mesajlar veya veriler birer bilgi kaynağıdır. Ancak kesin bilgidir denilemez. Karmaşık bir süreç sonucunda bilgi önemsenip kavrandıktan sonra kullanılması bilgiye dönüşmüştür denilir (Usluata, 1995).

1.8. Kısaltmalar ve Simgeler

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MEM: Milli Eğitim Müdürlüğü

KKTC: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

YDÜ: Yakın Doğu Üniversitesi

AKT: Aktaran

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu kısmında araştırma konusuna ilişkin kuramsal çerçeve detaylı biçimde ele alınmıştır. Literatürde mevcut bulunan araştırma, çalışma ve bildirilerden faydalanarak çalışmanın kuramsal kısmına yönelik açıklamalara yer verilmiştir. Aynı zamanda çalışmanın varsayımsal kaynağına yönelik açıklamalarda bulunabilmesi için alan yazında konuya ilişkin yapılmış bulunan araştırmalar incelenmiştir. Çalışmanın bu kısmında ilgili yapılmış bulunan yurt içi ve yurt dışı araştırmalarına yer verilerek bu araştırmaların var sayımları, örneklemeleri, bulgu ve sonuçları irdelenmiştir.

2.1. Spor Kavramı

Sporun tek taraflı bir tanımını yapmak oldukça zordur. Çünkü spor kavramı oldukça çok yönlüdür. Bu yüzden birçok yazar değişik tanım ve fikir ortaya koymuştur. Sporun kapsamı, branşları, hedefleri, içerikleri ve oluş biçimleri sporun farklı tanımlarda yapılmasının nedenidir. Bu kısımda spor kavramı, tanımlardan başlanmak üzere kavramsal düzeyde, faydaları ve becerilere etkileri olmak üzere detaylı biçimde incelenmiştir.

2.1.1. Sporun tanımı

Sporun 2 çeşit yapılma durumu vardır. Spor tek başına yapılabileceği gibi çoklu yani toplu da yapılan tamamen kendisine has kuralları olan daha çok yarışmaya dayalı bedensel ve zihinsel becerilerinin gelişmesini sağlamak ve aynı zamanda eğitcilik yaptığı gibi eğlendirici özelliği de olan bir uğraştır (Morpa, 1997).

Spor, yapan (sporcu) ile yapmayan (izleyen) tarafından farklı anlamdadır. Sporcunun amacı kazanmak olduğu için teknik ve fiziki bir çaba; gözleyeninin amacı ise yarışmaya dayalı estetik bir süreç; toplumun çoğunda ise, yerine göre o toplumda

birbirine uymayan özellikleri olduğu gibi gösteren bir ayna, yerine göre onu yönlendirebilen etkili bir araç, sonuç olarak toplumlar için çok önem arz eden bir etkililikle önümüze çıkmaktadır (Fişek, 1998).

Spor, insanın doğayla mücadele veya savaşarak elde ettiği temel yetenekleri ve geliştirdiği araçlı ve araçsız mücadele yollarını, boş zamanlardaki yükselişle birlikte bireysel veya toplu olarak barışçı şekilde ve benzetim yolu sayesinde, oyunla vakit geçirme ve görevden uzaklaşma amacıyla kullanılmasına dayalı olarak, estetik, teknik, fizik , yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir (Fişek, 1998). Spor kişinin kişiliğinin yanında karakterinin gelişimi amacıyla tavsiye edilen disiplin; enerjiyi biçimlendirmek içinde yöneticilerin kullandığı bir yoldur (Özmen, 1999). Spor , bedensel ve ruhsal gelişimleri sağlayarak aynı zamanda bireyin veya toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasının gelişmesini, kişilik oluşumu, karakterinin gelişmesini sağlamak, bilgi beceri ve yetenek kazandırarak çevresine uyumlu olmasını basitleştirmek, bireyler, toplumlarda ve uluslararası arenada işbirliği, ilişki kurma, barışı sağlamak, bireyin savaşma kuvvetine olumlu yönde artırarak buna bağlı olarak belli kurallar çerçevesinde, yarışma kriterleri usulünde mücadele etme, heyecanlanma, yarışma ve yarışmada üstün gelmek için uğraşarak gerçekleştirilen etkinlikler şeklinde açıklanabilir. Bu sebeple günümüzde sporun önemi artmış çok yönlü, çok yararlı ve çok maksatlı ve farklı bakış açılarıyla yeni bir boyut kazanarak evrenselleşmiştir (Yıldırım ve ark., 1993).

Spor, kişinin bedensel ve ruhsal gelişimini sağlamak, belirli şartlara göre mücadele ölçütleri içerisinde savaşarak kişinin heyecanlanmasını, yarışmada üstün gelerek başarı duygusunu artırılması, kişisel anlamda en yüksek aşamaya yükseltilmesi için yapılan yoğun gayretlerdir (Aracı, 1993).

Spor, kişinin organik, ruhsal sıhhatini geliştiren, sosyal davranışlarını düzenleyen, zihinsel ve motorik olarak belli bir seviyeye çıkaran biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur (Orkunoğlu, 1985).

Erkal sporu, “Kişinin bulunduğu ortamının beşeri ortamına döndürürken elde ettiği becerileri daha iyi bir noktaya getiren, belli şartlar etrafında araçlı ve araçsız kişisel veya grupsal şeklinde serbest vakit etkinlikleri boyutuyla ya da bütün vaktini

alacak biçimde bir meslek haline getirerek, yaptığı sosyalleştirici, toplumsal bütünlük sağlayıcı, ruhsal ve bedensel yönünü geliştiren, mücadelecisi, işbirlikçi ve kültüre dayalı bir olgu olarak ifade eder (Erkal, 1982).

Yapılan açıklamalardan da anlaşılıyor ki sporun tek tanımını yapmak oldukça zordur. Literatürde sporun birden çok farklı tanıma sahip olduğu yer almaktadır. Çünkü insanlar günlük yaşamlarında spora değişik anlamlar yüklemektedir. Bu nedenle yükledikleri anlamlarda çok farklı hale gelmektedir. Somuncuoğlu'na (1975) göre spor, "Sağlıklı bir neslin oluşmasında ve ilerlemesinde en önemli eğitim aracıdır(Akt. Akıncı, 2007). Kişinin bedensel ve ruhsal sıhhatinin tam ve sürekli olması kişinin bir bakıma refahına bağlıdır. Kişilerin yaşamlarını kaliteli ve huzurlu sürdürmeleri, bedensel ve psikolojik gelişimleri açısından sporun önemi yüksektir. Ayrıca, bireylerin yaşadıkları kendi toplumlarında veya diğer toplumlarda olan ilişkilerin sorunsuz ve dostça devamını sağlamada spor uygun bir araçtır.

Spor, hem yarışma, zevk, sağlık, estetik, eğlence, oyun, reklam, propaganda, meslek, bilim, boş zamanları değerlendirme aracı, hem de bireyi ve toplumlararası ilişkileri düzene sokan bir olgudur. Spor bedene hitap ettiği gibi ruhsal duruma da hitap eden sosyal bir davranıştır.

Spor, hafife alınmayacak kadar ciddi ve kuralları belirlenmiş bir şekilde takviye edilen bir oyun türüdür. Spor dizi kurallar, performans ve kalite standartlarından oluşan bir demettir. Spor, belirli sosyal kurallar çerçevesinde bedensel hareket de denilir (Voigt, 1998).

Spor yarışma ve rekreasyon bazında sağlık, izleyici ve dünya kültürünün bir parçası haline gelmiştir. Spor günümüzde iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla oluşan bu olumlu durum sayesinde birçok kişi tarafından spora doğrudan olduğu gibi dolaylı olarak ilgi göstermeye başlamıştır. Spor, büyük toplumsal bir dinamiktir. Çünkü spor giderek yaygınlaştı bu sebeple doğrudan olduğu gibi dolaylı olarak da alaka görmeye başlamış, daha organize bir hal alarak uluslararası prestij gösterisi konumunu alarak ülkeler arası mutluluğa ya da yasa sürüklemeye başlamıştır. Bugün spor toplumsal yaşamın içine derinlemesine girmiştir.

Spor toplumsal yaşamın ve kültürün organik üyeleridir. Zaman içerisinde toplumdaki kültürel değişimler sonucunda spor kavramına yüklenen mana veya görevi değiştirmektedir. İnsan doğayı kısmen de olsa işlemiş ve kendi egemenliği altına sokmuştur. Spor gelişimi de insanın vücuduna işlemekle oluşmuştur (Güven, 1992).

Fişek'e göre spor: Uğraşanın kazanma amaçlı olduğundan, teknik ve fiziki bir çaba, gözleyen tarafından ise yarışmaya dayalı estetik bir süreç, toplumun çoğunda ise yerine göre, o toplumda birbirine uymayan özellikleri olduğu gibi gösteren bir ayna, yerine göre onu yönlendirebilen etkili bir amaçtır (Öztürk, 1998).

Spor, eğitimciler üzerinde kişiliğin oluşmasında ve karakter özelliklerini geliştirmek amacıyla önerilen bir disiplin şeklidir. Enerjiyi biçimlendirmek için ve mücadele ruhunu uyandırmak yöneticilerin kullandığı bir yöntemdir (Gullet, 1982).

Ayrıca bireyler yalnızlık duygusundan kurtulmak için spor aracılığıyla bir ekibe veya gruba katılır. Bir spor ekibini tutarak o ekibin başarısı ve başarısızlık durumuyla bütünleşir ve ekibin başarısını kendisine yansıtır. Yalnızken coşkulu tepkiler göstermezken, grup halinde olduğunda ise gösterir. Bu yüzden psikiyatristler spor alanlarını bir nevi hastane olarak görmektedirler. Baskılanmış duyguların dışarıya çıkartılmasına, yani kişilerin deşarj olmasını sağlayan spor alanları, psikiyatristlerce tedavi yerleri görülmektedir (Tezcan, 1997).

Sistemler üzerinde oluşan etkiler bakımından sporun nitelikleri;

- “Hareket sistemlerinde; birim, hareket, esneklik”
- “Sinir sisteminde; çabukluk, çeviklik, refleks, denge, sürat”
- “Kalp Dolaşım sistemlerinde ; devamlılık”
- “Zihin Sisteminde; karar verme ve reaksiyon”
- “Morfolojide; estetik ve fiziki mükemmellik”
- “Endokrin Sistemde; iç salgı bezlerinin dengesi ve çalışması” (Ataman, 1974).

2.1.2. Sportif faaliyetlere katılım

Dersin dışında yapılan sportif faaliyetler, haftalık öğretim programı dışında kalan zamanda, öğrencilerin sportif faaliyetler aracılığıyla eğitimlerini sürdürebilmesidir (Gündüz, 1997).

Ülkemizdeki okullarda ders dışı etkinliklerde, spor ile alakalı özellikle üzerinde durulmuştur. Beden eğitimi ve spor faaliyetleri, bireylerin bedensel, ruhsal, ve zihinsel bakımdan sağlıklı gelişimlerini sağlayan, bu bölümdeki kazanımları sayesinde bilgi, beceri ve iyi alışkanlıklar aracılığıyla, dürüst, centilmen ve iyi ahlaklı olmaları büyük önem arz eden faaliyetlerdir (Karaküçük, 1995).

Dünyadaki bütün ilerlemiş ve gelişmiş ülkelerde sağlıklı bir toplum yetiştirmek için beden eğitimi ve spor yaklaşımları, eğitimin bütünlüğü içerisinde sağlanmaya çalışılır. Toplumun çoğu hem örgün eğitim hem de yaygın eğitim programından geçen eğitimin her tür ve derecesindeki okullarda aldıkları eğitim yaklaşık 14 milyon öğrencinin, beden eğitimi, spor, izcilik vb. gibi etkinlikler aracılığıyla öğrencide bedensel, ruhsal, fikren, sağlıklı, üretken, nitelikli bir toplum için eğitilmeleri, bugünkü eğitim amaçlarından en vazgeçilmez ilkeleri arasında yer almaktadır. Dönem olarak da en hareketli ve enerjik olan zamanda bu ihtiyacın önemi daha da artarak genç yaştaki bireylerin, enerjilerini harcayacak, streslerini attıracak çalışmaların başında ders içi ve ders dışında zaman harcayacak en gözde alan olarak spor görülmektedir (Kirazlıoğlu, 1992).

Çocuk ve gençler açısından ders içi ve dışında büyük önem taşıdığı bilinmektedir. Ruhsal açıdan zamanı boşa geçirilen toplumlarda çocuklara, gençlere buradan da toplum zarar görür. Bu yüzden ders dışı zamanın kullanılmadığı durumlarda sıkıntılar ortaya çıkar (Taşmektepligil, 1997).

Yıldız ve genç düzeyinde spora ilk başlangıç yapanlar ile yaş olarak daha ilerde olanların bilimsel açıdan dönemlere uygun bir antrenman planı uygulanmadığında istenilen gelişim düzeyinin olmayacağı herkesçe bilinmektedir. Buna istinaden okulun ilk kademelerinden başlayarak üniversite öğretimine kadar sürecek biçimde ve bu çalışmaları bilen spor bilimcileri olarak beden eğitimi öğretmenleri eliyle

dersin dışında devam etmesi, ülke sporunun gelişimi ve geleceği açısından beden eğitimi öğretmenlerinin gerekliliğini göstermektedir (Pehlivan, 1989). Sporu kitlesel olarak yayacağımız tek alanımız okullarımızdır. Günümüzde amatör spor camiasının % 80' ini eğitim kurumları oluşturmaktadır (Ayakyay, 1992). Öğretim kurumlarımız, okullarda beden eğitimi, spor faaliyetlerini eğitim ve öğretimin aktif bir araç olarak yayarken, ülkemiz adına dünya devletleri arasında spor müsabakalarında başarı elde etmeleri açısından önemli bir kaynağı oluşturacaktır. Sporda çok büyük ve ciddi atılım gösteren ülkeler ile aramızdaki mesafeyi azaltıp kapatmak için konuya hakim, bilinçli ve düzenli bir yaklaşım göstermek gerekir. Gerçekten Kanada ve Almanya gibi sporda kendini göstermiş ve başarı sağlamış ülkeler, spor düzenini, herkesi spora katmak düşüncesiyle okul sporları üzerine inşa ederek bunun sonucunda okul sporlarında elit sporcuları yetiştirerek, günümüzdeki başarıyı sağlamayı başarmışlardır(Açıkada, Ergen, 1987). Sporcu piramidinin tabanı da tamamen okullarımız bünyesi içerisinde. Temel spor bilgilerinin verilmesiyle beraber üstün yetenekli sporcuların keşfinin yapılması bu kurumlarımızda gerçekleşecektir. Bu da okullarımızın spor yapılacak uygun ortamların yaratılmasıyla mümkündür. Buradaki asıl amaç, ‘‘elit sporcular için geniş tabanlar oluşturarak sağlıklı bir toplumun yanında mutlu, yapıcı, çalışkan, yaratıcı kişileri yetiştirmek amacıyla yüksek seviyede tutmak’’ olmalıdır (Kirazlıoğlu, 1992).

2.1.2.1. Sportif faaliyetlere katılımı etkileyen faktörler

Dünyanın gelişmiş önde gelen ülkeleri eğitimin bütünlüğü içerisinde beden eğitimi ve spor yaklaşımları sağlıklı, mutlu bireyler yetiştirmektedir. Toplumumuzun çoğunun bir şekilde örgün ve yaygın eğitim programlarında bulunduğunu ülkemizdeki her tür ve kademedeki okullarda eğitim gören yaklaşık 14 milyon öğrencinin, beden eğitimi, spor, izcilik vb. gibi etkinlikler yoluyla bedensel, ruhsal, fikişsel, sağlıklı, üretken, niteliği olan bir toplum var etmek için eğitilmeleri, günümüz eğitim anlayışının olmazsa olmaz ilkelerindendir. En önemlisi de hareketlerinin yoğun olduğu ve sınırsız bir enerji ile dolu olan gençlerin mevcut enerjilerini bir anlamda boşaltacak, streslerini yok edecek faaliyetlerin başında ders içi ve ders dışında zaman harcayacakları en belirgin alan spor görülmektedir (Kirazlıoğlu, 1992).

Eğitim kurumlarında dersin dışında sportif etkinliklerin oluşturulmasında ve uygulanmasında bazı engel durumlar söz konusudur. Bunlar;

2.1.2.1.1. Öğretmenlerin bilgi düzeyleri

Öğretmenlerin, bilgi düzeylerinde eksiklik olması görevlerini yeterince sahiplenmemeleri ve ders sorumluluklarının çok olması öğrencilerin bu faaliyetlere katılımına etki eden faktörler arasında gösterilir. Öğretmenler yarar sağlayacağını bildikleri durumları öğrencilere anlatmalıdır. Mesela öğrencilerin boş zamanını ne şekilde kullanacaklarını bunun kendileriyle beraber toplum için ne kadar faydalı olacağı konusunda bilgi vermelidir. Öğretmenlerin yeterli eğitim görmediklerinden kaynaklı bunları uygulamaya koyamamalarının nedenidir. Bu problemi çözmek için öncelikle öğretmene hizmet içi eğitim programı uygulanmalıdır. Bu programda birey ve toplum için boş zamanın önemini, faydalarını, bilgi ve uygulamara yer verilmelidir (Tatlídil, 1993).

2.1.2.1.2. Okulun ilgisi ve kapasitesi

Okulun fiziksel uygunluğunun küçük veya yetmeyecek durumda olması ders dışı uygulamalara uygun olmaması ders dışı faaliyetlerin çeşidinin öğrencilerin fikirlerine başvurulmadan belirlenmeye çalışılması, yapılacak olan çalışmanın faydasını etkileyecektir. Okulun imkanlarının göz önünde bulundurulması gerekir. Okul tarafından öğrencinin boş zamanı iyi bilinmeli ve gerektiği durumlarda haftalık ders programlarında boş zamanlarını değerlendirmek için programda boş zaman bırakılarak ders dışı etkinlikleri kullanmaları sağlanmalıdır. Okullarda ders dışı etkinlikler; ağırlıklı olarak okulun sınırları ve imkanları içerisinde kalmaktadır. Halbu ki toplum ile okul iç içedir. Okullar çevrenin ilgisini ve desteğini faaliyetler için kullanma yollarını araştırmalıdır. Çevresinde bulunun spor salonlarını, tesislerinin ne seviyede olduğunu tespit ederek bunları değerlendirmeye çalışmalıdır (Tatlídil, 1993).

2.1.2.1.3. Cinsiyet ve yerleşim

Kızların sportif faaliyetlere katılımının az olmasının bazı sebepleri vardır; Bunlardan bazıları ve en önemlisi yaşadığı çevrenin toplumda kadına biçtiği konumu ve rolünü belirlediği kültür değerleridir. Gerek aile içinde gerek okullaşma sistemi içerisinde önemli bir faktör olmaktadır. Erkekler ile kızlar kıyaslandığında oranla erkekler daha fazla etkinliklere katılım göstermektedir. Ailenin yerleşim durumuna bakıldığında bucak-köy doğumlu kız öğrencilerin hiçbirinin katılmadıklarını görmek mümkündür. Bunlar arasından 1 veya 2 kişinin haftada 1 kez sporlar uğraştığını görebiliriz. Erkeklerde bu durum ise faaliyetlere katılma davranışı, kent kökenlilerin kırsal kökenlilere ve ailesi bucak-köyde oturanlara göre daha fazla katıldıkları görülmektedir (Tatlıdil, 1993).

2.1.2.1.4. Aile yapısı ve ekonomik düzey

Ailenin bu etkinliklere açık olmaması iyi bir bakış açısıyla bakmamaları öğrencilerinde bu tür faaliyetlere katılımını engellemektedir. Bunun yanında maddi durumun yetersiz olduğu ailelerde çocuklarına gerekli imkanı sağlayamayacaklardır. Öğrencinin ailesi aracılığıyla yönlendirilmesi gerekir. Veliler çocuklarına verilecek olan ders dışı etkinliklerinin araştırmasını yaparak dersin dışında yapılan sportif faaliyetlerinin her sürecinde çocuklarını gözlemleyebilme imkanına sahip olmalılar. Velilere kol yönetiminde ve organizasyonlarda da görev verilmelidir. Bu durumun amacı velinin bilinçlenmesini sağlayarak ilgisini ve desteğini okula yönlendirmesini sağlamaya çalışmaktır (Karaküçük, 1995). Spor yaşantısı öğrencide farklı duygular ortaya koymaktadır. Spor yaşantısı olmayan bir aile zaman içerisinde çocuklardan etkinliklerde başarılı olamayacağı beklentisi oluşur. Burdan hareketle onları ümitsizce cesaretlendirirler. Bunun aksi durumunda, sporcu bir ailede yetişen çocuklar, kendisini gösterip kanıtlamak istercesine bir davranış içerisine girebilirler (Tatlıdil, 1993).

2.1.2.2. Sporun önemi

Bu kısımda sporun kişi üzerinde kişisel, toplumsal, ekonomik öneminin yanında çocuk ve genç yaştaki bireylerin, ulusal ve beynelmilel ilişkilerdeki önemi üzerinde durulmaktadır.

Kişisel olarak sporun önemi:

- “Gün boyu iş ve yaşamlarının kalitesini arttırmak için zindelik, çabukluk ve dayanıklılığı sağlamaktadır.”
- “Moral seviyesinin üst düzeylerde olması için standartların üzerinde bir seviyede kemik, vücut kas yapısı ve dik duruş alışkanlığı kazandırmak önemlidir.”
- “Kişinin daha zor hastalığa yakalanmasına ve halsizliğin de önüne geçer.”
- “Her çeşit ritmik hareket gerektiren oyun ve etkinliklerde beceri ve yetenek kazandırır.”
- “Sağlıklı yaşam standardını oluşturmak ve yakalamak için yapılacak fiziki etkinliklerin sayesinde olduğu bilinmektedir.”
- “Çevreye karşı hassasiyetini yükselterek kültürel hazzı da artırmış olur.”
- “Boş zamanlarında nasıl davranacağını ve becerisini nasıl kullanacağını öğretir (Göral, 2001).”

Toplumsal açıdan sporun önemi:

- “Liderlik davranışını geliştirerek, iyiliği, doğruluğu takdir etme davranışı kazandırır.”
- “Kendisini kontrol etme yeteneğini kazandırır, bunun yanında bireylere ve kurallara saygıyı öğretir.”
- “Çevreye adaptasyon sağlayarak kaliteli yaşam alışkanlığı kazandırır.”
- “Planlı ve programlı çalışma alışkanlığı kazandırır.”
- “Güne enerjik ve istekli başlamayı sağlar.”
- “Topluma karşı bilinçlenerek sorumluluk hissi artırır.”
- “Toplumda, birlikte hareket etme, birlikte yaşama davranışlarının gelişmesine katkıda bulunur (Aracı, 1999). “

Ekonomik açıdan sporun önemi:

- “Kişinin gün içerisinde hayatını ve işlerini daha faydalı olarak yürütmesine destek sağlar.”
- “Becerilerini daha iyi hale getirerek, üretkenliği sağlar.”
- “Mesleğiyle ilgili görev ve sorumluluk bilinci kazandırır.”
- “Bilgi, beceri ve davranışların aktarılmasında ekonomik düşünce düzeninin katkısı bulunur.”
- “Yaratıcılık yeteneğinin, bilgi ve beceri açısından gelişmesini sağlar.”
- “Yaptığı işte faydanın en üst seviyeye çıkmasını sağlar (Aracı, 1997).”

Çocuklar ve gençler de spor eğitiminin önemi:

- “Spor faaliyetleri kişinin ilgisini çektiği gibi aynı zamanda da çok etkili bir eğitim aracıdır.”
- “Bireyin topluma adapte olmasını hazırlar ve hızlandırmasını sağlar.”
- “Kişinin olan potansiyelini eğitip geliştirmesini sağlayarak bunun yanında da ruhsal ve düşünsel gelişmesine katkı sağlar.”
- “Yeni yetişen gençlerin yaratıcı ve üretken olmasını aynı zamanda sosyalleşmesini ve kültürel olarak gelişmeyi sağlar.”
- “Kişinin toplumda saygınlığıyla yer edinmesini sağlar.”
- “Doğru alışkanlıklar kazanmasını sağlar.”
- “Kişinin bedensel ve ruhsal eğitimini sağlar.”
- “Medeniyet ve uygarlık bölümünde başarılı bir duruma getirmek için kişinin insani niteliklerini geliştirmesi katkı sağlar.”
- “Kişinin statü kazanmasında büyük öneme sahip olan gelir seviyesinin artmasını sağlar.”
- “Kişilerarası becerilerine göre fırsat eşitliğini sağlamaktadır.”
- “Kişilerin başarısını arttırmada önemli bir unsurdur.”
- “Kültür ve eğitim bazında toplumun seviyesinin artmasını sağlar.”
- “Rekabet ve mücadele ruhunu yükseltir.”
- “Kişinin toplum yaşantısını düzenleyerek sosyalleşmesine katkı sağlayan en önemli etkidir.”

- “Kişilerin erken yaşta spora başlamaları sağlıklı yaşamalarına katkı sağlar.”
- “Vücut ve hareket sistemleri daha sağlıklı ve elastikli olur.”
- “Sporla uğraşanların,uğraşmayanlara göre daha özgüvenleri yüksek olur.”
- “Sporun kişileri kötü ve istenmedik davranışlardan koruduğu gibi bu davranışlardan kurtulmasını da sağlar.”
- “Spor bir nevi iyileştirme yöntemidir (Aracı, 1999).”

Sporun ulusal ve uluslararası ilişkilerde önemi:

Günümüzde uluslararası ilişkilerde spor, kullanılan ortak bir dil özelliği kazanmıştır. Milletlerin birbirleriyle yaptıkları uluslararası spor müsabakalarında daha iyi iletişim sağlamalarına ortam yaratmasının yanında sevgi, saygı ortamı oluşturarak barış içinde yaşamayı sağlayan önemli bir etkidir.

- “Spor diplomatik düzeyde kendine yer bulmuştur.”
- “Spor ülke dışındaki siyasette de ülkelerin propaganda olarak kullandığı olumlu bir araçtır. Kazanılan başarıların ülkelere saygınlık kazandırması ve ülkenin hem içinde hem de dışında birlik ve dayanışmayı sağlamaktadır.”
- “Sporun turizme hem içerde hem de dışarda olumlu gelişmesine etkisi vardır.”
- “Sporun uyum sağlamada da engelli ve suçlu bireylerin topluma kazandırılmasında etkili bir araçtır.”
- “Spor bir toplumun kültürüne de etki ederek bir parçası olmuştur.”
- “Günümüz çağında spor bir bilim dalı olarak ele alınmaktadır (Aracı, 1999).”

Sporun temel amaçları:

“Sporun Temel Amaçları Beden Eğitimi ve Spor” olarak değerlendirmekte fayda olacaktır. Bunun nedeni de beden eğitimi ve sporun birbirinden bağımsız değil birbirini bütünleyen iki kavram olduğudur (Yetim, 2006).

Ulusların geleceği düşünüldüğünde doğru bir biçimde, yetişmiş ve yetişme aşamasında olan genç bireylerin bedensel ve psikolojik açıdan olgunlaşmasına

bağlıdır. Uygarlık, bireye verilen değerin ve değerle bağlantılı olan bireye verilen eğitime dayanmaktadır. Eğitimden istenilen bireylerin potansiyellerini bilmeleri, gizil güçlerini ortaya çıkararak yeteneklerini en üst derecede geliştirmesine yardımcı olmaktadır.

İnsan organizması hareket olmadan düşünülmesi imkansızdır. Çünkü insan organizması hareket için var olmuştur. Hareket, organizmanın görevlerinin devamını sağlamakla birlikte sıhhatli olmasında da önem arz eder. Hareket; toplumsal tecrübe, sağlık ve bedensel uygunluk, vücut dengesini araştırma, estetik tecrübe, gerginliğin boşaltılması, mükemmel ve üstün buluş boyutlarında incelemekte ve hareketin çok boyutluluğu olarak belirtilir (Yamaner, 2001).

2.1.2.2.1. Sporun faydaları

Bireysel bakımdan spor:

Spor insanın kendini farklı durumlarda değerlendirmesinde önemlidir. Bireylerin kendine has olarak hareket, oyun, performans, rekabet, gibi antropolojik özelliklerin eğitim, olgu kültür çerçevesinde değerlendirmesidir. Bireyin ruh özelliklerinin öne çıkması açısından önemli bir etkidir. Bireysel olarak yarışma amacıyla yapılan ve yüksek performansa bağlı olarak sporun insani değerleri de gözeterek ön planda tutulması gerekmektedir. Sporun bunların dışında da hedef ve amaçları aşağıda ki gibi sıralanabilir (Erkal, 1996).

-“Belirtilen talimatlara uygun davranmak kaydıyla sadece yarışma ve performansa yönelik yapılan sporlara katılanlar,”

-“Sağlıklı yaşam için (fitness) spor etkinliklere katılanlar,”

-“Boş olan zamanın verimli geçirilmesine bağlı olarak, eğlenmek ve vakti iyi kullanmak toplumları bağlamsal anlamda güçlendirmek adına yapılan spora katılanlar (Çoban, 2018).”

Genel olarak dizilen bu maddelere bakıldığında spor her yaşta cinsiyette bireylerin farklı zamanlarda farklı amaçlarla yaptığı bir olgudur.

Sosyolojik bakımdan spor:

İnsanların bedensel ve ruhsal gelişimine katkı sunarak aynı zamanda kuvvetli bir iradenin oluşmasında etkili olmaktadır. Aynı zamanda kendini grubun bir parçası olarak görmesini sağlamasıyla birliktelik ve dayanışmayı sağlar. Bireyin özgüvenini arttırmasıyla beraber sosyalleşmesini sağlar. Toplumsallaşma yaşam boyu toplum içerisinde devam ettiğinden dolayı bu durum önem arz etmektedir.

Spor kişilere; saygınlık kazandırdığı gibi ekonomik ve manevi anlamda da farkındalık oluşturmalarıyla, çevresiyle ilişkilerini düzenleyen, verimli ve üretken kişiler olmasında yararlar sağlayacaktır. Kısaca; İnsan yaşamını iyileştiren etkiler göstermektedir (Erkal, 1996).

Devletin her yaştaki Türk vatandaşının bedensel ve ruhsal sağlığının korunması ve geliştirmesi bakımından gerekli önlemleri almasıdır. Sporun kitlesel yayılmanın teşvik edileceği belirtilmiş ve başarılı olan sporcuların devlet tarafından korunacağı 1982 Anayasasının 59. Maddesinde belirtilmiştir (Erkal, 1982).

2.1.3. Spor aktivitelerin insan gelişimindeki rolü

İnsanoğlu yaratılmışlık açısından hareket eden bir organizmadır. Hareket etme organizmanın görevlerini yapmalarını ve sağlıklı bir yaşam sağlamaktadır. Beden Eğitimi ve Sporun kazandırdığı usule uygun şekilde hareket etmesini ve bu hareketler aracılığıyla öğrenmeyi sağlamada etkili olduğu faydaların bazılarıdır. Eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmesinde genel eğitime katkı sağlaması onu eğitimin ayrılmaz bir konumuna getirmiştir. Bu anlamda Beden Eğitimi ve Spor; bireyi, psiko-motor, bedensel, zihinsel, duygusal, kişisel ve toplumsal olarak gelişmesine katkı sağlayan, fiziksel etkinliklerin bütünü olarak ele alınabilir (Aracı, 1999).

Beden eğitimi ve spor, bireysel ruhsal, bedensel ve sosyolojik bakımdan gelişimine olumlu katkı sağlayan aktivitelerdir (Aracı, 1992). Gelişimin bireylerde bir bütün olarak yapılması gerekmektedir. Modern eğitim ana ilkesinin amacı bireyi tüm yönüyle yetiştirmek ve geliştirmeyi sağlamaktır (Yazarer, 2001).

2.1.3.1. Sporun insanın fiziksel gelişimdeki rolü

Bedensel olarak beden eğitimi ve sporun gelişim hedefleri; bireylerin organizmasının görevsel anlamda en üst düzeylerde etkinleştirmek, yaşamsal kaliteyi vücuda kazandırmaktır. Bu amaç yalnız beden eğitimi ve sporda var olan bir durumdur. İnsan yapısında hareket etme söz konusudur. Adaleler ve kemik yapısı hareketin temelinde vardır. Bunların kuvvetlenmesinde ve gelişmesinde yardımcı olur. Kısaca, kemiklerin ve kasların gelişimi için fiziksel etkinlikler mecburidir (Yazarer, 2001).

Enerjik bakımdan daha da yukarı seviyelere bir organizma yapısı oluşturmaktadır. Vücudun yağlanması engelleyerek kilo artışını engeller. Vücudun yağ oranını düzenleyerek dengeyi sağlamaktadır. Bedenin yorulmasında ve dinlenmesinde önemli olan salgı bezlerinin düzenlenmesini sağlar. Kalp ritmini düzenleyerek kalbi besleyen damarların genişlemesini sağlar (İnal, 1982).

Egzersiz yapmak kalp-damar rahatsızlığının önüne geçmenin yollarından bir tanesidir. Egzersiz sırasında kas kalp arasında aktif rol oynar. Birey hareket ettiği için damarları yağdan temizlenir. Egzersiz yapanların rahatsızlıkları azalır yada tümünden yok edilir. Genelde egzersiz sırasında damarlara yüklenildiği için hasta olma riski de en aza iner. Solunum ve boşaltım sisteminde oluşabilecek hastalıkları önler (Aracı, 1999).

Sonucuna bakıldığında beden eğitimi ve spor, sağlığa etki eden hastalıklardan, sakatlanmalardan ve kalp-kan sisteminde görülecek rahatsızlıkları önlediği gibi bunun yanında iyileştirmek, daha dayanıklı iskelet-kas ve eklem oluşumuna ve aynı zamanda yüksek performans için yapılması gerekmektedir.

2.1.3.2. Psikomotor gelişimdeki rolü

Psikomotor gelişim hayat boyunca sürekli devam eden bir süreçtir. Bu süreçte kaba becerilerin azalmasıyla yetenek ve becerilerin kazandırılması gibi bedensel değişimi öngören bir durumdur (Tamer, 1998). İskelet sisteminin çok farklı veya hareketler esnasında kasların koordine edilmesi ve istenilen hareketlerin hedeflerine

uygun olarak yapılması, merkezi sinir sistemi ve sinirsel merkezlerle bağlantılıdır (Karakuş, 1999). Kaslar değişik durumlarda uyarıldığında doğal şartlarda sinirler aracılığıyla sinir sisteminden gelen uyarıcılarla uyarılır (Özer, 1998). Devinimsel gelişim esasta harekete ilişkin davranışlarındaki değişimler yoluyla kendini gösterir. Genel anlamda vücut kontrolü, koordinasyonu yani sinir-kas sisteminin gelişimi demektir. Kendini hareketle ilgili davranış değişikliğiyle ortaya koymak, psikomotor gelişimin temelinde vardır. Bu durumda genel anlamda vücut kontrolü ve koordinasyonu yani sinir kas sisteminin gelişmesi anlamına gelmektedir. Koşma, zıplama, yakalama, takla atma vb. Önemli paya sahip olan temel hareketlerin gelişiminde rol oynar (Aracı, 1996). Psikomotor becerilerin gelişimi diğer gelişim alanlarından bağımsız düşünülemez. Çünkü, psikomotor becerilerde kendine öz güven duyan bir bireyin fiziki etkinliklerde ve spora karşı kendini motivasyon anlamında uygun hale getirecektir. Sonuç itibariyle hem bedenlen hem de ruhen kendini hazır hissedecek ve asıl amacı olan bireyin topluma ayak uydurmasını sağlamaktır. Hedef odaklı yapılan sportif hareketler araç olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte işbirliğine bağlı farklı yarışmalar, oyunlar, dans etkinliği, gibi faaliyetler de araç olarak kullanılmaktadır (Akgün, 1992).

Bireydeki yetenek ve hareketlerin gelişimi birçok özelliğe bağlıdır. Bunlar; vücut yapısı, boy, kilo, hız, kuvvet, dayanıklılık, denge, koordinasyon , esneklik gibi. Psikomotor gelişim hemen oluşan ve biten bir süreç değildir. Yaşam boyu birikim gerektirerek devam eden süreçtir. Yetenek ve hareketlerin üzerine koyarak gelişmesi ve becerilerin üst düzeye ulaşması noktasında basamak olarak görülmektedir (Aracı, 2004).

Bireyin kazandığı becerilerde kendini gruba ait olma duygusunu güçlendirecek faaliyetlerden hoşlanmasını sağlamaktır. Bireyler mevcut beceri ve yeteneklerine göre yaptıkları faaliyetlerden zevk duyar. Beden eğitimi derslerinde ve spor faaliyetlerinde ilgiyi artırmak için beceri geliştirici çeşitli hareketler önemlidir. Bireyin kazanmış olduğu beceri durumu boş zamanlarını etkili kullanmanın yanında yaşam şeklini belirlemeye yardımcı olmaktadır (Tamer, 1998).

2.1.3.3. Fiziksel psikomotor gelişimdeki rolü

Sporda kuvvet ve dayanıklılığı artırmak için kalp-dolaşım sisteminin cevap vermesi kas sisteminin dayanıklı olmasına bağlıdır. Kalp, akciğer gibi dolaşım sistemin dayanıklı olması orta ve uzun zaman devam eden spor faaliyetlerinin etkili ve verimli geçmesi için önemlidir. Hız ve kütle kas sisteminin fiziksel açıdan kuvvetli olmasını sağlamaktadır. Kasların hareketiyle birlikte ortaya çıkan dirençlere tepki gösterme ve dirençlerle başa çıkma yeteneği biyolojik olarak kuvvetin tanımıyla açıklanabilir. Kas yorgunluğunun az seviyede olması, kas dayanıklılığının spor hareketlerin ve şiddetinin artırılması durumudur. Esneklik, vücudun birden çok eklem hareketlerini ideal anlamda yaptığı o hareket dahilinde eklemlerin işlev görmesidir (Akgün, 1992).

Vücut yağ oranı vücut kompozisyonun tanımı ile alakalıdır. Vücut kompozisyonunu oluşturan vücut yağ kütlesi oluşturduğu gibi yağsız vücut kütlesi de oluşturur. Hareketlerde koordinasyon karmaşık psikomotor beceriler olup yeni kazanılan teknik ve taktikler belirleyici değil, belirleyici etkiye sahip olan aynı anda ve aniden oluşan alışılmışın dışında sergilenen davranışlar önemli role sahiptir. Sporda vücudun istenilen pozisyonda olması; denge, statik ve dinamik hareketler sırasında önemlidir. Sürat, bireyin düzenli bir sırayla hareketleri kusursuz ve seri bir durumda yapabilme şeklidir. Atıklık, hareketlerin ilk başlangıç durumundan başlayarak taki bitimine kadar sürecek en kısa süre zarfında tamamlanmasıdır. Kuvvet, minimum zaman içerisinde, maksimum efor harcama becerisidir (Aracı, 1999).

2.1.3.4. Duygusal ve sosyal gelişimdeki rolü

Sportif faaliyetlerde duygusal ve sosyal gelişim birbirinden bağımsız değil aksine her zaman birbiri ile sürekli iletişim halindedir. Bir bireyin toplumda faydalı olabilmesi için bireyin duygusal olarak gelişim sağlaması yararlı olabilir. Bundan hareketle birey ilk başta kendisini tanıması ve duygusal olarak da bir olgunluğa ulaşmalı. Böylelikle topluma ayak uydurmasını sağlayabilir.

Bireyin tecrübesi yapılan tüm spor etkinliklerin sonucunda oluşan durumdur ve bunun içinde bireyin duyguları da mevcuttur. Sportif faaliyetler aracılığıyla bireyin duygularını dışarıya aktarması söz konusudur. Azim, başarı, öfke, saldırma, savunma vb. duyguları göstererek bunların kontrolünü nasıl yapacağını öğrenir (Tamer, 1998).

Spor ve sportif faaliyetler bireysel olarak görülse de aslında temelde topluma yayılmış bir olgudur. Yarışma, rekabet, mücadele gibi kavramlar toplum ile alakalı olduğu için toplumun vazgeçilmezidir. Bireyin sportif faaliyetlere aktif katılması benlik gelişimin sağlamasında önemli öncüller arasında yer alır. ‘‘Benlik; bireyin algı durumlarında ne olduğunu, ne olmak istediğini ve çevresini nasıl algıladığı konularında bilinç kazanması ‘’ olarak düşünülebilir. Birey kendi benlik duygusunu başkalarıyla karşılaştırarak ulaşmaya çalışır. Bu karşılaştırma sonucunda kendisinde ki durumun yeterli veya yetersiz olduğu kararına varır. Ayrıca benlik duygusu bireylerde toplum içinde aktif olma, sorumluluk sahibi olma ve oluşacak olayların sonuçlarını kabul etmek için imkan verir. Bireyler kendi sorumluluklarının bilincinde olarak onları kabullenmeyi öğrenir. Tutum, beğenme ve değerlendirme gibi kavramları davranışlar yoluyla ifade etme imkanı bulur (Açak ve ark., 1997).

Bireyler sosyal çevre oluşturarak kendini gerçekleştirmesi sportif faaliyetlerin etkisiyle meydana gelir (Çakmakçı, 2001).

Yazılanlardan yola çıkarak sporun sosyal gelişime yararlarını özetlersek (Özkalp, 2004);

- ‘‘Kişisel gelişim üzerinde olumlu yararları vardır.’’
- ‘‘Sportif faaliyetler esnasında birlikte hareket etmeyi öğrendikleri gibi bunun sayesinde de duygularını geliştirerek pekiştirilmelerine katkı sağlar.’’
- ‘‘Birlikte çalışma becerisine katkı sağlar.’’
- ‘‘Sosyal sorumlulukları üstlenme becerisi kazandırır.’’
- ‘‘Liderlik vasfı kazandırmada etkilidir.’’
- ‘‘Bulunduğu ortamlara uyum sağlayarak örnek davranış sergileyen yarışmacı, iş birliği sayesinde başkalarıyla anlaşılan ve iyi bir tarafta olma becerisi kazandırmada etkilidir.’’

- “Yaptığı davranışları faydalı yönde etkili bir şekilde kullanmayı alışkanlık haline getirmeyi öğrenir. Örneğin savunma, saldırganlık gibi.”
- “Sevgi, saygı ve güven duymayı önce kişinin kendisine daha sonra da başkasına öğretir.”
- “Herkesi mevcut özelliklerine yani olduğu gibi kabul etmeyi öğretir.”

2.1.3.5. Zihinsel gelişimdeki rolü

Bedenimiz ile sinir sistemimiz arasında inanılmaz derecede karışıklıklar görünse de bir o kadar da basit bir durum da söz konusudur. Bedenimiz her hareket durumunda beynimize her saniye de binlerce kez uyarıcı gönderir. Bu uyarıcıları alan beyin bunları toplar ve örgütler. Belirli bir bütünlük içerisinde kategorilere ayırarak karar verir. Antrenman sinir sistemimize ve bedenimize alabileceğimiz bilgiyi usulüne uygun bir tarzda depolamamızı sağlar (Çakmakçı, 2001).

Beden Eğitimi ve spor etkinliklerinde yapılan öğrenmelerin bireylerde zihinsel gelişime yardımcı olduğu gibi zihinsel gelişimde öneme sahip olan bilgi, kavrama ve saklama ile de alakalıdır. Bundan hareketle bireyin yorum gücü, değerlendirme, karar verme gibi yeteneklerin gelişmesine yardımcı olur. Eğitim alan yani eğitilmiş kişi düşünebilen kişidir. Bilim düşünceye, sadece zihinsel bir olay olarak bakmaz. Düşüncenin bedeni kapsadığı bir durum olarak görmektedir (İnal, 2000).

Fiziksel faaliyetlerin, zihinsel gelişime katkısı da şu şekildedir.

- “Fiziksel beceriler kişinin beyniyle kasları arasındaki koordinasyonu sağlayarak düşünebilmeyi gerekli kılar. Beceri öğrenmek otomatik değildir. Beceri öğrenmek için zihnin açık olması ve hazır durumda olmayı, ayrıca çabayı gerekli kılar.”
- “Düşünmek, sadece fiziksel becerilerin öğrenilmesiyle alakalı değildir. Bilgi aynı zamanda bu becerilerin öğrenilmesinde gerekli bilgileri de kapsar. Bu bilgiler ise, kuralların, tekniklerin, yöntemlerin ve kullanılan terimlerin öğrenilmesiyle alakalıdır. Tüm bu yapılanların amacı hareketin doğru şekilde

yapılması ve ayrıca hareketin değerin iyi algılanabilmesi açısından önemlidir.”

- “Fiziksel aktiviteler sayesinde bireylerin yaşamlarındaki sağlıklı, doğru vücut hareketleri ile alıştırma ilkelerinin önemini öğretir. Böylece spor sayesinde bireyin kendini değerlendirerek yapabildiklerini ve yapamadıklarını daha iyi görme fırsatı sağlar. Beceriler otomatik olmadığı için öğrenme yoluyla gerçekleşir. Bu açıdan bireyin öğrenmesini sağlamak için bazı gereksinimlere ihtiyaçlar vardır. Bunlar algılama, düşünme, mantık yürütme gibi zihinsel eylemlerdir (İnal, 2000).”

Birey; spor faaliyetleri sayesinde sağlıklı olma bilinci ve faaliyetler sayesinde yapılan hareketlerin yaşamdaki önemini kavrar. Doğası gereği insan hareketlerinin, büyüme ve gelişmedeki önemi, hijyenlik, hastalıklardan korunma, dengeli ve yeterli beslenme, doğru sağlık alışkanlıkları vb. Konularda bilgi edinir ve böylece insanlar daha sağlıklı ve amacına uygun bir yaşam standardı sürdürecektir (Aracı, 1999).

2.1.4. Ailelerin çocukların spora katılımlarındaki rolü

Bireylerin beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılmalarına etki eden önemli bazı durumlar vardır. Bunlar; aile, en yakın çevresi, meslek grupları, kişilerin maddi durumları, spor için uygun yaş, cinsiyetleri ve spor için ayıracağı boş zaman şeklinde sıralanabilir (Seraslan, 1997). Toplumda bulunan bazı ailelerin spor ile ilgili olumlu bakış açısı başta çocuk üzerinde etkinliklere katılma konusunda olumlu yansıması olduğu gibi toplumun diğer kesimlerinin de katılımına etki ederek ilginin artmasına ve katılmasına bir etkidir (Öztürk, 1998).

Aile, aralarında biyolojik bağın olduğu, insan soyunun sürmesi için kurulan ve toplumsallaşmanın temelini oluşturan en küçük birimdir. İçerisinde hukuksal, ekonomik, psikolojik, toplumsal kuralları bulunduran maddi ve manevi zenginlikleri diğer kuşaklara aktaran milletlerin yapı taşıdır. Bu yapı taşı ne kadar sağlıklı, sağlam olursa toplumda o derece sürekli olacaktır (Sayın, 1990).

Aile içerisinde oluşan sağlam bağlar çocuğun daha sonraki yaşamında da önemli bir etkiye sahip olacaktır. Çocuğun yaşam şekli aile ile ilgili oluşan etkileşim sayesinde şekillenmektedir. Çocuk topluma uyum sürecinde aileden öğrendiği sosyal değerler, tutumlar, sayesinde uyum sağlamaktadır. Çocuğun büyüyüp arkadaşlarıyla ve sosyal çevrenin daha da artması sayesinde daha değişik tecrübeler kazanmış olur. Çocuk hem aileden hem de arkadaş çevresinden aldığı tecrübe sayesinde kişiliğini oluşturmaya başlar (Muluk, 2004).

Ailede en çok çocuk üzerindeki etkiye anne ve baba sahiptir. Çocuğun nasıl davranması gerektiğini, gelenek ve göreneklere uygun bir vaziyette hareket etmesini anne ve babanın yönlendirme ve beklentisi etki etmektedir. Çocuğun ilk öğrenmeleri gelecek yaşlarında kişiliğin temel taşıdır. Genelde ebeveynler çocuklarına iyi bir insan olmayı, doğru ve dürüst bir birey olmayı, özellikleri fazla başarılı bir bireyi olmayı öğretir. Bütün bu yazılanlara bakıldığında insan ve toplumun bir bireyi olmasında çocukluk yaşamında öğrendiği davranış ve becerilerin önemi bir kere daha anlaşılmaktadır. Aileler çocuklar için uzun süren dönemler boyunca temel öğrenilecek davranışların kazanabileceği bir grup olmaktadır (Günay, 1999).

Aile içerisinde ebeveynlere düşen en önemli ve büyük görev ; çocukların duygusal dönemde özellikle de güvenlik hissini kazanması açısından ebeveynler önemli yer tutar. Çocuk bunu sağlamaya çalışırken toplumda zorlanır. Burada en önemli görev aileye düşer. Araştırmalara göre ilk çocukluk döneminde duygusal sorunlar ilk defa orda çıkmaya başlar. Bu dönemde çıkan problemlerin sonraki dönemlerde düzeltilmesi çok zor olarak görülmektedir (Salk, 1998).

Çocuğun sosyalleşmesi açısından önemli olan aile bu sebeple büyük bir etkiye sahiptir. Bireyin sosyo-kültürel bir varlık olmasında aileden sonra diğer kurumlar sayesinde gerçekleşir (Erdemli, 1991).

Bireyin gelişim dönemlerinde özellikle de çocukluk, ergenlik, ileri dönemdeki gençlik yıllarının bir bölümünde ailenin önemi azımsanamayacak kadar fazladır. Bu önemin etkisi çocukluk döneminde en fazla durumda iken diğer dönemlere doğru da yavaş yavaş azalmaktadır. Bu azalmadaki değişim aile ile ilgili kaynaklanan bir durum değil, çocuğun çevresine olan ilgisinin artması ile alakalıdır. Çocuğun gelişim

dönemlerinde etkili olan aile ergenlik ve gençlik dönemlerinde etkisi azalıyor. Bunun nedeni çocuğun artık sosyal çevresine daha karşı ilgili olduğu ve daha çok iletişime girmek istemesidir. Bireyin doğumdan sonra başlayarak, büyümesi, kişilik ve karakterinin oluşmaya başlaması ve çevreye olan adaptasyonun oluşmasında aile etkisi birincil öncüdür (Kılıcıgil, 1998).

Çocukların her dönemine ait kazanması gereken davranışlar ailenin sosyal yapısı ile ilgili bir durumdur. Eğer aile sosyal yapıda olursa çocukta aile içerisinde farklı düşünebilme, farklı bir bakış açısına sahip olacağı bir birey oluşacaktır. Şayet bunun aksi bir durum söz konusu olursa bu sefer çocukta zayıf kişilik özellikleri, dünya görüşü anlamında çok farklı görüşü olmayan birey olacaktır (Akça, 1997).

Eğitim süresince istenilen bireyin kendine güven duyması, insani açıdan ilişkilerin iyi olması ve sürekli kendini güncelleyen yani yenileyen bireyler tercih edilir. Bu sınıflamalardaki çocuklar en iyi ortamlarda eğitimlerine devam etmektedirler. Bu çocukların büyük bölümü ekonomik gücü iyi olan aile ortamında yetiştiği denilebilir (Aziz, 2001). Temel olarak başarılı ve sosyal çevreye uyum içinde olan bir çocuğun aile özelliğinin göstermiş olduğu tutum ve davranışlara en büyük etkidir (Aziz, 2001).

Çocuğun gelişim dönemlerinde özellikle de çocukluk döneminde ebeveyn tutumu ve davranışları çocuk üzerinde oldukça etkilidir. Bireyin kişilik gelişimi yaşam boyu devam eden bir süreç olduğundan bu dönemin temelleri aile ve diğer bireylerin etkisiyle bu dönemde atılır. Ebeveyn ve diğer aile kişilerin çocuğa olan yaklaşımları, çocuğun ileriki yaşamında nasıl bir birey olacağı ve çocuğun nasıl bir kişiliğe sahip olacağını ortaya koyar (Erdemli, 1991).

Kendilerini baskı ve otoriter bir ortamda hissedip büyüyen çocukların durumlar karşısında nasıl bir tepki vereceği bilinmez. Böyle bir ortamda yetişen çocukta dıştan denetimli kişilik oluşmasıyla birlikte aşırı derecede isyankar ve boyun eğici davranışlar görülmektedir (Aziz, 2001). Ailenin çocuğa göstermiş olduğu ilgisizlik sonucunda çocuğun yakın çevresine, arkadaşlarına, öğretmenlerine karşı hatalı hareketlerde bulunabilir ve çevresinde bulunan eşyalara zarar verebilir. Bu konu ile ilgili yapılan araştırmalar sonucunda ailelerin ilgi göstermediği ve kayıtsız kaldığı

ortamlarda yetişen çocukların diğer çocuklara göre saldırganlık eğilimleri daha fazla görülmektedir (Aziz, 2001).

Destekleyici, demokratik tutumun ön planda olduğu aile yapısında yetişen çocuk kabul edilen ve edilmeyen davranışlar bellidir. Bu çerçeveye bağlı kalarak çocuk yapacağı hareketlerde özgürdür. Çocuğun özgür düşünebilme, konuşabilme, yani duygu ve düşüncelerini aile fertlerine söyleyebilir. Aile de bunlara saygı duyar. Çocuk sevgi görür ve desteklenir (Aziz, 2001).

Ebeveynler, çocuklarına aile bireylerinde kabul görülen değerleri, tutum ve davranışları genelde bilinçli bir şekilde öğretmeye çalışır. Böylelikle aile çocuğuna öğrettiği tutum ve davranışlarda yaptığı öğrenme kısmen yarı formel eğitim olarak kabul görülmektedir. Çocuğun eğitim yaşantısında, ailelerin okuldan bağımsız olmaması ve iletişim içerisinde olması, sürekli iş birliği yapabilmesi çocuğun evde öğrendiği tutum ve davranışları okul ortamındaki yaşantısına da olumlu yönde yansıyacağı için çok önemlidir. Çocuğun okul dışında aile içerisinde öğrendiği tutum ve kazandığı davranış becerileri okul üzerindeki başarı durumuna da olumlu etki yapar. Çocuğun aile içerisinde yaptığı öğrenmelerin, okulda öğreneceklerini ne kadar desteklerse çocuğun okuldaki başarısı da o oranda artacaktır. Bunun tam tersi öğrenmelerde de çocuğun okuldaki başarısı düşecek ve çocuğun başarısız olmasına sebep olacaktır. Ayrıca aile de oluşacak huzursuz ortamda, ailenin sahip olduğu alt kültür özellikleri, aile bireylerinin almış oldukları eğitim durumları, ailenin okula olan ilgisi ve tutumu çocuğun başarısı üzerinde etkili olan etmenlerdir. Çocuğun okul başarısızlığında bu etmenlerin problem çözme noktasında öneminin gözetilmesi önemlidir (Erden, 2005).

Aile, günlük yaşantı uğraşları içerisinde çocuğun eğitim sürecini göz ardı etmemeleri gerekir. Günlük yaşamda hayatın zorlukları ve problem durumlarıyla uğraşan ailelerin çocuğun ihtiyaçlarını göz önüne alma, gelişim özelliklerine ve eğitim durumlarına ilgi göstermeleri gerekir (Muratlı, 1997).

Bütün bu gelişim aşamalarından geçen çocuğun aile fertleriyle kurduğu iletişimin sonucu itibarıyla mutlu ya da mutsuz, uyumlu ya da uyumsuz, doyumlu ya da doyumsuz olur. Aile çocuk yetiştirmede anne rolü çok önemlidir. O yüzden anne

çocuğun ihtiyaçlarını gidermede ona karşı duyarlı olması ve planlamasını çocuğa göre belirlemesi gerekir. Çocuğuna karşı duyarlı olan bir annenin sadece çocuğa odaklanması da doğru değildir. Annenin sürekli kendini değerlendirip geliştirmesi yeni bilgiler öğrenmeye çalışması ve kendi ilgisine uygun alanlarını geliştiren anne çocuğuna da bu alanda yapacağı destekleyici davranışlarda bulunacaktır (Yavuzer, 2004).

Sosyolojik olarak aile kavramında en önemli unsurun kadın olduğu belirtilmiştir. O yüzden kadınların erkeklere göre eğitilmesi son derece daha önemlidir. Geçmişte yapılan ve günümüze kadar ulaşmış ‘’ Bir erkeği eğitirsen bir bireyi, bir kadını eğitirsen bir aileyi eğitmiş olursun’’ atasözü kadınının önemine vurgu yapmaktadır (Hasipek, 1990).

Ailelerin mevcut durumu yer ve olayları düşünüldüğünde baba ailenin reisi konumunda olduğu görülmektedir. Bu yüzden babanın eğitimi, kişiliği, tavır ve davranışları aile de bireylerin eğitiminde önemli bir yer tutar (Aziz, 2001).

Babalar çocukları için birden fazla anlam ifade eder. Sevgi-saygı duyulacak bir büyük hem de örnek alınacak bir kişi olmaktadır. Cinsel kimlik kazanmada her iki cins içinde baba ile kurulan iletişim ve ilişkiler çok önemli bir etkidir (Yavuzer, 2004).

Kardeşlerin olması aile içerisinde diğer önemli bir sebeptir. Kardeşi olmayan çocuklarda iletişim problemleri yaşadığı gibi bencillik davranışlarından dolayı da arkadaşlık boyutunda zayıf ilişkiler görülür. Toplum içerisinde şımarık çocuk olarak adlandırılanlar genelde aile içerisi ortamında kardeşler arasında bir düzenli ilişkinin olmaması veya tek olarak büyüyen bireylerdir. Çocukları başkalarıyla kıyaslama çocukta farklı duygulara götürdüğü için birbirlerine karşı düşmanca duygular oluşturmalarına neden olur. Kıyaslama kardeşler arasında da olumlu bir davranış olmadığı gibi çocuğa kendini yetersiz, eksik duygularının oluşmasına ve güven probleminin oluşmasına neden olur. Bunun sürmesi durumunda sorunlu kişilik oluşması muhtemeldir (Canovalı, 1999).

2.2. İletişim

İnsanların birbiriyle anlaşabilmelerini sağlayan en temel kavram iletişimdir. İnsanın anne karnından doğup hayata geldikten sonra ve ölümüne kadar süren süreçte en önemli araç iletişimdir. İnsanların huzur ve refah içinde hayatlarını sürdürebilmeleri için anlaşılabilir bir iletişim gereklidir. Anlaşılabilir iletişim sağlandıktan sonra da insanların birbiriyle anlaşmaları daha etkili ve kolay hale gelir. İletişim yaşantımızın her anında yer alır. Kullandığımız iletişim becerimiz aynı zamanda yaşadığımız toplumun birbirleriyle ilişkilerini de belirlemektedir. Hangi toplumda olursa olsun iletişim kavramının iyi bilinmesi ve tanımlanarak her düzeye uygun etkili bir iletişim sağlanması gerekmektedir (Çoban, 2018).

İletişim kelime olarak Latince karşılığı “ortak” anlamına gelen “communis” kökünden türemiş communication kelimesinin Türkçe karşılığı olarak kullanılmaktadır. Communication sözcüğü kökeni gereği beraberliği ve toplumsallaşmayı belirtmektedir. İletişim kelimesi XV. Yüzyıldan itibaren bilgiyi insanlara yayma anlamında kullanılmıştır. XX. yüzyılda iletişim giderek daha çok önem kazanmıştır. Bununla birlikte insanlar arası iletişimde sözcük, doğa ve insan bilimlerinde çok fazla kullanılır hale gelmiştir (Köknel, 2005).

Literatürde iletişim kelimesinin birden çok tanımı bulunmaktadır. Bir tanıma göre iletişim, “*Bilginin semboller, işaretler, davranışlar vb. biçimde bir taraftan bir tarafa aktarılmasıdır*” (Budak, 2005). Diğer bir tanımda ise iletişim, “*Bir kaynaktan çıkan mesajın, diğer taraftaki aracıya ulaşması ve alıcıda bir anlam veya etki uyandırması ve bunun kaynağa geri dönmesi sürecidir*” (Köknel, 2005). Yapılan tanımlar birbirinden ayrı görülsede aslında benzerlik göstermektedir.

Tanımlardaki ayrımlar bilgilerin ikinci şahsa aktarıldıktan sonra tekrar ilk şahsa aktarılmasının tanımlara dahil edilip edilmemesi ile ilgilidir. Bu ayrımı yapılan tanımlarda görülebilmektedir.

İletişim tek taraflı olmayacağı, karşılıklı bilgi alışverişi olması gerektiği savı ile hareket eden bazı kaynaklar vardır. Bu tanımdan hareketle bilginin tek yönlü aktarılması “enformasyon” veya “bilgilendirme” gibi cümleler ile tarif edilmektedir.

İletişim ile ilgili yapılan tanımlara bakıldığında tek taraflı değil çift taraflı bilginin aktarımından bahsedilmektedir. Bilgi alışverişin iki birim arasında yapılması için ilgililerin canlı olması gerekmiyor. Bir birimin canlı diğer tarafın da cansız olması durumunda karşılıklı bilgi alışverişi yapılabilir. Örneğin, bir telefon ve kişi arasında oynanan telefon oyunlarında görülen iletişim bunu göstermektedir (Çoban, 2018).

Araştırmalar sonucunda yapılan incelemelerde kişilerarası anlamda iletişim konusunun tam verimlilikle yapılabilmesi için bilgi, davranış ve iletişim kavramları arasındaki bağlantıya bağlı olarak doğru yada yanlış oluşmasıyla alakalıdır (Toy, 2007).

Araştırmacılara göre bilgi, davranış ve iletişimi de içine alan daha kapsayıcı olan bir sözcüktür. Araştırmacılara göre etrafta meydana gelen ve organizmada belirsizliği azaltan tüm uyarıcıların bilgi olacağı varsayılmaktadır. Böylelikle hareketle bilgi kişinin bulunduğu çevre ile ilgili yorumlarda bulunduğu ve davranışlarını da değiştirerek oluşacak her çeşit durumdur. Bilgi sağlamak için davranışın birçok çeşidi vardır. Davranış bilginin alt basamağıdır. İletişim davranışın bir bölümünü oluşturur. Buradan hareketle iletişim davranışın alt basamağıdır diyebiliriz. Bu yapılan açıklamalara bakıldığında sıralama olarak bilgi, davranış, iletişim birbirinden bağımsız olmayan kapsayıcı birbirlerinin alt basamaklarıdır (Çoban, 2018).

2.2.1. İletişim becerisinin tanımı

İletişim becerisinin anlamı, karşı taraftan gelen iletilerle onun kişiliği ile ilgili doğru tahmin ve değerlendirmeleri gerçek iletilerden seçerek iletinin ana içeriğini kavrayabilmektir (Özer, 1995). Alınan mesajlar veya veriler birer bilgi kaynağıdır. Ancak kesin bilgidir denilemez. Karmaşık bir süreç sonucunda bilgi önemsenip kavrandıktan sonra kullanılması bilgiye dönüşmüştür denilir (Usluata, 1995).

İletişim bağlantısı kurabilmek sonradan kazanılan bir davranışın ve yeteneğin sonucu oluşur denilir. Tekrar aynı durumda bir araya gelindiğinde zaman içinde sinirlenip ortalığı karıştırarak yapılan davranışlar sonradan kazanılmış bir davranış ve

beceridir. Bu anlamda kişilerin bu durumdan çeşitli davranışlar sergilemeleri bireyin mücadelesine bağlı olmaktadır. Kişiler bu anlamda ya iletişimi ya da iletişimsizliği kendi aralarında oluştururlar. Genele bakıldığında insanlar daha kolayı seçtiklerinden iletişimsizliği becermeleri olmuştur. işte bu durumda bu beceriyi anlayabilmek, hangi aşamadan geçerek oluştuğunu görmek, tanım olarak iletişim dediğimiz, o son aşamada temel zamanın ne şekilde becerebileceğini anlamak olacaktır (Özer, 1995).

İnsanların iletişim basamaklarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Evliyaoğlu, 1984);

Kişinin kendi kendine haberleşmesi:

- “Biyolojik ve fizyolojik iletişim”
- “Bilinçlenme döneminden başlayarak psikolojik iletişim
yani Beyin - Beden ilişkisi”
- “Beynin kendisiyle ilişki düzeylerini de ele alabiliriz.”

İnsanın dış ortamla haberleşmesi:

- “Fiziki çevreyle (evren, tabiat ve eşya ile) iletişim”
- “Öteki insanlarla ve kitlelerle iletişim.”

İletişimde en önemli özellik başkalarıyla iyi ve anlaşılır bir iletişim kurmak istiyorsak önce kendimizle iyi bir iletişime sahip olmalıyız. Çünkü iyi bir iletişim becerisine sahip olan bir kişi hem kendi iç dünyasını hem de iletişim kuracağı kişinin davranışlarını objektif ve gerçekçi bir şekilde değerlendirmesini bilir. İyi bir iletişim yeteneğine sahip olan birey iletişim halinde olan kişinin ne düşündüğünü ne hissettiğini nasıl bir iç dünyadan geldiğini gerçekçi bir biçimde değerlendirmeye çalışır (Cüceloğlu, 1993).

Özellikle insanlar ile iletişim üzerinde yapılan meslek gruplarında çalışanların başarısı iyi bir iletişim yeteneğine sahip olmaları ve bunu etkin biçimde kullanmalarıyla ilgilidir (Erkal, 1992). Buradan hareketle psikolojik danışmanlar, psikologlar ve halkla ilişkiler uzmanları, yöneticiler, bütün öğretmenler gibi beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörler de sürekli olarak iletişim yeteneklerini

geliştirmek zorundalar. Tabi bu zorunluluk sadece mesleki ilişkilerde sınırlı değil aynı zamanda kişinin bulunduğu ortamlarda ev ve aile gibi sosyal yaşantıyı kapsadığı tüm ilişkilerde gereklidir. İyi ve etkili bir iletişim için kişi sekiz basamakta kendini geliştirerek iletişim becerisini etkili hale getirebilir (Al, 1998);

-“İletişimde bulunurken sayma ve değer vermeyi geliştirme,”

- “Pozitif yaklaşımla iletişimde bulunma,”

Bilgilendirmesi yüksek mesajlar gönderme,

- “Tutarlılıkla iletişimde bulunma,”

- “Nasıl dinlenileceğini öğrenme,”

- “Sözel olmayan iletişim geliştirme,”

- “Güçlendirme,pekiştirme ilkelerini öğrenme,”

-“Becerileri öğrenme ilkelerinde bilgi ve deneyim sahibi olma”

(Al, 1998).

İletişim aşamasında dikkat edilecek önemli bir nokta daha, kaynak ile alıcı arasında ortak bir frekans çevresinin bulunmasıdır. Öyle olmadığı durumda kaynaktan gönderilen kodlanmış bilgi alıcı tarafından anlaşılmayacağı gibi mesajda öğrenilemeyecektir (Al, 1998).

Etkili mesaj göndermek için kurallar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Martens, 1987);

- “Mesaj ilgili kişiye direkt verilmeli.”

- “Mesajınız kusursuz anlamca da açık ve tutarlı olmalıdır.”

- “Mesajınızı sahiplenmelisiniz.”

- “Mesajınızı verirken uygun zamanda bir şeye odaklamalısınız.”

- “Mesajınız gerçek ile düşüncelerinizi ayırmalıdır.”

- “Mesajınız bilinen gündemdeki işleri içermeli.”

- “Mesajınız destekleyici olmalı.”

- “Mesajlarınız sözlü ve sözsüz birbirinden farklı olmamalı.”
- “Mesajınız gereğinden fazla uzun ve tekrar olmamalı.”

2.2.2. İletişim becerilerinin işlevleri

Toplumsallaşma sürecinde oldukça etkili olan iletişimin fonksiyonları insan yaşamını kolaylaştırıcı bir yapıya sahiptir. Bu kolaylaştırıcılık iletişim insan hayatındaki önemi ortaya koyar. İletişimin bilgi sağlama işlevinin ana fonksiyonu konumunda olduğunu ifade eder. İletişim kurarak bilgiye ulaşan birey, bu bilginin toplumsallaşma ve çevre ile uyum halinde hareket etme konusunda gerekliliğinin farkındadır. İletişimde, karar vermek için önemli olan yeterli ve güvenilir bilgiye ulaşmak gereklidir. İletişimin ayrıca diğer fonksiyonlarından, İkna etme ve etkilemedir. İkna etme ve etkilemede amaç karşıdaki kişinin fikirlerini değiştirmektir. Bireyi ikna etmek için bireyin arzusu düşünce ve davranışlarının tersi tarafa doğru değişimi amaçlanırken, etkilemede istek, düşünce ve tutumlara aykırı düşmeyen bir değişim amaçlanmaktadır. Öğreticilik iletişimin bir başka fonksiyonudur. Öğrenme aşaması da iletişimi gerekli kılmaktadır. İletişimin bir başka fonksiyonu olan birleştiricilik, toplumsal ortamda bireylerin beraber olmaları ve ilişkilerinin sürdürülebilirliğini sağlayan fonksiyonudur (Gürgen, 1997).

Yukarıda yaptığımız açıklamalardan hareketle ortaya çıkan fikir iletişimin hem toplum açısından hem de bireyler açısından çok önemli noktadadır. Etkili bir iletişim toplum veya bireyler arasında olumlu sonuçları ortaya koyarken aksi durumda yerini olumsuz sonuçlara bırakmaktadır. İletişim doğru kurulmadığı zaman ortaya bir takım aksaklıklar ve noksanlıklar çıkmaktadır. Bu aksaklıklar ve noksanlıklar sonucunda bazı iletişim problemleri ortaya çıkar. Örneğin; iletişimde bulunan bireyler arasında ortak bir dilin olmaması, alıcının mesajının kod açılımını sağlıklı bir biçimde yapamamasıdır. Her zaman mümkün olmasa da iletişimin temel görevi bireyler arasında etkili bir diyalog sağlamaktır. Bu süreçte birtakım problemler yaşanmaktadır. Bu problemlerin sebebi alıcı veya göndericiden kaynaklanabilmektedir. İletişim sürecini olumsuz yönde etkileyen etkenler arasında, iletişimde kullanılacak kanalın yanlış tercih edilmesi, iletilen mesaja dönüt verilmemesi ve geribildirimde yapılan hatalar sayılabilir. Bireylerin etkili bir iletişim

kurması için bir sürü etmen vardır (Türkel, 2010). Başlıcaları; iletişim yeteneği, bireylerin tutumu ve davranışı, iletişim sırasındaki konuyla ilgili bilgi ve tecrübe, toplumsal ve kültürel etmenler olarak sıralanabilir. Bireylerin aralarında etkili ve doğru bir iletişim kuramadıkları durumlarda kişiler arasında çatışma ve kargaşaya sebep olmaktadır. İletişim çatışmanın nedenleri “başlangıç faktörü” olarak isimlendirdiği on bir maddede sıralanmıştır. Bunlar, iletişimde bulunan bireylerin bilişsel, algısal, duygusal, bilinçdışı süreçleri, kişisel ihtiyaçları, iletişim becerisi, kişisel faktörler, kültürel faktörler, roller, sosyal ve fiziksel çevre ve mesajın niteliğidir. İletişimde çatışma, kargaşa durumlarının ortadan kaldırılmasına veya daha da düşürülmesine iletişim becerisi çok önem arz etmektedir. İletişim becerileri konuşma, yazma, dinleme, düşünme ve okuma ile ilgilidir (Dökmen, 2012).

Gerçek ve amacına uygun bir iletişim için yapılan genel incelemelerle konu özetlenmiştir (Akvardar, 2005). Bunlar;

- “Bireylerin karşılıklı diyaloglarında duygu ve düşüncelerinin cevap verme ve verilen cevaba yansıtılması,”
- “Kişinin düşüncelerini yönlendirmeden açık uçlu sorular sorulması,”
- “Sayısal olan ipuçları kodlayarak çözme,”
- “İletileri doğru bir şekilde yanıtlama,”
- “Dinlemeye istekli olma,”
- “Göz teması iletişim anında kurulmalı,”
- “Anlama için konuya konsantre olma,”
- “Geribildirim sırasında doğru yöntemi kullanma,”
- “Ben’ diliyle iletilere yanıt verme,”
- “Kendini açma,”
- “Empatik bir anlayışı sergileme,”
- “Eleştirileri olumlu bakış açısı ile karşılama,”
- “İletişim sırasında davranışlar girişken olmalı,”
- “Çatışma ve kargaşa hallerini idare ederek sorunları uygun vaziyette çözme,”
- “Şart olmadan kabul,”

İletişim becerileri bütüncül bir şekilde incelenemediği gibi farklı taraflarıyla da incelenebilir. İletişim becerileri ile alakalı olarak yapılan kategorilere ait açıklamaları da içermektedir. Sözlü ve sözsüz beceriler bu kategorinin en önemlileridir. Bunlardan sözlü iletişim becerileri; dil ve dil ötesi iletişimin araçlarının etkin bir şekilde kullanmakla ilgili beceri olarak görülmektedir. Dille ilgili iletişimden söz edildiği zaman, güzel konuşarak zengin kelime hazinesi ile doğru cümleleri kurarak kelimeleri yerinde ve doğru bir biçimde kullanmak aklımıza gelir. Dili etkili ve doğru bir biçimde kullanma becerileri genel olarak, sürükleyici, düzgün ve fazla çeşitlilik olarak anlaşılır (Gürgen, 1997). Burada doğruluk; dili kullanırken cümle açısından anlamlı biçimsel olarak düzgün, hatalı kelimelerden arındırılmış, telaffuzu kolay becerilerle alakalı bir durumdur (Dökmen, 2012). Ses tonu, sesin kalitesi ile alakalıdır. Bunlar; sesin yayılma hızı, ses şiddeti, vurgulamalar ve duraklamalar biçimindedir. Bunlar dil ötesi beceriler olarak da isimlendirilebilir. Etkili bir iletişimin yapılabilmesi için bazı noktalara dikkat etmek gerektiğini şu şekilde ifade etmişlerdir: *İletişim; karşılıklı bir şeyleri paylaşmak ve katılım içinde bulunmak için ileti (mesaj) gönderenle alıcının verdiği tepkilerin değerlendirilmesi, anlaşılıp anlaşılmadığı noktasında karar verilmesidir. Bunun yanında, konuşmayı sürdürmek, doğru ve etkili bir şekilde karşısındakinin sözünü kesmeden etkili soru sorma yöntemleri kullanılarak yapma iletişim becerileri arasında öne çıkan becerilerdir. Etkili soru sorma teknikleri deyince aklımıza açık ve kapalı uçlu, araştırıcı ve karşı tarafı açıcı sorular başarılı bir iletişim için gerekli olan davranışlardır (Akvardar, 2005).*

Sözsüz iletişimde ise beden dili, yüz mimikleri ve göz bağı , el/kol hareketleri (jestler), mesafe “kişisel mekan” ve giyim ile alakalı mesajlar söz konusudur. Bunların etkin ve doğru bir biçimde kullanılması sözsüz iletişim becerileri ile ilgili bir mevzudur (Maletasta, 1987). Jest ve mimiklerle anlatılmak istenen iletişim becerileri, kodlama ve kod çözme açısından, başka bir ifade ile kendini tarif ederek anlatabilme açısından ayrı ayrı değerlendirilebilmektedir (Cunningham, 1997).

İletişim sözel olmayan becerileri dört basamak şeklinde ele almaktadır Bunlar; ayırt etmek, anlama, doğru kullanma ve uygulamadır. Kişi direkt gelen ipuçlarını

ayırarak onu anlamlandırıp daha doğru bir şekilde kullanıp gerçek hayatta sosyal bir problemi çözme aşamalarını kullanarak basamakları uygular (Dönmezer, 1997).

Etkili dinleme ve etkili tepki verme iletişim becerilerinin farklı bir sınıflandırmasıdır. Birinci aşaması kabul edilen dinleme sessiz dinleme ile etkin dinlemedir. Pasif dinleme de genelde birey sessizdir. “Hı-hı”, “evet”, “anlıyorum” vb. kısa kabul edici tepkiler ve “kapı aralayıcılıkları” adı verilen atılğan kelimeler kullanılabilir. Bunlar olmasına rağmen bireyin karşısındakini tam anlamıyla anlıyor denilemiyor (Türkel, 2010).

Akvardar ve arkadaşları (2005) yaptıkları araştırmada etkin dinlemenin, karşısındaki bireyden gelen mesaja sözlü tepki gösterme becerisini içerdiği sonuçlarını çıkarmıştır. Böyle bir dinleme durumunda olan birey mesajı alarak anlamaya ve çözümlemeye çalışarak geri iletir. Etkili dinlemede kilit nokta etkili geribildirimdir. Doğru kullanılmasıdır. Burada ki amaç, söylenenleri anladığını belirten, anladığının gerçekliğini deneyen özetleyen, sözel ve sayısal ipuçlarının değerlendirildiği, geri bildirimde bulunan bireyin kendine özgün sözcüklerle verilen geri bildirimlerdir. Aktif dinlenme, çaba ve konsantrasyon gereklidir. İlgi ile dinlemeyi ve geri bildirimini içerir, onayladığını belirten, iletilmek istenileni doğru anladığını ortaya koyan, empati gösteren ve açılımı cesaretlendirilen bir dinlenme biçimidir. Bu dinlenme biçiminin amacına uygun yapılabilmesi için mesajın gerçek anlaşılması ve gizlenmesi, konuşan birey için değerinin fark edilmesi, sözel ve sayısal ipuçlarına cevap vermesi ve anlama çabasının ve konsantrasyonun karşı tarafa gösterilmesi önemlidir. Genel dinlenme davranışı olarak karşılıklı iletişimde bulunun iki birey için şunları söyleyebiliriz. Bireyin anlattıklarına konsantrasyon, alaka gösterme arzusunu belirten gövdesel davranışlar, gövdeyi konuşan bireye doğru eğme, göz hizasına dikkat ederek yüz yüze olma, müsait mesafe ve göz temasıdır. Alıcının geri bildirim ile alakası etkili tepki vermesine bağlıdır. Anlatanın sözlerini ve duygularını uygun şekilde yansıtarak sorular sorma, özetleme yaparak başka sözlerle tepki verme iletişiminin etkili olmasını sağlayan becerilerdir (Korkut, 1996).

Gürgeç'e (1997) göre iletişim aracının bir türünün kullanılması durumunda uygun araç tercihi, tercih edilen araca uygun biçimde mesajın şifrelenmesi,

mesajların yapısı da iletişim becerileriyle alakalı konular arasında yer aldığı dil getirilmektedir.

2.2.3. İletişim modeli

Birçok farklı iletişim sürecinin olduğuna dair modeller mevcuttur. En bilindik ve daha çok kullanılan Shannon ve Weaver'in modelidir (McShane&Glinow, 2000).

İletişim; bu modele göre gerçekleşmenin gönderici ve alıcı arasındaki kanallar sayesinde oluştuğunu söylemektedir. Gönderici iletiyi bazı kaidelere göre düzenleyerek mesaj durumuna getirmelidir. Yapılan bu sürece kodlama deniliyor. Kodlanan ileti kanallar aracılığıyla ile alıcıya iletilerek alınan mesajda alıcı tarafından kod çözülmeaktadır. Buradaki mesajın alıcı tarafından doğru anlaşılmasıyla çözülebilmesi en önemli durumdur. İleti alıcıya ulaştıktan itibaren gönderici de geri bildirimi yapar ve geri bildirim ile beraber iletişim süreci yine tekrar etmiş olur (Türkel, 2010).

2.2.4. İletişim sınıflamaları

Birimler içerisinde, iletişim birimi olarak insanın kendisinin de yer aldığı, insanların adeti ve iletişim sırasında bulunulan ortam durumu da göz önüne alındığında dört başlıkta belirtilebilir. Sırasıyla;

Kişi-içi iletişim: Bireyin kendi kendine iletiler oluşturduktan sonra yorumlayıp günlük hayatta uyguladığı iletişim türüdür.

Kişilerarası iletişim: Bu iletişim şekli kaynak ve hedefin insanlar olduğu belirtilmektedir.

Örgütsel İletişim: Etkinlik ve organizasyonları içerisinde bulunduran her türlü örgütsel iletişim biçimidir.

Kitle iletişimi: Belli başlı kaynakların oluşturduğu ve sonrasında geniş insan topluluklarına ulaştırılması, bu bilgi ve sembollerin ilgili insan toplulukları tarafından yorumlanarak tepki verme sürecidir (Dökmen, 2012).

2.2.4.1. Kişilerarası iletişim

Dilin kullanımı bu iletişim türünde ifade ederken sözlü iletişim, dille iletişim ve dil-ötesi iletişim olarak iki sınıflamaya ayrılır. Bir iletişimde “ne” söylendiği dille iletişim kapsamına girerken, “nasıl” söylendiği dil-ötesi iletişimle ilgilidir. Sesin kalitesiyle alakalı olan; ses tonu, sesin hızı, şiddeti, vurgulama, duraklamalar ve benzeri özellikler dil-ötesi içerisinde bulunmaktadır. Sözsüz iletişim içerisinde ise dilin kullanımı dışındaki durumları kapsamaktadır. Yüzün şekli, göz teması, mimik, jest ve beden duruşu yüz ve beden iletişimine ilişkindir. Bedensel temas; karşısında sözel olmayan yolla ileti verme şeklidir. Bazı yöntemleri de kişisel alan ve mesafe kullanımını ifade eden mekan kullanımı da sözsüz iletişimdir. Karşılıklı konuşmalar sırasında giysileri, kullandığı koku, kullanılan takılar ve diğer araçlarla verilen iletiler sözsüz iletişim yöntemleridir. İstendik davranışların yanında istenmedik davranışlarında sözlü ve sözsüz iletişim anında görülmesi gayet normaldir (Dalkılıç, 2011).

Bu iki iletişim durumunda kıyaslama söz konusu olduğunda sözlü iletişimden çok sözsüz iletişimin ağır bastığı görülmektedir. Bireyin rolünün oluşmasında yaşadığı çevrenin üçte ikisinin sözel olmayan iletişiminin pay sahibi olduğu söylenmektedir (Burgoon, 1989). Mehrabian (1972), (akt. Minskoff, 1980), iletişim sırasında sözlü ve sözel olmayan iletişimlerin birbiriyle uyuşmadığı zamanlarda karşı tarafın anlam verdiği durumda sözel olmayan davranışlara güvendiği ayrıca gelen iletilere göre tepkisini oluşturduğu görülmektedir (Dönmezer, 1997). Burgoon, Buller & Woodall (1989), sözel olmayan iletişimin önemini vurgulamaktadır. Sözlü iletişimin daha çok önemsenmesi sebebiyle şu şekilde sıralanmıştır;

- “Sözlü iletişim şekli, çoğu zaman her yerde oluşan bir iletişim biçimidir.”
- “Sözlü davranışlarda, evrensel bir dil tüm insanlar arasında oluşmaktadır.”

- “Sözlü iletişimde, iki durum söz konusudur. Karşılıklı anlaşma olsa da bazı durumlarda birbirini yanlış anlama da söz konusudur. Bu yüzden iletişim kalitesi etkileme gücüne sahiptir.”
- “Birey oluşum tarihini biraz incelediğimizde sözel iletişimin diğer iletişim türünden daha eski olduğu bilinmektedir.”
- “Sözlü iletişim etkileşim oluşturma konusunda diğer iletişim türlerine göre daha önemli ve önceliklidir.”
- “Sözel olmayan iletişim, sözel iletişim ile ifadesi mümkün olmadığı durumlarda duygularını karşı tarafa iletme gücüdür.”
- “Bu iki iletişim türünde daha güvenilir olan sözlü iletişimdir.”

2.2.4.2. Sınıf iletişimi

Eğitsel ortamlarda iletişim ne kadar doğru ve etkili kullanılırsa amaca gitmek o kadar doğru olur. Eğitsel iletişim, sınıf içerisinde yapılacak olan iletişim ile kalmaz ,bu sebeple dilimin başlığı sınıfta iletişim değil, sınıfın iletişimi olarak konulmuştur. Bundan yola çıkarak, bu dilimde sınıfın iki durumunun gözetilmesi önemlidir. Bunlardan birincisi kendileriyle içsel iletişim bir diğeri de çevre yani etrafıyla yaptıkları iletişiminde gözetilmesi gerekmektedir (Başar, 2012). Öğretmen ve öğrencinin empati kurarak amacını belirlemeli ve özellikle öğretmenin bu süreci daha verimli kullanması ve iletişim yollarını daima açık bırakması gerekmektedir.

2.3. Konu ile İlgili Araştırmalar

Sportif faaliyetler ile sosyal beceriler, psiko-motor yetenekler, iletişim becerileri, zeka, düşünme stratejileri gibi pek çok becerinin ilişkisi araştırmalara çoğu zaman konu olmuştur. Sportif faaliyetler zihinsel ve fiziksel uyaranları harekete geçirerek aynı anda pek çok uzvun çalışmasını sağladığı için çoğunlukla insan becerilerini geliştiren bir etken olarak ön görülmüş ve araştırılmıştır (Dalkılıç, 2011). Özellikle çocuklar, ergenlik dönemindeki gençler ve ilk gençlik dönemindeki yetişkinlerin gelişmeye daha açık olan yeteneklerinin spordan olumlu etkilendiği düşünüldükçe gerek yurt içinde gerekse yurt dışında örneklemi çocuk ve gençlerin oluşturduğu pek çok araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırmalarda sporun becerilerle ilişkili

olduğu çoğu zaman doğrulanmış ve spor genellikle becerileri doğrusal ve pozitif yönlü etkileyen bir değişken olarak ortaya çıkmıştır. Geçmişten günümüze sporu beceriyle ilişkilendirmiş ve savını doğrulamış pek çok araştırma bulunmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2008). Konunun daha iyi anlaşılması adına bu konuda yapılmış birkaç araştırmanın incelenmesi yerinde olacaktır.

2.3.1. Yurt içinde yapılan ilgili çalışmalar

Spor; özellikle çocuklar ve gençlerde pek çok farklı fiziksel ve zihinsel beceriyi tetikleyen bir aktiviteler bütünüdür. Bu nedenle yurt içi ve yurt dışında sporun çeşitli becerileri etkilemesi çoğu araştırmanın konusu olmuştur. Psiko-motor beceriler, sosyal beceriler, takım başarısı, okul başarısı, iletişim becerileri gibi pek çok yeteneğin, sportif faaliyetlerden etkilendiği düşünülmüş ve araştırma sonuçlarında ise savı destekleyen bulgular elde edilmiştir. İletişim becerileri ve okul başarısı ise özellikle gençlerde sıklıkla sporla ilişkisi araştırılan değişkenler olmuşlardır (Efe vd., 2008). İletişim beceriyle alakalı yapılan incelemelerde iletişim becerileri, değişik taraflarıyla, farklı özdeşlerde ve psikolojinin farklı alt bağlantılı olarak ele alınmaktadır. Sosyal psikoloji bağlamında incelendiğinde araştırmaların belli başlıklar adı altında sınıflandırılmıştır.

Bu araştırmaların bir kısmı, iletişim becerileri eğitiminin etkilerini araştırmaya yöneliktir. Yapılan çalışmaların bir kısmının amacı, iletişim becerileri eğitiminin iletişim becerileri üzerindeki etkisine bakılmıştır (Korkut 2005). Yetişkinlere yönelik yapılmış bir iletişim becerileri eğitimi programının , yetişkinlerde sahip olunan mevcut iletişim becerilerinin değerlendirme düzeylerini arttırdığını ortaya çıkarmıştır. Yüksel-Şahin (1997), yapılan deneysel çalışmada on iki oturumdan oluşan iletişim becerileri eğitimini alan ile almayan üniversite öğrencilerinin arasındaki iletişim becerileri değişimine bakmıştır. Çalışma değerlendirildiğinde iletişim becerileri eğitim programına katılan öğrencilerin, kontrol grubu öğrencilerine göre daha fazla arttığı gözlenmiştir. Benzer durumda Demirci (2002), Ankara Mesleki Eğitim Merkezi'ne bulunan genç çalışanlara İletişim Becerilerini Değerlendirme ölçeği uygulamış, aynı puan alan kontrol ile deney grupları oluşturularak, deney grubuna beş oturumluk bir iletişim becerileri eğitimi verilmiş,

kontrol grubuna ise herhangi bir oturum veya uygulama yapılmamıştır. Bunun sonucunda her iki grubunda iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiğine bir daha bakmıştır. Yapılan programa katılan deney grubunun, katılmayan kontrol grubuna kıyasla iletişim becerilerinde olumlu yönde bir durum görülmüştür. İletişim çatışmalarına yönelme eğiliminde düşüşlerin sağlanması, iletişim becerileri eğitiminin olumlu yönde fayda sağladığı görülmüştür (Işık, 1993; Özgüt, 1991). İletişim becerilerinin artmasında yapılan iletişim becerileri ile ilgili verilen eğitimlerin etkisi söz konusudur. O halde yapılan çalışmalar iletişim becerilerini öğrenilebilir ve geliştirebilmektedir.

Bulut Bozkurt (2004), sınıf hocalarıyla yaptığı bir çalışmada kadınların erkeklere kıyasla iletişim becerilerinin “etkililik” ve “yeterlilik” alt boyutlarında kadın hocaların erkek hocalara göre daha yüksek bir ortalama yakaladıklarını göstermiştir. Korkut (2005), İletişim becerileri eğitiminin etkilerini araştırdığı bir çalışmada kızların, erkeklere göre daha başarılı bir algılamayı gösterdiklerini ortaya koymuştur.

Dal ve Baikoğlu (2019), ilköğretim çağındaki öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini, spor yapma durumlarına göre incelemişlerdir. 2018-2019 eğitim öğretim yılında, özel bir ilköğretim okulunun ortaokul bölümünde okuyan yaşları 9-12 aralığında olan 114 çocuk üzerinde yapılan araştırmada; spor ile sosyal beceri düzeyi arasındaki ilişki incelenirken demografik veriler de analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda ise ana boyut olan sosyal becerilerin, spor ile anlamlı bir ilişkisine rastlanmamıştır ancak spor yapmanın sosyal beceriyi tek yönlü olarak etkilediği tespit edilmiş ve spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. İletişim becerisinin sosyal becerilerin bir alt boyutu olarak ele alındığı bu çalışmada, iletişim becerisinin spor yapmaktan etkilendiği saptanmıştır.

Genç bireylerin spora katılım seviyelerine göre iletişim becerileriyle problem çözme yeteneklerinin incelendiği bir diğer çalışma Baki (2019) tarafından yapılmıştır. Üniversitede okuyan 18-30 yaş arası 742 (369 erkek 373 kadın) gençler üzerinde yapılan araştırmanın sonucunda; bireylerin fiziksel faaliyetlere katılımları, iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve alt boyutları arasında ilişki tespit

edilmiştir. Demografik değişkenlerin de analize dahil edildiği bu çalışmada; cinsiyete göre ve aylık gelir durumuna göre iletişim becerilerinin farklılaştığı, spor ile uğraşan erkek öğrencilerin spor yapmayanlara göre iletişim becerilerinde toplam puanda önde oldukları belirlenmiştir.

Özbalta (2019), spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin iletişim becerileri ile empatik eğilim düzeylerini bazı değişkenler açısından, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı İstanbul İli Pendik İlçesi ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören 498 öğrenci üzerinde incelemiştir. Spor yapma ile öğrencilerin yaşı, cinsiyeti ve spor yapma süresi onların iletişim becerileri düzeyi üzerinde etkili olduğunun saptandığı araştırmada; spor yapan öğrencilerin spor yapmayan öğrencilere göre iletişim becerilerinin ve empatik eğilimlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ayancı (2019), bireysel ve takım sporu yapan üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin problem çözme becerileri üzerindeki etkisini araştırmıştır. Bahsi geçen çalışma konusu itibarıyla bu tez çalışmasıyla birebir ve doğrudan ilişkili olmasa da elde ettiği bulgular destekleyici nitelik taşımaktadır. Ayancı (2019), spor yapmanın ötesinde yapılan sporun türünün, iletişim becerisini etkilediğini ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda bireysel spor yapan öğrencilerin duygusal ve davranışsal iletişim değerleri, takım sporu yapanlardan daha yüksek; takım sporu yapan öğrencilerin ise düşünen ve planlı yaklaşım puanları daha yüksek hesaplanmıştır. Bu araştırmanın bulguları, spor yapmanın iletişim becerisini etkilemesinden öte, sporun türünün de hangi iletişim becerisi kanalının gelişeceğine etki ettiğini ortaya koymaktadır.

Koçyiğit ve ark. (2018), yaptığı başka bir çalışmada; üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklerle sosyalleşme düzeylerinin iletişim becerileri ve duygusal zekâları üzerine etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklerle sosyalleşme düzeyleri ile iletişim becerileri ve duygusal zekâ yetenekleri arasında pozitif ve orta kuvvette, istatistiksel olarak da anlamlı ($p=,000$) ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca rekreatif etkinliklerle sosyalleşmenin,

bireyin iletişim becerileri ve duygusal zekâları üzerinde doğrudan ve anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna da ulaşılmıştır.

Akandere ve ark. (2015) ise, iletişim becerileri ana boyutunu daha da detaylandırarak “mizah biçimi” olarak ele almışlardır. Yaptıkları çalışmada spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin, saldırgan ve kendini geliştirici mizah düzeylerini incelemişlerdir. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu’nda öğrenim gören ve spor yapan 50 kız, 50 erkek öğrenci ile Necmettin Erbakan Üniversitesi’nde öğrenim gören ve spor yapmayan 50 kız, 51 erkek öğrenci üzerinde yapılan araştırma sonuçlarında; Fiziksel faaliyetlerin yapılan çalışmanın sonucu üzerinde oldukça önemli bir değişkene sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu durumda, sporun üniversite öğrencilerinin agresif ve kendini geliştirici mizah seviyelerini pozitif anlamda bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

2.3.2. Yurt dışında yapılan ilgili araştırmalar

Avrupa ergenlerinin spor faaliyetleri, özellikle de spor alışkanlıkları ile tutum ve davranışları arasındaki ilişkileri inceleyen Ferron ve ark. (1999), Avrupalı ergen gençlerin spor alışkanlıkları ve tutum-davranışlarının spordan nasıl etkilendiğini ortaya koymuşlardır. 15-20 yaş aralığında 10 bin genç üzerinde yapılan araştırmada edinilen bulgulara göre; katılımcıların yarıdan fazlası haftada en az iki kere spor yaparken bir spor kulübüne üye olmada erkek öğrenciler kızlara göre daha aktiftir. Spor yapan gençler yapmayanlara göre; daha az somatik şikayetlerde bulunmakta, gelecekteki sağlıklarına daha fazla güvenmekte, daha iyi bir vücut imajına sahip olmakta, daha az intihar etme eğilimi göstermekte ve güvenli davranışlara daha eğilimli olmaktadır. Bununla birlikte spor yapmanın; sağlık, yaşam tatmini ve cinsel sağlıkla da doğrudan ilişkili olduğu bu araştırmada tespit edilen bulgulardandır. Araştırmanın genel sonucuna göre ise gençler spor yapmanın pozitif sonuçlar getirdiğini düşünmekte ve bu durum da gençleri spor yapmaya teşvik etmektedir. Spor, gençlerin toplam tutum ve davranışlarında olumlu ve direkt bir etkiye sahip olmaktadır. Ayrıca, spor yapılan zaman arttıkça gençlerin iletişim becerilerinin güçlendiği de araştırmanın bulguları arasında yer almaktadır.

Bu araştırmanın konusuyla doğrudan alakalı olmasa da Giles ve Heyman (2005) çalışmalarında benzer ve destekler bulgular elde etmişlerdir. Küçük çocukların toplumsal cinsiyet ve agresif davranış ilişkisine ilişkin inançlarının incelendiği çalışmada; okul öncesi çocuklar olarak adlandırılan 3-5 yaş ile 7-8 yaş grubu çocuklar ayrıca incelenerek iki grubun verileri kıyaslanmıştır. Araştırma sonucunda her iki grupta da ilişkisel saldırganlık kızlar, fiziksel saldırganlık erkekler tarafından gösterilen davranışlar olarak belirlenirken; çocukların saldırganlıklarının fiziksel aktivitelerden etkilendiği de yan bulgular olarak tespit edilmiştir. Saldırganlık biçimi olarak ilişkisel saldırganlık gösteren ve spor yapan kızların iletişim becerilerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Leventhal ve Brooks-Gunn (2000) yaptıkları araştırma sonucunda gelir seviyesi daha düşük bir sosyal yaşamının çocuklar ve ergenlerin zihinsel ve fiziksel gelişimlerine, okul başarılarına ve davranışlarının üzerinde olumsuz etkileri olduğunu tespit etmişlerdir. Diğer yandan okullar, kütüphaneler, parklar, rekreasyon alanları, spor salonları, sağlık merkezleri gibi birçok hizmete erişim düşük gelirli ailelerin yaşamak zorunda kaldıkları yerlerde daha azdır. Bu bağlamda sportif aktivitelerin okul bünyesinde, beden eğitimi dersi olarak verilmesini öneren araştırmacılar, kaynakların sınırlı olmasının ergenlerin veya yetişkinlerin olumsuz yönde etkilenmesine ve stresli yaşam koşullarına yol açmakta olduğunu belirtmektedirler. Gençlerin ve çocukların sağlıklı gelişiminde sporun ve spora ulaşmanın önemini vurgulayan bu çalışmada, özellikle demografik veriler, spor ve gelişimin ilişkilerine yönelik önemli bulgular elde edilmiştir.

Nopembri ve ark. (2017), yaptıkları çalışmada beden eğitimi ve spor programlarının çocukların iletişim ve sosyal farkındalık becerileri üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. 15 farklı ilkokulun 4. ve 6. sınıflarına devam eden 810 öğrenciye 28 hafta boyunca standart ve deneysel spor programlarını rastgele gruplara dağıtarak test uygulayan araştırmacılar, grupların ön test ve son test puanlarını karşılaştırarak belli bulgulara ulaşmışlardır. Araştırma sonucunda; testler ve gruplar arasında iletişim ve sosyal farkındalık becerileri puanları arasında, ön testten son teste ve müdahale grubunda ortalama iletişim ve sosyal farkındalık puanlarında, kontrol gruplarına göre anlamlı etkileşim tespit edilmiştir. Yani araştırmaya katılan

çocuklardan spor programları uygulanan grupların iletişim ve sosyal farkındalık sonuçları uygulanmayan çocuklardan farklı hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmacılar; psikososyal temelli bir beden eğitimi ve spor programıyla yapılan yönlendirmenin, çocukların iletişim ve sosyal farkındalık becerilerini geliştirmede daha etkili olduğunu tespit etmişlerdir.

Uluöz ve Ark. (2019) yılında yaptıkları araştırmada voleybol, hentbol ve basketbol sporcuları arasındaki farklı iletişim becerilerini araştırmışlardır. Çalışma kapsamında Yakın Doğu Üniversitesi Sporcu Geliştirme Kulübü'nde çalışmalarını sürdüren voleybol (17), hentbol (24) ve basketbol (19) takımlarında yer alan 60 sporcuya uygulanan testler ile veriler toplanmıştır. Veri analizinde frekans dağılımı, iki grubun karşılaştırılması için t testi ve ikiden fazla değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek için ANOVA varyans analizi, ki kare, standart sapma, veri setinin normal dağılıma uyumu, Shapiro-Wilk testi, QQ grafik ve dağılımla ilişkili çarpıklık-basıklık katsayılarını incelemişlerdir. Varyansların homojenliği için Levene teknikleri uygulayıp, grupların görüşleri arasındaki farkı $P < 0.05$ anlamlılık düzeyini dikkate alarak yorumlamışlardır. Sonuçlara göre; sporcular yaş ve spor engelleri açısından incelendiğinde iletişim becerileri ölçeğinin ortalama puanları $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı farklılık göstermezken, iletişimde davranışsal alt boyuttan aldıkları puanlar arasındaki fark beceri envanteri istatistiksel olarak anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, sporcuların iletişim becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

İletişim becerileri gelişim dönemleri bakımından incelenmiştir. İletişim becerilerinin ilk yıllarında nasıl oluştuğunu ve buna bağlı olarak da bağlantılı durumların incelendiği araştırmalar yapılmıştır (Berglund ve ark., 2005; Didov ve Eckerman, 2001). Berglund ve ark. (2005), yaptığı araştırmada anneleri de sürece katarak çocukları gelişimsel açıdan çocukları iletişim becerilerini değerlendirmelerini istemiştir. Bu araştırmada 18 aylık ve 1019 çocuk anneleri sürece dahil olmuştur. Yapılan çalışmada ilk sırada doğan kız çocukların erkek çocuklarına göre daha yüksek puan ile değerlendirildiği gözlenmiştir. Bir diğer yapılan çalışmada yetişkinlerde yaşın ilerlemesiyle iletişimde düşüş olup olmadığı yönünde araştırmalardır.

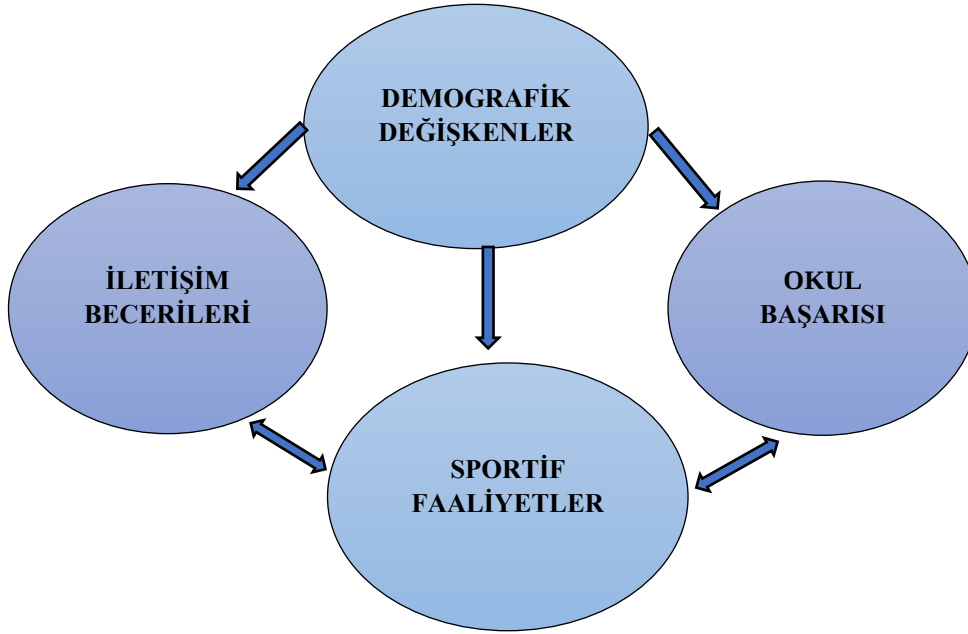
Mesela Siegel ve Gregora (1985) gençler ile yaşlılar arasında yapılan kıyaslamada yaşlıların ağır ve etkisiz iletişim kurdukları inancı söz konusuydu. Ancak yapılan araştırmada iletişim becerileri performansı açısından gençler ile yaşlılar arasında fark bulunulamamıştır. Malatesta ve Izaerd (1987) yaptıkları araştırmada yaşlı kadınların; genç orta yaşlı kadınlara kıyasla kişilerden gelen duygusal iletileri çözümlemede daha zayıf oldukları gözlenmiştir. İletişim becerileri ,her iki cins açısından da incelenmiştir. Daha çocukların ilk gelişim dönemlerinde bile iletişim becerileri açısından farklar görülmüştür. 18 aylık çocuklar üzerinde anneleri tarafından yapılan iletişim becerileri değerlendirmesi sonucunda kız çocukların erkek çocuklara oranla daha iyi durumda olduğu görülmüştür (Berglund ve ark., 2005). Cunningham (1977), sözel olmayan ifadelerde iletilerin yorumlamasında yani kod çözümünde, kadınların erkeklere kıyasla daha iyi olduğu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Pozitif bilimlerde araştırma yöntemlerinden biri olan nicel araştırma deseni bu araştırma çerçevesinde kullanılan desendir. Nicel araştırma; Olgu ve olayları objektifleştirerek (nesnelleştirerek) gözlemlenebilir, ölçülebilir ve sayısal olarak ifade edilebilir şekilde ortaya koyan araştırma şeklidir. Nicel araştırmada; “Ne kadar?”, “Ne miktarda?”, “Ne kadar sık?”, “Ne kadar yaygın?” gibi soruların yanıtları aranır. Nicel araştırmanın konusu ölçülebilir, nicel araştırma yöntemleriyle doğrulanabilir veya yanlışlanabilir olgulardır (Büyüköztürk vd., 2011: 27). Nicel araştırma deseninde verinin toplanması bir veri toplama aracı ve yöntemi ile gerçekleştirilir. Toplanan veriler, sayısal testlere tabi tutulur ve çıkan sonuçlar yorumlanarak araştırma bulgularına ulaşılır. Bu çalışmada nicel veri toplama araçlarından biri olan Beşli Likert Tipli ölçek kullanılmış olup, çocukların okul başarısını tespit etmede 4 yıl ve 8 dönem olan ortaokul boyunca karnelerinde aldıkları notların ortalamaları veri olarak kullanılmıştır. Bununla birlikte sportif faaliyetlere katılıp katılmama konusunda ise çocukların beden eğitimi dersinde yaptıkları etkinlikler ile ders dışı herhangi bir spor okuluna veya kursuna devam edip etmeme durumları veri olarak kullanılmıştır. Beden eğitimi dersi sırasında gerçekleştirilen: oyunlar; voleybol, basketbol gibi takım oyunları; bireysel ve gruplar arası yapılan ip atlama, jimnastik gibi beden eğitimi etkinlikleri; dans; 23 Nisan ve 19 Mayıs gibi özel gün etkinlikleri için hazırlanan gösteriler; sınıflar arası gerçekleştirilen turnuvalar (futbol, satranç vb.) bu çalışma kapsamında sportif faaliyetler değişkenine konu edilmiş alanlardır.

3.1. Araştırmanın Deseni

Şekil 1. Araştırmanın Deseni

Yukarıdaki şekilde araştırmanın değişkenleri arasında var olduğu düşünülen, araştırılan ve testlerle analiz edilerek yorumlanacak olan ilişkilerin örüntüsü gösterilmiştir. Şekilden anlaşıldığı üzere araştırmanın bağımsız değişkeni demografik değişkenlerdir. Demografik değişkenler bağımsız değişken olarak; iletişim becerileri, okul başarısı ve sportif faaliyetlere tek yönlü biçimde etkilemektedir. Demografik verilerin üç bağımlı değişkenden etkilenmesi mümkün olmadığından demografik bağımsız değişkenlerin etkisi tek yönlüdür. Demografik değişkenlerle birlikte ele alındığında iletişim becerileri ve okul başarısı bağımlı değişken iken sportif faaliyetler de teste dahil olduğunda iletişim becerileri ile okul başarısı aracı değişken niteliğine dönüşürler. Şu halde iletişim becerileri hem ara değişken hem bağımlı değişkendir. Bir diğer yandan iletişim becerileri, okul başarısı ve sportif faaliyet değişkenlerinin kendi içlerinde karşılıklı ilişkileri olduğu görülmektedir. Özet olarak; demografik değişkenler iletişim becerileri, okul başarısı ve sportif faaliyetleri tek yönlü olarak etkilerken; okul başarısı, iletişim becerileri ve sportif faaliyet değişkenleri arasında bir ilişki söz konusudur.

3.2. Evren ve örneklem

Araştırmanın evreni; 2018-2019 eğitim öğretimi yılında Mardin ili ortaokullarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise; Mardin ilinde bulunan ilçeler arasından tesadüfi örneklem yöntemiyle belirlenen Kızıltepe ilçesi ve bu ilçede bulunan okullar arasından yine tesadüfi örneklem yöntemiyle belirlenen Süleyman Demirel Ortaokulu'nda eğitim gören 5.6. 7. 8. Sınıf olmak üzere her sınıf seviyesinden 70 kız, 70 erkek (140) öğrenci olmak üzere toplam 560 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Bu çalışmada kullanılan araştırma, bir saha araştırması olup veriler anket formlarıyla katılımcılardan birebir görüşülerek toplanmıştır. Kullanılan anket formu; "Demografik Bilgiler", "Sportif Faaliyetlere Katılım ve İletişim Becerileri" olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde öğrencilerin demografik bilgi formu; dönem sonu karne not ortalaması, cinsiyet, sınıf düzeyi, okulu, anne ve babanın eğitim düzeyi, ailenizin gelir düzeyi yer almaktadır.

Anketin ikinci bölümü iki ana gövdeden oluşmaktadır. Bu ana gövdelerden ilki Çoban (2018) tarafından kullanılan 7 maddeden oluşan bir ölçek kullanılarak "Sportif Faaliyetlere Katılım" değişkenine yönelik veriler toplanmıştır. 5'li likert formunda hazırlanan bu ölçeğe verilen cevaplar; Hiçbir zaman = 1, nadiren = 2, zaman zaman = 3, çoğu zaman = 4, her zaman = 5 şeklinde ifade edilmiştir. İkinci ana gövdede ise Ersanlı ve Balcı (1996) tarafından geliştirilen İletişim Becerileri Envanteri kullanılmıştır. Bu envanter, 45 sorudan oluşmakta ve sorular 5'li likert tipindedir. Envanterde yer alan maddelere verilen cevaplar; Hiçbir zaman = 1, nadiren = 2, zaman zaman = 3, çoğu zaman = 4, her zaman = 5 şeklinde ifade edilmiştir. Anketin iç güvenirlik katsayısı, sportif faaliyetlere katılım düzeyini belirleme ölçeği için .81 iletişim beceri düzeyini belirleme ölçeği için .83 olarak tespit edilmiştir. Büyüköztürk (2008) .80 ile .90 arasını iç güvenirlik açısından oldukça iyi olarak değerlendirmiştir.

Okul başarısı değişkenine yönelik veriler ise örneklem olarak incelenen okula devam eden ortaokul öğrencilerinin 5.sınıftan başlamak üzere her sınıf düzeyinde karnelerine yansıyan başarı puanlarının ortalamasının alınmasıyla hesaplanmıştır. 5.6.7.ve 8.sınıfa devam eden öğrencilerin bu yıllardaki mevcut tüm dönemlerde karnelerine yansıyan son notları tek tek belirlenmiş ve her öğrenci için ortalama bir başarı puanı hesaplanmıştır. Okul başarısı olarak kabul edilen bu not ortalamaları diğer değişkenlerle teste tabi tutulmuş ve veriler elde edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Çalışmanın yapılabilmesi amacıyla Yakındoğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü 28.05.2019 tarih ve YDÜ/EB/2019/328 proje numaralı resmi yazısı ile Kızıltepe kaymakamlığı Milli Eğitim Müdürlüğü’nden izin alınmıştır. Araştırmanın verileri 2018–2019 eğitim-öğretim yılının haziran ayı içerisinde toplanmıştır. Okul yöneticileri ve Beden Eğitimi öğretmenleri ile görüşülerek envanterin ne zaman ve hangi sınıflarda uygulanacağı belirlenmiştir.

Beden Eğitimi ve Rehber öğretmenler ile görüşmeler yapılarak anketin zamanı ve hangi sınıflara uygulanacağı tespit edilmiştir. Anket çalışması, belirlenen okulda ders dışı saatlerinde araştırmacı tarafından uygulanarak, ihtiyaç olduğu durumlarda rehber öğretmenler ve Beden Eğitimi öğretmenlerinden yardım talebinde bulunulmuştur. 5. 6. 7. ve 8.sınıfları kapsayan bu envanter uygulamasında, öğrencilerin okuduğunu anlama seviyesi dikkate alınarak, envanterde bulunan yargı içeren sorular, araştırmacı ve Beden Eğitimi öğretmenlerince açıklaması yapılarak, öğrencilerin cevaplandırması sağlanmıştır. Envanterin uygulandığı sınıflarda yapılan araştırmanın genel amacı açıklanmıştır. Verilecek cevaplarla ilgili bilgilendirmeler yapılmış ve uygulamaya dair sorular cevaplandırılmıştır.

Veri toplama araçları, öğrencilere ders saatleri dışında ortalama 40 dakika süre tanınarak tek oturumda uygulanmıştır.

Envanterin uygulanması sırasında, soruları cevaplayan öğrencilerin veri toplama araçlarına ilgili oldukları ve dikkatli bir şekilde cevapladıkları gözlenmiş ve herhangi bir sorunla karşılaşılmadan uygulama sonuçlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Demografik soru formu, sportif faaliyetlere katılım formu ve iletişim becerisi envanteri aracılığıyla ders saatleri dışında öğrencilerle görüşülerek toplanan veriler SPSS for 22 paket programı aracılığıyla teste tabi tutulmuştur. Kullanılan veri toplama aracının her iki bölümü de geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmış hazır bir ölçek kullanılması nedeniyle ankete faktör analizi gibi doğrulayıcı testler yapılma ihtiyacı duyulmamıştır. Anketi meydana getiren ilk iki bölümün yarı yapılandırılmış görüşmecisi formu niteliği taşıması ve ikinci bölümün hali hazırda sınanmış bir ölçekten alınarak değiştirilmeden kullanılmış olması istatistiksel olarak geçerlik testlerinin gerekliliğini ortadan kaldırmıştır. Ölçekle ilgili testlerin gerekliliğinden sonra veriye yönelik testlerde ilk olarak verilerin normal dağılıp dağılmadığı test edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygun olmaması ve çok değişkenli hipotez yapısı Spearman Korelasyonu, Mann Whitney U testi gibi parametrik olmayan testlerin yapılmasını gerekli kılmıştır. İlk olarak verilere ilişkin ana amaçlara yönelik ilişki hipotezlerini sınanan testler yapılmıştır. Sportif faaliyetlere katılıp katılmama okul başarısı ve iletişim becerisiyle ayrı ayrı ve bir arada farklı testlere tabi tutulmuştur. Bu testlerin sonuçları bulgular bölümünde verilmiştir. Ana amaçlara yönelik hipotezlerin sınanmasından sonra demografik verilerin de anlamlı sonuçlar üreteceği düşünülerek demografik veri analizleri yapılmıştır. Ana değişkenlerin test edildiği Spearman Korelasyonu, Mann Whitney U analizlerine, demografik veriler de birer değişken olarak eklenerek teste tabi tutulmuşlardır. Demografik veriler ise T testi ile analiz edilmiştir. Demografik veri analizleri aile gelir düzeyi ve aile eğitim düzeyinde farklılık göstermiştir. Çünkü seçilen örneklem gereği çocukların yaşları vb. paralellik göstermektedir. Tanımlayıcı istatistiklerin aksine demografik veriler, ana değişkenlerle kuvvetli biçimde ilişkili tespit edilmiştir. Zaten araştırmanın yan amaçlarında da demografik veriler ile ana değişkenlerin ilişkisinin tespit edilmesi yer aldığından demografik veriler ile okul başarısı, iletişim becerisi ve sportif faaliyetlere katılıp katılmama değişkenleri Mann Whitney U ve Spearman Korelasyon testine

tabi tutulmuştur. Veriler SPSS programı yardımıyla analiz edilmiş ve hipotezler sınanmıştır. Sonrasında bulgular ile birlikte analiz sonuçları yorumlanmıştır. Son olarak ise amaçlar, alan yazın ve bulgular birlikte değerlendirilerek sonuçlara ulaşılmıştır.

3.6. Araştırmada Etik

Bilimsel bir yayının etik açıdan iyi sayılabilmesi için yazım aşamasında belirli kurallara uyulması ayrıca bilimsel değerlere bağlı kalınması gerekmektedir. Bu sürecin yazar, editör, hakem ve okuyucu boyutu çok önem ihtiva etmektedir. Araştırmacıların çalışma ve sunum sırasındaki sorumlulukları da araştırmasının sorumlulukları içine girmektedir. Bu tez çalışması, olmayan yani uydurma bilgi içermemektedir. Sonuçlar bulgulara göre yorumlanmış ve uygun atıflar yapılmadan ayrıca kaynak gösterilmeden alıntı yapılmamıştır. Herhangi bir intihal söz konusu değildir. Araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde parçalara ayırmak suretiyle dilimleme yapılmamıştır. Kaynaklar usulüne ve amacına uygun olarak kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan görüşme ve anket formu YDÜ etik izin alınarak EK 1'de sunulmaktadır. EK 2'de kaymakamlık izni, EK 3'de Araştırma soruları anket formu ve son olarak EK 4'de Sportif faaliyetlere katılıp katılmamaya verilen katılımcı cevaplarının soru başına dağılımı sunulmaktadır.

4. BULGULAR

Tablo 1. Tanıtıcı istatistikler

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Not Ort	657	1	5	3,91	,946
Cinsiyet	657	1	2	1,51	,500
Sınıf	657	5	8	6,51	1,113
Okul	657	1	3	1,01	,110
Anne Eğitim Düzeyi	657	1	7	2,98	1,538
Baba Eğitim Düzeyi	657	1	7	4,03	1,534
Gelir Düzeyi	657	1	5	3,33	1,364
Sportif_Faaliyet	657	1,00	5,00	2,2111	,95007
İletişim_Beceri_Düzeyi	657	1,11	5,00	3,2395	,44800
Valid N (listwise)	657				

Tablo 1’de not ortalaması, cinsiyet, sınıf düzeyi, okul başarısı, aile eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi, sportif faaliyetlere katılıp katılmama ve iletişim becerisi değişkenlerine yönelik olarak toplanan istatistiklerin dağılımı görülmektedir. Bu dağılımlar katılımcıların, değişkenlere yönelik cevaplarının toplam eğilimini gösterir. Örneğin tablodaki verilere göre sportif faaliyetlere katılıp katılmamaya yönelik sorulara en düşük 1, en yüksek 5 arasında cevaplar verilmiş olup katılımcıların genel dağılımı ise 2,211 olarak hesaplanmıştır. Tablodaki bu rakama göre katılımcıların sportif faaliyetlere katılıp katılmamaya verdikleri cevaplar 2 katsayısına yakınsaktır. Katılımcıların sportif faaliyetlere katılıp katılmamaya verdikleri cevaplar sportif faaliyetlere katılmamaya daha yakındır. 3 ve üstü ortalama dağılım sportif faaliyete katılmayı işaret ederken; 3’ün altında kalan sonucun sportif faaliyetlere katılmamayı işaret ettiği söylenebilir. 1-5 arasında verilen cevapların ortalama değeri 2,211’dir. Sportif faaliyetlere katılmama eğiliminin yüksek olduğu söylenebilecektir. Katılımcıların sportif faaliyetlere katılıp katılmamaya yönelik detaylı bulgulara ise soru başına verilen katılımcı cevaplarını inceleyerek ulaşmak mümkündür. Sportif faaliyetlere katılıp katılmamaya yönelik verilen katılımcı cevaplarının soru başına dağılımı EK-4’te verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Verileri

		Sayı	Oran
Cinsiyet	Erkek	320	%51,3
	Kadın	337	%48,7
	Total	657	100,0
Sınıf	5	163	%24,8
	6	157	%23,9
	7	176	%26,8
	8	161	%24,5
	Total	657	100,0
Anne Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil	169	%25,7
	Okuryazar	78	%11,9
	İlkokul	161	%24,5
	Ortaokul	141	%21,5
	Lise	67	%10,2
	Üniversite	38	%5,8
	Lisans üstü	3	%5
	Toplam	657	100,0
Baba Eğitim Düzeyi	Okuryazar değil	38	%5,8
	Okuryazar	74	%11,3
	İlkokul	122	%18,6
	Ortaokul	178	%27,1
	Lise	125	%19,0
	Üniversite	84	%12,8
	Lisans üstü	36	%5,5
	Toplam	657	100,0
Aile Gelir Düzeyi	0-500	88	%13,4
	501-1000	94	%14,3
	1001-2000	169	%25,7
	2001-3500	126	%19,2
	3500 üzeri	180	%27,4
	Total	657	100,0

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %51,3’ü erkek, %48,7’si kadın olmakla birlikte devam edilen sınıf düzeyindeki dağılımlar birbirine denk görünmektedir. Baba eğitim düzeyinde ağırlıklı olarak %27,1 ile ortaokul olurken; anne eğitim düzeyinde ise %25,7 ile okuryazar değildir. aile gelir düzeyinde ise ağırlıklı olarak %25,7 ile 1001-2000 civarlarında yoğunlaşma görülmektedir.

Çalışmanın bu kısmında araştırma verilerinin analiz edilmesiyle sınanan hipotezlerin geçerliliğine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 3. Sportif Faaliyetlere Katılma/Katılmama ile İletişim Becerisi Arasındaki İlişkiye Yönelik Spearman Korelasyon Katsayısı

	Sportif_Faaliyet	İletişim_Beceri_Düzeyi
Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient
		1,000
		Sig. (2-tailed)
		,216**
		N
		657
	İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient
		,216**
		Sig. (2-tailed)
		,000
		N
		657

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Spearman korelasyon katsayısı iki sıralı (ordinal) değişken veya bir sıralı ve bir sürekli değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi ifade eder. Değişkenler oransal ya da aralıklı ölçek ile elde edilmiş ancak normal dağılıma uygunluk göstermiyorsa da Spearman korelasyonu kullanılır (Koç, 2014). Yukarıdaki Tablo 3'te Spearman Korelasyon katsayısı 0,216 olarak hesaplanmıştır. Buna göre; iki değişken arasında 0,01 anlam düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilecektir ($p=0,000 < 0,05$). Öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları, iletişim becerileri üzerinde etkilidir. Spearman korelasyon katsayısının doğrusal ilişkileri test ettiğine dayanılarak; sportif faaliyetlere katılım arttıkça iletişim becerilerinin geliştiği söylenebilmektedir.

Tablo 4. Cinsiyet ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkiye Yönelik Mann Whitney U Testi

	İletişim_Beceri_Düzeyi
Mann-Whitney U	44921,000
Wilcoxon W	96281,000
Z	-3,701
Asymp. Sig. (2-tailed)	,000

a. Grouping Variable: Cinsiyet

İki alt grubu olan bir bağımsız değişken ile bağımlı değişkenin sıralı/sürekli veri tipinde olması durumunda temelde Mann-Whitney U Testi kullanılmaktadır (Bindak, 2014). Yukarıda Tablo 4'te bulunan Mann Whitney U testi sonucuna göre; Ortaokul öğrencilerinin cinsiyetleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Test sonucuna göre iletişim becerilerinin cinsiyete göre değişiklik gösterdiği söylenebilmektedir ($p=0,000<0,05$).

Tablo 5. Sportif Faaliyetlere Katılma/Katılmama ile Okul Başarısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Spearman Korelasyon Katsayısı

			Sportif_Faaliyet	Not Ort
Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,079*
		Sig. (2-tailed)		,043
		N	657	657
	Not Ort	Correlation Coefficient	,079*	1,000
		Sig. (2-tailed)	,043	
		N	657	657

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Yukarıda Tablo 5'te bulunan Spearman korelasyon testi sonuçlarına göre; öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarıları (not ortalamaları) arasında 0,05 anlam düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilecektir ($p=0,043<0,05$).

Tablo 6. Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ve İletişim Beceri Düzeyinin Cinsiyetle İlişisine Yönelik Spearman Korelasyon Katsayısı

Cinsiyet			Sportif_Faaliyet	İletişim_Beceri_Düzeyi
Spearman's rho	Erkek	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000
			Sig. (2-tailed)	,327**
			N	320
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,327**
			Sig. (2-tailed)	,000
			N	320
	Kadın	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000
			Sig. (2-tailed)	,179**
			N	337
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,179**
			Sig. (2-tailed)	,001
			N	337

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 6'da bulunan Spearman testi sonuçlarına göre; erkek öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). Kadın öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında 0,01 düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,001<0,05$).

Tablo 7. Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ve Okul Başarısının Cinsiyetle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Katsayısı

Cinsiyet		Sportif_Faaliyet	Not Ort
Spearman's rho	Erkek	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient
			1,000
			,201**
	Not Ort		Sig. (2-tailed)
			,000
			N
	Kadın	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient
			,201**
			,000
	Not Ort		Sig. (2-tailed)
			,934
			N
	Erkek	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient
			1,000
			,005
	Not Ort		Sig. (2-tailed)
			,934
			N

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 7’de verilen Spearman testi sonuçlarına göre; erkek öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). Kadın öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki yoktur($p=0,934>0,05$).

Tablo 8 Sınıf Düzeyine Göre Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısına Yönelik Spearman Korelasyon Testi

Sınıf				Sportif Faaliyet	İletişim Beceri Düzeyi	Not Ort
5. Sınıf	Spearman's rho	Sportif Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,181*	-,022
			Sig. (2-tailed)		,021	,781
			N	163	163	163
		İletişim Beceri Düzeyi	Correlation Coefficient	,181*	1,000	,229**
			Sig. (2-tailed)	,021		,003
			N	163	163	163
	Not Ort		Correlation Coefficient	-,022	,229**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,781	,003	
			N	163	163	163
6. Sınıf	Spearman's rho	Sportif Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,292**	,113
			Sig. (2-tailed)		,000	,158
			N	157	157	157
		İletişim Beceri Düzeyi	Correlation Coefficient	,292**	1,000	,346**
			Sig. (2-tailed)	,000		,000
			N	157	157	157
	Not Ort		Correlation Coefficient	,113	,346**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,158	,000	
			N	157	157	157
7. Sınıf	Spearman's rho	Sportif Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,169*	,103
			Sig. (2-tailed)		,025	,175
			N	176	176	176
		İletişim Beceri Düzeyi	Correlation Coefficient	,169*	1,000	,294**
			Sig. (2-tailed)	,025		,000
			N	176	176	176
	Not Ort		Correlation Coefficient	,103	,294**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,175	,000	
			N	176	176	176
8. Sınıf	Spearman's rho	Sportif Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,231**	,059
			Sig. (2-tailed)		,003	,460
			N	161	161	161
		İletişim Beceri Düzeyi	Correlation Coefficient	,231**	1,000	,177*
			Sig. (2-tailed)	,003		,024
			N	161	161	161
	Not Ort		Correlation Coefficient	,059	,177*	1,000
			Sig. (2-tailed)	,460	,024	
			N	161	161	161

*, Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**, Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 8’de verilen Spearman Korelasyon testi sonuçlarına göre; 5. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile, iletişim becerileri arasında 0,05 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,021<0,05$). Yine 5. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile, okul başarı durumları arasında 0,05 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,781>0,05$). 6. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile, iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). Yine 6. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile, okul başarı durumları arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,158>0,05$). 7. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile, iletişim becerileri arasında 0,05 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,025<0,05$). Yine 7. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarı durumları arasında 0,05 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,175>0,05$). 8. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,025<0,05$). Yine 8. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarı durumları arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,460>0,05$).

Tablo 9. Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Aile Gelir Düzeyiyle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Testi

Gelir Düzeyi				Sportif_Faaliyet	İletişim Beceri Düzeyi	Not Ort
0-500	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,158	,082
			Sig. (2-tailed)		,141	,449
			N	88	88	88
	İletişim_Beceri_Düzeyi		Correlation Coefficient	,158	1,000	,277**
			Sig. (2-tailed)	,141		,009
			N	88	88	88
	Not Ort		Correlation Coefficient	,082	,277**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,449	,009	
			N	88	88	88
501-1000	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	-,012	-,089
			Sig. (2-tailed)		,912	,394
			N	94	94	94
	İletişim_Beceri_Düzeyi		Correlation Coefficient	-,012	1,000	,355**
			Sig. (2-tailed)	,912		,000
			N	94	94	94
	Not Ort		Correlation Coefficient	-,089	,355**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,394	,000	
			N	94	94	94
1001-2000	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,027	-,082
			Sig. (2-tailed)		,729	,290
			N	169	169	169
	İletişim_Beceri_Düzeyi		Correlation Coefficient	,027	1,000	,261**
			Sig. (2-tailed)	,729		,001
			N	169	169	169
	Not Ort		Correlation Coefficient	-,082	,261**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,290	,001	
			N	169	169	169

Tablo 9. (devam) Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Aile Gelir Düzeyiyle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Testi

Gelir Düzeyi				Sportif_Faaliyet	İletişim_Beceri_Düzeyi	Not Ort
2001-3500	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,109	-,052
			Sig. (2-tailed)		,225	,562
			N	126	126	126
	İletişim_Beceri_Düzeyi		Correlation Coefficient	,109	1,000	,193*
			Sig. (2-tailed)	,225		,030
			N	126	126	126
	Not Ort		Correlation Coefficient	-,052	,193*	1,000
			Sig. (2-tailed)	,562	,030	
			N	126	126	126
3500 üzeri	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,476**	,026
			Sig. (2-tailed)		,000	,726
			N	180	180	180
	İletişim_Beceri_Düzeyi		Correlation Coefficient	,476**	1,000	,166*
			Sig. (2-tailed)	,000		,026
			N	180	180	180
	Not Ort		Correlation Coefficient	,026	,166*	1,000
			Sig. (2-tailed)	,726	,026	
			N	180	180	180

**, Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*, Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Tablo 9’da gösterilen Spearman Korelasyon Testi sonuçlarına göre; ailesinin aylık geliri 0-500 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,141>0,05$). Yine ailesinin aylık geliri 0-500 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,449>0,05$). Ailesinin aylık geliri 501-1000 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,912>0,05$). Yine ailesinin aylık geliri 501-1000 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,394>0,05$). Ailesinin aylık geliri 1001-2000 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,729>0,05$). Yine ailesinin aylık geliri 1001-2000 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,290>0,05$). Ailesinin aylık geliri 2001-3500 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,225>0,05$). Yine ailesinin aylık geliri 2001-3500 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,562>0,05$). Ailesinin aylık geliri 3500 TL üzeri olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). Yine ailesinin aylık geliri 3500 TL üzeri olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,726>0,05$).

Tablo 10. Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Anne Eğitim Düzeyiyle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Testi

Anne Eğitim Düzeyi				Sportif_Faaliyet	İletişim_Beceri_Düzeyi	Not Ort
Okuryazar değil	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,002	,011
			Sig. (2-tailed)		,982	,887
			N	169	169	169
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,002	1,000	,202**
			Sig. (2-tailed)	,982		,008
			N	169	169	169
	Not Ort		Correlation Coefficient	,011	,202**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,887	,008	
			N	169	169	169
Okuryazar	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,018	,159
			Sig. (2-tailed)		,873	,163
			N	78	78	78
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,018	1,000	,327**
			Sig. (2-tailed)	,873		,003
			N	78	78	78
	Not Ort		Correlation Coefficient	,159	,327**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,163	,003	
			N	78	78	78
İlkokul	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,082	,004
			Sig. (2-tailed)		,302	,963
			N	161	161	161
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,082	1,000	,345**
			Sig. (2-tailed)	,302		,000
			N	161	161	161
	Not Ort		Correlation Coefficient	,004	,345**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,963	,000	
			N	161	161	161
Ortaokul	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,324**	-,125
			Sig. (2-tailed)		,000	,139
			N	141	141	141
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,324**	1,000	,163
			Sig. (2-tailed)	,000		,054
			N	141	141	141
	Not Ort		Correlation Coefficient	-,125	,163	1,000
			Sig. (2-tailed)	,139	,054	
			N	141	141	141

Tablo 10. (devam) Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Anne Eğitim Düzeyiyle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Testi

Anne Eğitim Düzeyi				Sportif_Faaliyet	İletişim_Beceri_Düzeyi	Not Ort
Lise	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,434**	-,055
			Sig. (2-tailed)		,000	,661
			N	67	67	67
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,434**	1,000	-,035
			Sig. (2-tailed)	,000		,781
			N	67	67	67
	Not Ort		Correlation Coefficient	-,055	-,035	1,000
			Sig. (2-tailed)	,661	,781	
			N	67	67	67
Üniversite	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,550**	-,052
			Sig. (2-tailed)		,000	,756
			N	38	38	38
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,550**	1,000	,018
			Sig. (2-tailed)	,000		,916
			N	38	38	38
	Not Ort		Correlation Coefficient	-,052	,018	1,000
			Sig. (2-tailed)	,756	,916	
			N	38	38	38
Lisansüstü	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,500	
			Sig. (2-tailed)		,667	
			N	3	3	3
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,500	1,000	
			Sig. (2-tailed)	,667		
			N	3	3	3
	Not Ort		Correlation Coefficient			
			Sig. (2-tailed)			
			N	3	3	3

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 10’da verilen Spearman Korelasyon testi sonuçlarına göre; anne eğitim düzeyi okuryazar olmayan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,982>0,05$). Yine, anne eğitim düzeyi okuryazar olmayan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,887>0,05$). Anne eğitim düzeyi okuryazar olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,873>0,05$). Yine, anne eğitim düzeyi okuryazar olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,163>0,05$). Anne eğitim düzeyi ilkokul olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,302>0,05$). Yine, anne eğitim düzeyi ilkokul olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,963>0,05$). Anne eğitim düzeyi ortaokul olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). Yine, anne eğitim düzeyi ortaokul olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,139>0,05$). Anne eğitim düzeyi lise olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). Yine, anne eğitim düzeyi lise olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,661>0,05$). Anne eğitim düzeyi üniversite olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). Yine, anne eğitim düzeyi üniversite olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,756>0,05$). Anne eğitim düzeyi lisansüstü olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,667>0,05$).

Tablo 11. Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Baba Eğitim Düzeyiyle İlişkisine Yönelik Spearman Korelasyon Testi

Baba Eğitim Düzeyi				Sportif_Faaliyet	İletişim_Beceri_Düzeyi	Not Ort
Okuryazar değil	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,033	,082
			Sig. (2-tailed)		,845	,627
			N	38	38	38
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,033	1,000	,317
			Sig. (2-tailed)	,845		,053
			N	38	38	38
		Not Ort	Correlation Coefficient	,082	,317	1,000
			Sig. (2-tailed)	,627	,053	
			N	38	38	38
Okuryazar	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,214	,145
			Sig. (2-tailed)		,067	,218
			N	74	74	74
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,214	1,000	,430**
			Sig. (2-tailed)	,067		,000
			N	74	74	74
		Not Ort	Correlation Coefficient	,145	,430**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,218	,000	
			N	74	74	74
İlkokul	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,056	-,093
			Sig. (2-tailed)		,539	,309
			N	122	122	122
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,056	1,000	,188*
			Sig. (2-tailed)	,539		,038
			N	122	122	122
		Not Ort	Correlation Coefficient	-,093	,188*	1,000
			Sig. (2-tailed)	,309	,038	
			N	122	122	122
Ortaokul	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,092	-,079
			Sig. (2-tailed)		,222	,292
			N	178	178	178
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,092	1,000	,261**
			Sig. (2-tailed)	,222		,000
			N	178	178	178
		Not Ort	Correlation Coefficient	-,079	,261**	1,000
			Sig. (2-tailed)	,292	,000	
			N	178	178	178

Tablo 11. (devam) Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmama ile İletişim Becerileri ve Okul Başarısının Baba Eğitim Düzeyiyle İlişkinine Yönelik Spearman Korelasyon Testi

Baba Eğitim Düzeyi				Sportif_Faaliyet	İletişim_Beceri_Düzeyi	Not Ort		
Lise	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,275**	,056		
			Sig. (2-tailed)		,002	,537		
			N	125	125	125		
		İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient	,275**	1,000	,231**		
			Sig. (2-tailed)	,002		,009		
			N	125	125	125		
	Not Ort	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	,056	,231**	1,000		
			Sig. (2-tailed)	,537	,009			
			N	125	125	125		
		Üniversite	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,462**	,080
					Sig. (2-tailed)		,000	,468
					N	84	84	84
İletişim_Beceri_Düzeyi	Correlation Coefficient			,462**	1,000	,118		
	Sig. (2-tailed)			,000		,285		
	N			84	84	84		
Not Ort	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	,080	,118	1,000			
		Sig. (2-tailed)	,468	,285				
		N	84	84	84			
	Lisansüstü	Spearman's rho	Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	1,000	,557**	,320	
				Sig. (2-tailed)		,000	,057	
				N	36	36	36	
İletişim_Beceri_Düzeyi				Correlation Coefficient	,557**	1,000	,205	
				Sig. (2-tailed)	,000		,230	
				N	36	36	36	
Not Ort			Sportif_Faaliyet	Correlation Coefficient	,320	,205	1,000	
				Sig. (2-tailed)	,057	,230		
				N	36	36	36	

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Tablo 11’de verilen Spearman Korelasyon testi sonuçlarına göre; baba eğitim düzeyi okuryazar olmayan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,845>0,05$). Yine, baba eğitim düzeyi okuryazar olmayan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,627>0,05$). Baba eğitim düzeyi okuryazar olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,067>0,05$). Yine, baba eğitim düzeyi okuryazar olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,218>0,05$). Baba eğitim düzeyi ilkokul olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,539>0,05$). Yine, baba eğitim düzeyi ilkokul olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,309>0,05$). Baba eğitim düzeyi ortaokul olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,222<0,05$). Yine, baba eğitim düzeyi ortaokul olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,292>0,05$). Baba eğitim düzeyi lise olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,002<0,05$). Yine, baba eğitim düzeyi lise olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,537>0,05$). Baba eğitim düzeyi üniversite olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000<0,05$). Yine, baba eğitim düzeyi üniversite olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,468>0,05$). Baba eğitim düzeyi lisansüstü olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında 0,01 anlam düzeyinde anlamlı bir ilişki vardır ($p=0,000>0,05$). Yine, baba eğitim düzeyi lisansüstü olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki yoktur ($p=0,057>0,05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA

5.1. Tartışma

Araştırma bulgularında ilk olarak araştırmanın temel savı olan; sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarısı ve iletişim becerileri arasında anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Bulgulara göre sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu, ortaokul öğrencilerinin iletişim becerileri ile okul başarıları üzerinde etkili olmakla birlikte bu değişkenlerden aynı zamanda etkilenen de konumdadır. Araştırma bulgularında okul başarısına yönelik elde edilen bulgular ise sınırlıdır. Çünkü pek çok aşamada sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarısı arasındaki ilişkiler anlamlı bulunmamıştır. Sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile iletişim becerisi ayrıca ele alındığında kızların bu konuda anlamlı sonuçlar ürettiği görülürken; sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarısı birlikte ele alındığında ise erkeklerin anlamlı ilişkiler ortaya koyduğu tespit edilmiştir. Bu noktada araştırma bulgularına doğrudan destek olabilecek bulgulardan biri Nopembri ve ark. (2017), tarafından yapılan çalışmada elde edilen sonuçlardır. Bu çalışmada beden eğitimi ve spor programlarının çocukların iletişim ve sosyal farkındalık becerileri üzerindeki etkileri incelenmiş ve testler ve gruplar arasında iletişim ve sosyal farkındalık becerileri puanları arasında, ön testten son teste ve müdahale grubunda ortalama iletişim ve sosyal farkındalık puanlarında, kontrol gruplarına göre anlamlı etkileşim tespit edilmiştir. Bu bulgu, sportif faaliyetlere katılan çocukların iletişim becerilerinin daha yüksek hesaplandığını kanıtlar nitelik taşır. Benzer ve destekler sonuçların alındığı bir diğer araştırma ise Baki (2019) tarafından yapılmıştır. Baki (2019), üniversitede öğrenim gören 18-30 yaş arası 742 (369 erkek 373 kadın) gençler üzerinde bir çalışma gerçekleştirerek gençlerin fiziksel aktiviteye katılımları, iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve alt boyutları arasında ilişkiler aramıştır. Araştırma sonucunda; fiziksel aktiviteye katılan gençlerin iletişim becerileri ile problem çözme yeteneklerinin daha yüksek olduğu tespit

edilmiştir. Baki'nin (2019) araştırma bulgusu da bu araştırmayla benzer sonuçlar üretmiştir. Bu araştırmada ve bahsi geçen literatürde incelenen araştırmada da demografik veriler araştırmaya dahil edilmiştir. Baki (2019) tarafından yapılan araştırmada fiziksel aktiviteye katılan erkek öğrencilerin iletişim becerilerinin farklılaştığı tespit edilirken; bu araştırmada kız öğrencilerin iletişim becerilerinin farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu konuda iki araştırma bulgusu ayrışıyor olsa da cinsiyete göre farklı sonuçlar elde edilmesi örneklem türü ve büyüklüğüne bağlı olarak büyük ölçüde açıklanabilecektir. Bununla birlikte çalışmalarda cinsiyete yönelik farklılaşmanın tespit edilmesinin birbirine tezat iki bulgu gibi değil destekler iki bulgu gibi değerlendirilmesi daha doğru olacaktır. Çünkü aynı değişkenleri inceleyen farklı örneklerde farklı cinsiyetlerin iletişim becerilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile ilişkisi saptanmışsa bu bulgular örneklem değişse de öğrencilerin iletişim becerilerinin sportif faaliyetlerle ilişkili olduğunu ortaya koyar. Bu durumda da iki farklı bulgu iletişim becerileriyle sportif faaliyetler arasındaki ilişkiyi daha kuvvetlendirir.

İletişim becerisi ile sportif faaliyet değişkenini faaliyetin takım-bireysel düzeyde yapılmasına göre detaylı biçiminde ele alan başka bir araştırmada ise; Ayancı (2019), bireysel ve takım sporu yapan üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin problem çözme becerileri üzerindeki etkisini araştırmıştır. Ayancı (2019), spor yapmanın yanında yapılan sporun türünün de iletişim becerisini etkilediğini ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda bireysel spor yapan öğrencilerin duygusal ve davranışsal iletişim değerleri, takım sporu yapanlardan daha yüksek; takım sporu yapan öğrencilerin ise düşünen ve planlı yaklaşım puanları daha yüksek hesaplanmıştır. Bu araştırmanın bulguları, spor yapmanın iletişim becerisini etkilemesiyle birlikte sporun türünün de hangi iletişim becerisi kanalının gelişeceğine etki ettiğini ortaya koymaktadır. Bu yönüyle bu araştırma bulgularını desteklemekle birlikte bir adım öteye de taşımaktadır. Literatürde sportif faaliyetler ile iletişim becerilerini konu edinen araştırmalar arasında bu araştırma bulgularına tezat düşebilecek bir sonuca rastlanmamıştır. Ulaşılabilen ve incelenmesi mümkün olan araştırmaların hepsinde iletişim becerileri, sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile ilişkili bulunmuştur. Spor; aynı anda insan vücudunda fiziksel, zihinsel ve sosyal yeti, yetenek ve becerileri aktive etmesine bağlı olarak bu işlevleri çalıştıran bir faktör bir kaynak olarak görev

yapmaktadır. Bu bağlamda sporun iletişim becerileri dahil olmak üzere sosyal, zihinsel ve fizyolojik pek çok unsuru geliştirmesinin doğal bir sonuç olduğu açık ve ortadadır. Başka bir açıdan ise özellikle okul kapsamında gerçekleştirilen ve çocuklara yönelik olan sportif faaliyetlerin daha etkili olması da kaçınılmazdır. Çünkü metabolizma, gelişme çağında çok daha hızlı çalışır, öğrenir, gelişir ve büyür. Bu hususlar bilimsel kabul gören genel geçer nitelikteki bilgilerdir. O halde okullarda gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmesi tabi bir bulgudur.

Diğer yandan bu araştırma bulgularını özgün yapan bir nokta üzerinde önemle durulmalıdır. Bu araştırma, herhangi bir sportif faaliyetin belli yaş çocukların iletişim becerileriyle olan ilişkisini incelememektedir. Bu çalışma özellikle okul kapsamında gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin ortaokul düzeyindeki yani ön ergenlik dönemindeki çocukların iletişim becerileriyle olan ilişkisini araştırmıştır. Bu noktada en önemli husus literatür kısmında belirtildiği gibi okul kapsamında gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin sosyal gelişim açısından diğer sportif faaliyetlerden farklılaşmasıdır. O halde okul kapsamındaki sportif faaliyetlerin sosyal beceriler hususunda daha etkili olması beklenir. Tam da bu noktada Dal ve Baikoğlu (2019), tarafından yapılan araştırma bulguları oldukça yön göstericidir. Dal ve Baikoğlu (2019), ilköğretim çağındaki öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini, spor yapma durumlarına göre incelemişlerdir. Çalışma sonucunda ise ana boyut olan sosyal becerilerin, spor ile anlamlı bir ilişkisine rastlanmamıştır ancak spor yapmanın sosyal beceriyi tek yönlü olarak etkilediği tespit edilmiş ve spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. İletişim becerisinin sosyal becerilerin bir alt boyutu olarak ele alındığı bu çalışmada, iletişim becerisinin spor yapmaktan etkilendiği saptanmıştır. Görüldüğü üzere okul kapsamında gerçekleştirilen sportif faaliyetler genellikle beden eğitimi dersi içerisinde ve toplu olarak yapılmasına bağlı olarak sosyal alan, sosyalleşme, sosyal beceri gibi kavramlarla alakalı hale gelir. Bu noktada bu araştırmanın ortaokul öğrencilerinin iletişim becerilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmamasından etkilendiğine yönelik bulgusu oldukça yüksek geçerlilikte bir edimdir.

Araştırma bulgularında anne-baba eğitim durumu ile aile gelir düzeyinin artmasıyla ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumunun iletişim becerileri ve okul başarısında farklılaşma yarattığı saptanmıştır. Eğitim düzeyi ile gelir düzeyi yükseldikçe iletişim becerileri, okul başarısı ve sportif faaliyetler arasındaki ilişkiler ortaya çıkmaktadır. Örneğin araştırma bulgularında anne-baba eğitim düzeyi lise öğrenim düzeyinin altında olduğunda değişkenler arası bir ilişki ortaya çıkmazken; lise ve üstü eğitim düzeylerinde anlamlı ilişkiler söz konusudur. Aynı şekilde aile gelir düzeyi 3500 TL'nin altında iken değişkenler arası anlamlı ilişkiler mevcut değilken 3500 TL ve üstü aile gelir düzeylerinde anlamlı ilişkiler ortaya çıkmaktadır. Bu bulgu, aile gelir düzeyi ile eğitim düzeyinin üst basamaklarda oluşunun değişkenler arası ilişkileri tetiklediği ön görüşünü kazandırmaktadır. Alan yazında bu bulguya yönelik az da olsa sonuç üretmiş çalışma mevcuttur. Leventhal ve Brooks-Gunn (2000), yaptıkları araştırma sonucunda gelir seviyesi daha düşük bir sosyal yaşamının çocuklar ve ergenlerin zihinsel ve fiziksel gelişimlerine, okul başarılarına ve davranışlarının üzerinde olumsuz etkileri olduğunu tespit etmişlerdir. Diğer yandan okullar, kütüphaneler, parklar, rekreasyon alanları, spor salonları, sağlık merkezleri gibi birçok hizmete erişim düşük gelirli ailelerin yaşamak zorunda kaldıkları yerlerde daha azdır. Bu bağlamda sportif aktivitelerin okul bünyesinde, beden eğitimi dersi olarak verilmesini öneren araştırmacılar, kaynakların sınırlı olmasının ergenlerin veya yetişkinlerin olumsuz yönde etkilenmesine ve stresli yaşam koşullarına yol açmakta olduğunu belirtmektedirler. Gençlerin ve çocukların sağlıklı gelişiminde sporun ve spora ulaşmanın önemini vurgulayan bu çalışmada, özellikle demografik veriler, spor ve gelişimin ilişkilerine yönelik önemli bulgular elde edilmiştir. Bahsi geçen veri ve bulgular bu çalışmanın bulgularıyla oldukça benzer ve aynı yönde seyreder niteliktedir. O halde gelir düzeyi ve eğitim düzeyi sportif faaliyetler, iletişim becerileri ve okul başarısı değişkenleri üzerinde etkili ve bu değişkenler arasındaki ilişkileri etkiler niteliktedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Sportif faaliyetler; zihinsel ve fiziksel becerileri eş zamanlı kullanmayı gerektirdiğinden sporun bu beceriler ile ilişkili olduğu kabul edilmektedir. Spor, çeşitli becerileri hem etkileyen hem onlardan etkilenen bir etkidir. Bu bağlamda geçmişten bu yana pek çok araştırma yapılmış ve yapılmaktadır. İletişim becerileri, okul başarısı ve spor arasındaki ilişkileri inceleyen bu araştırmada da spor-beceri ilişkisi doğrulanmıştır. Araştırmada, spor, iletişim becerisi ve okul başarısı değişkenlerine ek olarak demografik veriler de değişken olarak ele alınmıştır. Spor ile okul başarısı ve iletişim becerisinin ayrı ayrı analizlerle test edilmesine ek olarak aynı zamanda üç değişken hem bağımlı hem bağımsız değişken olarak ele alınan farklı testlere de tabi tutulmuştur. Demografik veriler ise tüm değişkenlerle ayrıca ele alınmamış, bu değişkenlerle olan ilişkileri aynı testte incelenmiştir. Bağımsız bir değişken olarak demografik verilerden yalnızca cinsiyet ile iletişim becerisi ayrı bir testte ele alınmıştır. Cinsiyet dışında geri kalan demografik verilerin aracı bir istatistiksel faktör olduğu düşünüldüğünden ayrı testlere tabi tutulmamışlardır.

Çalışmada ilk ele alınan değişkenler spor ile iletişim becerisi arasındaki ilişkidir. Araştırmada spor ile iletişim becerisi arasında anlamlı bir ilişki olduğu iddia edilerek sınanmıştır. Araştırma sonucunda iki değişken arasında 0,01 anlam düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p=0,000$). Öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları, iletişim becerileri üzerinde etkilidir. Doğrusal bir ilişkiyi ölçen test sonucundan anlaşıldığı üzere; sportif faaliyetlere katılım arttıkça iletişim becerileri gelişmektedir. Ortaokula devam eden öğrencilerin sportif faaliyetlere katılmaları onların iletişim becerilerini olumlu yönde etkilemektedir. Uluöz ve Ark. (2019) yaptıkları araştırmanın sonucunda da sporcuların iletişim becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğu ortaya konmuştur. Yaptıkları araştırmanın sonuçları çalışmamızda çıkan sonuçları destekler niteliktedir.

Bu çalışmanın temel varsayımlarından biri cinsiyet ve iletişim becerileri değişkenleridir ki cinsiyetin bu ve benzer çalışmalarda hatta pek çok bilimsel araştırmada en önemli demografik değişkenlerden biri olması ilk olarak incelenmesini beraberinde getirmektedir. Bu araştırmanın sonucunda ortaokul öğrencilerinin cinsiyetleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Test sonucuna göre iletişim becerilerinin cinsiyete göre değişiklik gösterdiği açıktır ($p=0,000$). O halde; ortaokul öğrencilerinin iletişim becerileri cinsiyetlerine göre farklılaşmaktadır. Cinsiyetin iletişim becerisi üzerinde nasıl bir farklılık yarattığı ve okul başarısı, diğer demografik veriler ve sportif faaliyetlerin bu ilişkide nasıl rol oynadıkları da diğer araştırma bulgularında tespit edilmiştir.

Çalışmanın en önemli bulgularından bir diğeri ise okul başarısı ile sportif faaliyetlere katılma arasında saptanan ilişkidir. Araştırma sonuçlarında; öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarıları (not ortalamaları) arasında 0,05 anlam düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p=0,043$). Bu bulgudan anlaşıldığı üzere sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin okul başarıları daha yüksektir. Bu bulgudan yola çıkılarak söylenebilir ki sporda daha aktif olan öğrenciler, bu alanda kazandıkları edinimler ile akademik performanslarını artırmakta ve sporda aktif olmayan akranlarına göre daha yüksek okul başarısı elde etmektedirler. Sporun fiziksel ve zihinsel yeti ve yetenekleri sürekli aktif tutması kaynak kabul edildiğinde, sporda aktif olan gençlerin fiziksel ve zihinsel becerilerini geliştirmeleri beklenen bir sonuç olur. Böylece sportif faaliyetlere katılan gençler, gelişkin becerilerinden de faydalanarak akademik alandaki performanslarını yükseltebilirler. Bir diğer açıdan spor, psikososyal ihtiyaçlara da hitap eden bir aktivite alanıdır. Kişisel olarak ele alındığında becerileri artırma ve geliştirme rolü olan spor takım düzeyinde ele alındığında farklı becerileri geliştiren ve artıran bir rol oynamaktadır. Bu çalışma, okula devam eden çocukların sportif faaliyetlerini konu edinmiştir. Okul içerisinde yapılan spor aktiviteleri ise genellikle beden eğitimi dersleri dahilinde veya teneffüslerde basketbol, voleybol, futbol gibi takım sporlarının yapılması yönünde olmaktadır. Gençler, okul içerisinde daha çok takım sporu yapmaya eğilimlidirler ve takım sporları; iletişim becerileri başta olmak üzere planlı düşünme, koordinasyon, stratejik davranma, analitik düşünme gibi temel zihinsel fonksiyonları harekete geçirirler. Okul içerisinde yapılan sportif aktivitelerde

etkin olan temel zihinsel beceriler ise gerek akademik hayatta performans göstermede gerek sosyal ve gündelik yaşamda ve gerekse yetişkinlikte iş yaşamında her zaman kullanılan ve yetkin becerilere dönüştüğünde hayatın her alanında başarı getiren becerilerdir.

Demografik verilerden cinsiyetin kız ve erkeklere göre sportif faaliyetlerle olan ilişkisine yönelik bulguda ise; erkek öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında ve kız öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Anlamlılık düzeyleri karşılaştırıldığında erkek ve kızlar arasında net bir belirleme yapmak çok da mümkün görünmemektedir. Hem erkek öğrencilerin hem de kız öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmamaları iletişim becerileri üzerinde belirleyici olmaktadır.

Spor, iletişim becerisi, okul başarısı ve demografik değişkenlerin çoklu olarak incelendiği testlerde daha önemli bulgular elde edilmiştir. Bu bulgulardan temeli; sportif faaliyetlere katılıp katılmama, iletişim becerisi ile okul başarısı arasında cinsiyete göre anlamlı sonuçların arandığı testtir. Bu test sonucunda varsayım doğrulanarak bilimsel geçerlik kazanmıştır. Yapılan iki ayrı testin sonucunda; erkek öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilirken; kız öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bulgulardan anlaşılmaktadır ki erkek öğrenciler sportif faaliyetlere katıldıklarında okul başarıları artarken; kız öğrencilerin okul başarısı sportif faaliyetlere katılıp katılmamadan etkilenmemektedir. Aynı zamanda sportif faaliyetlere katılan kız öğrencilerin iletişim becerileri bundan etkilenirken erkek öğrencilerin iletişim becerileri, sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumundan etkilenmemektedir. Bu araştırma bulguları kaynak gösterilerek; erkek öğrenciler için sporun, okul başarısını artıran bir faaliyet olarak işlev gördüğü; kız öğrenciler içinse iletişim becerilerini artıran bir etki yarattığı söylenebilir. Kızlar üzerinde sportif faaliyetler birer sosyalleşme ve iletişim alanıyken; erkek öğrenciler için kişisel becerilerini geliştirdikleri bir edinim alanı olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu, farklı yönlerden de ele alınabilir. Spor kişisel, sosyal, fiziksel ve zihinsel pek çok farklı alana ve beceriye

farklı şekillerde etki eden kompleks bir aktiviteler bütünü, süreci ve yaşam alanıdır. Erkek öğrencilerin kişisel gelişimlerine etki eden ihtiyaçlarının sportif faaliyetler ile desteklenmesi okul başarılarında artma yaratmış olabilir. Okuldaki sportif faaliyetler ile arkadaşlarıyla daha sıkı bağlar kurmuş ve geliştirmiş olabilirler, aidiyet ve başarıma ihtiyaçları tatmin olurken okula bağlılıkları artmış olabilir. Bunlarla birlikte okul içerisinde yapılan sportif faaliyetler okulu onlar için cazip ve tercih edilir hale getirmiş olabilir. Tüm bu etmenler ve yer verilmemiş olan pek çok farklı etkiyle birlikte erkek öğrenciler için spor, bir tür motivasyon, bağlılık ve performans artırma aracı görmüş olabilecektir. Kız öğrenciler açısından bulgular yorumlanacak olursa; kız öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumundan okul başarıları etkilenmiyorken iletişim becerilerinin etkilenmesi de erkek öğrencilerle ilgili elde edilen bulguda olduğu gibi farklı bir çalışmanın araştırma konusu olmalıdır. Bu çalışmada birkaç açıdan yorumlamak gerekirse; kız öğrenciler için okuldaki sportif faaliyetlerin öncelikli olarak sosyalleşme alanı niteliği taşıdığı söylenebilir. Spor aracılığıyla bir sosyal gruba dahil olan kız öğrencilerin iletişim becerileri bundan olumlu etkilenmiş olabilir.

Spor, iletişim becerileri ve okul başarısı değişkenleri arasında bulunan ilişkiye etki edebilecek önemli bir değişkenin devam edilen sınıf düzeyi olduğu düşünülmüştür. Çünkü farklı derecelerdeki çocukların yaşları, ders içerikleri ve devam edilen sınıftaki ihtiyaçları farklı düzeylerde olmaktadır. Örneğin 5.sınıfa devam eden bir öğrenci ortaokul öğrenim düzeyinin ilk senesini yaşarken farklı bir duygu durumu, beklenti ve ihtiyaçlar çemberinde yer alır. Aynı şekilde 8.sınıfa devam eden bir öğrenci de çok farklı şartlara sahiptir. Örneğin 5.sınıfa devam eden bir öğrenci ortaokulun ilk senesinin verdiği deneyimsizlik, heyecan ve paniğini yaşarken; 8.sınıfa devam eden bir öğrenci ortaokulun son senesinin getirdiği stres ve belirsizliği yoğun biçimde yaşayabilecektir. Bu durumda her iki sınıf düzeyinde sportif faaliyete katılıp katılmama durumunun farklı sonuçlar doğurması doğal bir beklentidir. Araştırma bulguları bu ön görüşleri doğrular niteliktedir. 5. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile, iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Yine 5. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bulgularda görüldüğü gibi 5.sınıf düzeyinde sportif faaliyete katılıp

katılmama iletişim becerileri üzerinde etkiliyken okul başarısını etkileyen bir unsur değildir. 5.sınıf düzeyinde elde edilen bulgu 6.7.ve 8.sınıf düzeylerinde de geçerlidir. 6. Sınıf düzeyinde iletişim becerileri ile sportif faaliyet arasında ilişki tespit edilirken; okul başarı durumları ve sportif faaliyet arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. 7. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile, iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki saptanırken; sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. 8. sınıf öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki varken; sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. O halde; sınıf düzeyine göre sportif faaliyete katılıp katılmama iletişim becerileri üzerinde etkiliyken; okul başarısı üzerinde böyle bir etkiye rastlanmamaktadır.

Öğrencilerin sportif faaliyetler, okul başarısı ve iletişim becerileri onların cinsiyet dışındaki demografik verilerinden de belirleyici biçimde etkilenmektedir. Araştırmanın bu konudaki bulguları ise oldukça önemli sonuçlar içermektedir. Hatırlanacağı gibi Leventhal ve Brooks-Gunn (2000) yaptıkları araştırma sonucunda gelir seviyesi daha düşük bir sosyal yaşamının çocuklar ve ergenlerin zihinsel ve fiziksel gelişimlerine, okul başarılarına ve davranışlarının üzerinde olumsuz etkileri olduğunu tespit etmişlerdir. Diğer yandan okullar, kütüphaneler, parklar, rekreasyon alanları, spor salonları, sağlık merkezleri gibi birçok hizmete erişim düşük gelirli ailelerin yaşamak zorunda kaldıkları yerlerde daha az olduğunu açıklamıştır. Bu araştırmada da benzer ve destekler bir bulguya rastlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre ailesinin aylık geliri 3500 TL'nin altında olan öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile okul başarısı ve iletişim becerileri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmemişken; ailesinin geliri 3500 tl ve üstü olan öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumları ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Ailesinin aylık geliri 0-500 TL arasında olan ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri ve aynı ekonomik gruptaki ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı sonuçlar bulunmamaktadır. 3500 TL'nin altındaki tüm ekonomik gruplar için hesaplanan sportif faaliyete katılıp katılmama ile iletişim

becerileri ve okul başarısı katsayıları sırayla; 501-1000 TL arasında, 1001-2000 TL arasında, 2001-3500 TL arasında şeklindedir. Ailesinin aylık geliri 3500 TL üzeri arasında olan ortaokul öğrencilerinin ise sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişki mevcutken; sportif faaliyetlere katılıp katılmaması ile okul başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bulgulardan hareketle; sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarısı ve iletişim becerisi ailenin aylık gelirine göre farklılık gösterebilmektedir. Görece daha üst ekonomik gruplarda spor iletişim becerisini geliştiren bir rol oynarken; daha düşük ekonomik gruplarda spor okul başarısı veya iletişim becerisine etki eden bir faktör olarak ortaya çıkmamaktadır. Sporun ekonomik gelir esnekliğinin yüksek olduğu söylenebilecektir. Sporun ekonomik gelir düzeyi ile ilişkisi başka araştırmaların konusu olabilecektir.

Ailelerin ekonomik düzeyleri gibi anne babanın eğitim düzeyi de etkili sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarısı ve iletişim becerileriyle ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Anne ve babanın eğitim düzeyleri ayrı testlerle spor, okul başarısı ve iletişim becerisi değişkenleriyle birlikte test edilmiştir. Bu varsayıma yönelik araştırma bulgularına göre annenin eğitim düzeyi, sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile okul başarısıyla ilişkili bulunmamıştır. Okuryazar olmayandan lisansüstü düzeye kadar hiçbir eğitim düzeyinde sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarısı arasında anlamlı ilişki tespit edilmemiştir. Sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile iletişim becerileri arasında annenin eğitim düzeyine göre ise; okuryazar olmayan, okuryazar, ilköğretim ve lisansüstü olan gruplarda anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Anne eğitim düzeyi; ortaokul, lise ve üniversite olan gruplarda ise sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Lisansüstü anne eğitim düzeyi göz ardı edildiğinde ortaokul düzeyinden başlamak üzere anne eğitim düzeyi artan gruplarda sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişki olduğu gözlenmektedir. Lisansüstü anne eğitim düzeyi bu bulgunun düzenliliğini bozmuş olsa da araştırmanın yapıldığı örnekleme anne eğitim düzeyi lisansüstü olan verilerin normal dağılmadığı ve lisansüstü düzeyde çok az annenin var olduğu göz önünde bulundurulduğunda, lisansüstü anne eğitim düzeyine ilişkin verilerin veri tutarlılığını büyük ölçüde tehdit etmediği kabul edilebilir. Lisansüstü anne eğitim

düzeyine yönelik toplanan veri dikkate alınmayarak bulgular yorumlandığında; anne eğitim düzeyi ortaokul ve üstü olan öğrencilerin sportif faaliyetleri ile iletişim becerileri arasında bir ilişki kurmak mümkündür. Araştırma bulgusu kapsamlı yorumlandığında ise anne eğitim düzeyinin artmasının sportif faaliyet ve iletişim becerisiyle olan ilişkisine yönelik tutarlı bir veri olmadığı görülür. Totalde; sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile iletişim becerisi anne eğitim düzeyiyle anlamlı ilişki içindeyken; sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarısının anne eğitim düzeyiyle anlamlı bir ilişkisine rastlanmamıştır.

Anne eğitim düzeyinde olduğu gibi araştırma bulgularında baba eğitim düzeyine yönelik sonuçlar yer almaktadır. Sportif faaliyetlere katılıp katılmama, okul başarısı ve iletişim becerileri arasında anne eğitim düzeyine benzer sonuçlar baba eğitim düzeyinde de tespit edilmiştir. Yine baba eğitim düzeyi, sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarısı arasında hiçbir eğitim düzeyinde anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Sportif faaliyetlere katılıp katılmama durumu ile iletişim becerileri arasında babanın eğitim durumuna bağlı olarak; okuryazar olmayan, okuryazar, ilkokul ve ortaokul eğitim düzeylerinde anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Baba eğitim düzeyi lise, üniversite ve lisansüstü olan gruplarda ise babanın eğitim düzeyi, sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile iletişim becerileri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Anne eğitim düzeyine benzer olarak belli bir eğitim derecesinden sonra sportif faaliyet ve iletişim becerisi arasındaki ilişkiler anlamlı hale gelmektedir. Anne eğitim düzeyindeki verilerden farklı olarak baba eğitim düzeyinde ilişkilerin anlamlılığı lise düzeyinden başlamakta ve baba eğitim düzeyine yönelik veriler tamamen tutarlı seyretmektedir. Anne eğitim düzeyinde lisansüstü kesim eğitim düzeyi arttıkça ilişkinin anlamlı olacağı sonucunu tutarsız hale getirirken; baba eğitim düzeyinde veriler tutarlıdır. Babanın eğitim düzeyi liseden başlamak üzere yukarıya doğru arttıkça ilişkiler anlamlı hale gelmektedir.

Araştırma sonucunda; ortaokula devam eden öğrencilerin sportif faaliyetlere katılıp katılmamaları, okul başarıları, iletişim becerileri ve demografik verileri arasında anlamlı ve tutarlı ilişkiler tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre sportif faaliyet öğrencilerin okul başarıları ve iletişim becerileri üzerinde belirleyici olmakla birlikte

doğrusal ve pozitif yönde etkilidir. O halde; ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılımları arttıkça okul başarıları ve iletişim becerileri de artmaktadır. Sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile okul başarıları ve iletişim becerisi arasındaki ilişkiler öğrencilerin sınıf düzeyi, cinsiyeti, aile gelir durumu ve aile eğitim düzeyinden etkilenmektedir. Özellikle cinsiyet, okul başarıları, iletişim becerisi ve sportif faaliyetlere katılıp katılmama konusunda belirleyici bir demografik değişken olarak ortaya çıkmaktadır.

6.2. Öneriler

Sportif faaliyetlerin okula devam eden kız ve erkek öğrencilerin okul başarıları ve iletişim becerileri üzerindeki etkileri araştırma kapsamında ortaya konmuştur. Bu bağlamda araştırma verilerinin etkinlik üretmesi ve pratikte kullanılır olabilmesi için birkaç öneride bulunulması doğru olacaktır.

6.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- ✓ Özellikle kız öğrencilerin iletişim becerilerinin sportif faaliyetlere katılıp katılmama ile ilişkili olmasına bağlı olarak kız öğrencilerin sportif faaliyetlere katılması teşvik edilmelidir. Benzer şekilde erkek öğrencilerin okul başarıları, sportif faaliyetlere katılıp katılmamaya ilişkilidir. Sonuç olarak cinsiyetler sportif faaliyetlerle başka biçimde ilişkili olsa da tüm öğrenciler sportif faaliyetlerden fayda sağlamaktadır. Okul içerisinde gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin artırılması, etkin olması ve öğrencilerin bu faaliyetlere katılımının teşvik edilmesi gerekmektedir.
- ✓ Öğrencilerin iletişim becerileri ve okul başarıları sportif faaliyetlerle ilişkili tespit edilmiştir. Bu bağlamda okullarda gerçekleştirilen spor faaliyetlerinin daha çok olması ve çeşitlendirilmesi öğrencilerin katılımlarını artırmak açısından etkili bir çözüm olacaktır.
- ✓ Ailelerin eğitim düzeyleriyle sportif faaliyetlere katılıp katılmama ilişkili bulunmuş olup eğitim düzeyi artan biçimde seyrederken ilişki ortaya çıkmakta ve sürmektedir. Bu bağlamda özellikle eğitim düzeyi düşük ailelerin

sportif faaliyetlerle ilgili bilgilendirilmeleri ve bu konuda bir bilinç yaratılması önemli olmaktadır.

- ✓ Beden eğitimi ve spor derslerinde aktivitelerle sıkıcı tekrarların yapılması, öğrencilerin spora olan ilgisini negatif etkileyebilir. Bu nedenle ortaöğretim kurumlarında spor eğitimi ve beden eğitimi derslerinde, öğrencilerin ilgisini çekebilecek etkinliklerin yapılması önemlidir.
- ✓ Öğrencilerin spora yönlendirilmesi için ilgi duydukları spor branşına yönlendirilmeleri bunun içinde okulların destekleyici nitelikte çalışmalar yürütmeleri etkili olacaktır. Çeşitli spor dallarına ilgi duyan çocukların tespit edilmesi ve bu çocukların aile desteklerinin de alınarak ilgili branşa yönlendirilmelerinin desteklenmesi pratik fayda ve sonuç üretebilecektir.

6.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- ✓ Bu araştırmada elde edilen önemli sonuçlar bulunmaktadır. Aile gelir düzeyi ve eğitim düzeyinin artmasına paralel olarak sportif faaliyet ile iletişim becerisi arasında ilişkilerin ortaya çıkması başka araştırmaların özellikle odaklanacağı bir alan olabilecektir. Bununla birlikte cinsiyet dışında hiçbir demografik verinin sportif faaliyet ile okul başarısı arasında ilişki yaratmaması bu araştırmada tespit edilen ve üzerine çalışılması önemli olan başka bir çalışma alanıdır.
- ✓ Bu araştırma nicel yöntemler kullanılarak yapılmıştır. Yapılacak olan farklı çalışmalarda nicel yöntemlerin yanında nitel yöntemlerin destekleyici olarak kullanılması çalışmalarda daha derin veriler elde edilmesini sağlayacaktır.
- ✓ Bu araştırma ortaokul düzeyindeki öğrencilere yapılmıştır. Başka çalışmalarda farklı eğitim düzeyleri incelenip farklı veriler elde edilebilecektir ve bu çalışma verileriyle kıyaslanıp daha etkili sonuçlar üretilebilecektir. Farklı yaş gruplarında gerçekleştirilecek araştırmalarla birlikte bu araştırma bulgularının kıyaslanması gençlerin sportif eğilimlerini daha detaylı ortaya koyacaktır.

KAYNAKLAR

- Açak M, Ilgın A, Erhan S. Beden eğitimi öğretmeninin el kitabı. Malatya: Morpa Kültür Yayınları; 1997, s:4.
- Açıkada Ç, Ergen E. Sporda gelişim ve başarının temelleri. Bilim Teknik Dergisi 1987, s:18-19.
- Adıgüzel A, Karadaş H. Ortaöğretim öğrencilerinin okula ilişkin tutumlarının devamsızlık ve okul başarıları arasındaki ilişki. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2013; 10(1):49-67.
- Akandere M, Yarımkaya E, Tekin E. Spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin saldırgan ve kendini geliştirici mizah düzeylerinin incelenmesi. Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi 2015; 5:15.
- Akça Ü. Aile içi iletişim ve eğitime etkisi. Milli Eğitim Dergisi 1997; 135:134-141.
- Akgün S. Amerikalı misyonerlerin Anadolu'ya bakışları. Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırmaları Merkezi Dergisi 1992; 3(1):1-16.
- Akvardar Y, Demiral Y, Günay T. Temel iletişim becerileri eğitimi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları; 2005, s:9.
- Aracı H. Okullarda beden eğitimi. Ankara: Bağırhan Yayın Evi; 1999.
- Aracı H. Okullarda beden eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım; 2004.
- Ardıç E. Okumayı sevmek ve sevdirmek. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 1995; 3(3):341-344.
- Aslanargun E. Okul-aile işbirliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2007; 9(18):119-135.
- Ataman A. Antropometri. Ankara: Resimli Posta Matbaası; 1974.
- Ayakyay S. Eğitim kurumlarında beden eğitimi ve spor sempozyumu bildiriler, paneller, tartışma. İzmir: Milli Eğitim Basımevi; 1992.
- Ayancı H. Bireysel ve Takım Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Problem Çözme Becerileri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019, İstanbul.
- Aziz H. Ortaokulu Öğrencilerinin Başarısında Aile Faktörü. Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2001, Sakarya.

- Başar H. Sınıf yönetimi öğretmen el kitabı. İstanbul: Morpa Ofset; 2012, s:57-68.
- Berglund E, Eriksson M, Westerlund M. Communicative skills in relation to gender, childcare and socioeconomic status in 18-month old children. *Scandinavian Journal of Psychology* 2005; 46:485-491.
- Bindak R. Mann-Whitney U ile Student's t testinin I. Tip hata ve güç bakımından karşılaştırılması: Monte Carlo simülasyon çalışması (011302)(5-11). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi* 2014; 14(1):5-11.
- Budak S. Psikoloji sözlüğü. Ankara: Bilim ve Sanat; 2005, s:390.
- Bulut-Bozkurt N. İlköğretim sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2004; 2(4):443-454.
- Burgoon JK, Buller DB. *Nonverbal communication: the unspoken dialogue*. New York: Harper & Row; 1989, p:113-116.
- Büyüköztürk Ş, Çakmak EK, Akgün ÖE, Karadeniz Ş, Demirel F. *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi, 2011.
- Büyüköztürk, Ş. *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık; 2008.
- Canovalı Y. Ailenin görevleri ve eğitimde ailenin misyonu. *Eğitim Yazıları Dergisi* 1999; 1:62.
- Cunningham MR. Personality and the structure of the nonverbal communication of emotion. *Journal of Personality* 1977; 45(4):564-584.
- Cüceloğlu D. *İçimizdeki çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1993.
- Çakmakçı S. Okullardaki Beden Eğitimi Dersinin ve Faaliyetlerinin Öğrencilerin Sosyalleşmelerine Etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, 2001, Kütahya.
- Çelenk S. Okul başarısının ön koşulu: okul aile dayanışması. *İlköğretim Online* 2003; 2:2.
- Çoban M. Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeyi ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, 2018, Kahramanmaraş.
- Çubukçu Z, Gültekin M. Ortaokulu öğrencilerine kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi* 2006; 37:157.
- Dal S, Baikoğlu S. İlköğretim çağındaki öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin spor yapma durumlarına göre incelenmesi: İstanbul ili örneği. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi* 2019; 3:2.

- Dalkılıç M. İlköğretim Öğrencilerinin Sportif Faaliyetlere Katılım Düzeyi ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011, Karaman.
- Dam H. Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 2008; 7(14):75-99.
- Demir M, Filiz K. Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğrencilerin barınma ve beslenme durumlarının araştırılması. Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi 2004; 5(2):225-234.
- Demirci EE. İletişim Becerileri Eğitiminin Mesleki Eğitim Merkezi'ne Devam Eden Genç İşçilerin İletişim Becerilerini Değerlendirmelerine Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2002, Ankara.
- Dökmen Ü. İletişim çatışmaları ve empati. İstanbul: Sistem Yayıncılık; 1994, s:157.
- Dökmen Ü. İletişim çatışmaları ve empati. İstanbul: Sistem Yayıncılık; 2001, s:37.
- Dökmen Ü. İletişim çatışmaları ve empati: sanatta ve günlük yaşamda. İstanbul: Remzi Kitabevi; 2012, s:48.
- Dönmezer İ. Eğitim psikolojisi. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi; 1997, s:118-124.
- Eda B. Gençlerin Spora Katılım Düzeylerine Göre İletişim Becerileriyle Problem Çözme Yeteneklerinin İncelenmesi (Erzurum İli Örneği). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019, Erzincan.
- Efe M, Öztürk F, Koparan Ş. Bursa ilindeki faal futbol hakemlerinin problem çözme ve atılganlık düzeylerinin belirlenmesi. Spormetre Dergisi 2008; 6:2.
- Elmas O, Kete S, Hızlısoy SS, Kumral HN. Teknolojik cihaz kullanım alışkanlıklarının okul başarısı üzerine etkisi. SDU Journal of Health Science Institute/SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi 2015; 6(2):49-54.
- Erdemli A. Türk-Alman kültür diyalogunda spor ahlakı ve spor felsefesine yeni yaklaşımlar. İstanbul: Meva Yayıncılık; 1991, s:49.
- Erden M. Öğretmenlik mesleğine giriş. İstanbul: Epsilon Yayıncılık; 2005, s:88.
- Erden P, Körükçü E. Bornova ilçesi Çim spor yüzeyleri planlama ve uygulama tekniği üzerine araştırmalar. Diploma Tezi, 1997, İzmir.
- Erkal EM. Sosyolojik açıdan spor. Ankara: Türk Dünyası Araştırma Vakfı Yayınları; 1992.
- Erkal M. Sosyolojik açıdan spor. İstanbul: Der Yayınları; 1996, s:119-122.
- Erkal M. Sosyolojik açıdan spor. İstanbul: Filiz Kitabevi; 1982, s:12-13.

- Evlîyaoğlu G. İnsan ve Toplum İletişiminde Psikolojik Süreçleri. Yüksek Lisans Tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, 1984, Ankara.
- Ferron C, Narring F, Cauderay M, Michaud PA. Sport activity in adolescence. Health Education Reserch Journal 1999; 14:225-233.
- Fişek K. Türkiye’de ve dünyada spor yönetimi. Ankara: Bağırhan Yayınevi; 1998.
- Ghasemî H, Farıdfathî A, Talaie R, & Farsî H. Study On Self-Branding In Sport Sciences Students And Non-Sport Sciences Students As Focused On Ghasemî's Six Communication Skills,2017.
- Gillet B. Spor nedir?. Çeviren Durak, M. İstanbul: Filiz Kitabevi; 1982.
- Giles J, Heyman GD. Young Children’s beliefs about the relationship between gender and aggressive behavior. Child Development 2005; 76(1):107-112.
- Glasser W. Okulda kaliteli eğitim. Çeviren Kaplan, U.. İstanbul: Beyaz Yayınları; 1999.
- Göral M. Beden eğitimi ve spor bilimlerine giriş. Isparta: Tuğra Ofset; 2001, s:88-89.
- Günay M. Egzersiz fizyolojisi. Ankara: Bağırhan Yayınevi; 1999, s:120.
- Gündüz H. Eğitici kol çalışmalarının etkililiği ile ilgili öğretmen ve yönetici görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1997, Ankara.
- Gürbüz R, Erdem E, Yıldırım K. Başarılı okul müdürlerinin özellikleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 2013; 20:167-179.
- Gürgen E. Örgütlerde iletişim kalitesi. İstanbul: Der Yayınevi; 1997, s:26.
- Güven O. Türklerde spor kültürü. Ankara: Atatürk Spor Merkezi Yayını; 1992.
- İnal AN. Beden eğitimi ve spor bilimlerine giriş. Konya: Desen Ofset Matbaacılık; 2000, s:19-23-90.
- İşginoz R, Bülbül T. Okulda diyalog: okul yönetiminin rolü. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi 2012; 2(1):125-146.
- Kağıtçıbası Ç. Günümüzde insan ve insanlar. İstanbul: Evrim Yayınevi; 2008, s:401.
- Karakuş A. Etkili Eğitim Denetimi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1999, Malatya.
- Karaküçük S. Rekreasyon, boş zamanları değerlendirme, kavram, kapsam ve araştırma. Ankara: Remzi Kitabevi; 1995.
- Kılıcıgil E. Sosyal çevre-spor ilişkileri. Ankara: Bağırhan Yayınevi; 1998, s:39.

- Kirazlıoğlu Z. Ders dışı sportif etkinliklerde okul, kulüp ve yerel yönetimlerin işlevlerine genel bir bakış. *Amatör Spor Dergisi* 1992; 48:26-29.
- Koç C. Öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaya yönelik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Electronic Journal of Social Sciences* 2014; 13:49.
- Koçyiğit M, Erdoğan M, Uyar M, Çınar M. Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklerle sosyalleşme düzeylerinin iletişim becerileri ve duygusal zekâları üzerine etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* 2018; 6(2):966-988.
- Korkut F. İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 1996; 7(2):18-24.
- Korkut F. Okul temelli önleyici rehberlik ve psikolojik danışma. Ankara: Anı Yayıncılık; 2011, s:1-64.
- Korkut F. Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2005; 143-149.
- Köknel Ö. İnsanı anlamak. İstanbul: Altın Kitaplar, 2005, s:35.
- Law J. Evaluation of Sport Rehabilitation Students' value of communication skills to enhance the summative assessment of musculoskeletal injuries. *Journal of Learning and Student Experience*, 2018, 1, 17-17.
- Leventhal T, Brooks-Gunn J.. The neighborhoods they live in: the effects of neighborhood residence on child and adolescent outcomes. *Psychological Bulletin* 2000; 126(2):309.
- Maletasta CZ, Izard CE. Emotion communication skills in young, middle, aged, and older women. *Psychology and Aging* 1987; 2(2):193-203.
- Martens R. Coaches guide to sport psychology champaing. USA: Human Kinetics; 1987, s:47.
- Muluk EG. Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Ailelerin Aile Yapıları ve Anne Çocuk İlişkisinin İncelemesi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004, Ankara.
- Muratlı S. Çocuk ve spor. Ankara: Bağırhan Yayınevi; 1997, s:13.
- Nopembri S, Rithaudin A, YoshioSugiyama S. Developing children's communication and social awareness skills in volcano disaster areas through physical education and sports programs. *Advances in Physical Education* 2017; 7(1):15-25.

- Orkunoglu O. Voleybol antrenörünün el kitabı, B.T.G.M. Ankara: Voleybol Federasyonu Yayını; 1985.
- Öğütçen A. Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Yürütücü İşlev Becerileri Ve Geometrik Şekil Algılarının İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020, Ankara.
- Özakın E, Alper B, Çiftçi G, Dalmış B. Tıp fakültesi 1. sınıf öğrencilerinin demografik, sosyal ve fiziksel aktivitelerinin okul performansı üzerine etkisi. Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi 2019; 1(3):78-85.
- Özbalta M. Spor Yapan ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin İletişim Becerileri İle Empatik Eğilim Düzeylerini Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019, İstanbul.
- Özen H, Güleş H, Aypay A. İlköğretim okulu öğrencilerinin okula, aileye ve sosyal çevreye ilişkin değer yargıları. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi 2012; 6: 51-74.
- Özer AK. İletişimsizlik becerisi. İstanbul: Varlık Yayınları; 1995.
- Özer DS, Özer K. Çocuklarda motor gelişim. Antalya: Nobel Akademi Yayıncılık; 1998; s:5.
- Öztürk F. Toplumsal boyutlarıyla spor. Ankara: Bağırhan Yayınevi; 1998, s:61-71.
- Pehlivan Z. Ankara Merkez Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ders Dışı Spor Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1989, Ankara.
- Salk L. Çocuğun duygusal sorunları. İstanbul: Remzi Kitabevi; 1998, s:98.
- Sayın Ö. Aile sosyolojisi, ailenin toplumdaki yeri. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları; 1990, s:2.
- Seraslan MZ. Spor Talebini Yönlendiren ve Etki den İç ve Dış Pazarlama Çevresi Faktörlerine İlişkin Araştırma. İstanbul, Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu 2. Spor Bilimleri Kongresi, 8-9 Mayıs, 1997, İstanbul.
- Silverman J. Teaching clinical communication: A mainstream activity or just a minority sport?. Patient Education and Counseling, 2009, 76.3: 361-367.
- Siegel CM, Gregora AW. Communication skills of elderly adults. J. Commun.Disord 1985; 18:485-494.
- Tasmektepligil MY. Elit Düzeyde spor yapanların spora yönelmelerinde ilk ve ortaöğretim kurumlarının etkisi üzerine bir araştırma. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 1997; 2(1):39-46.

- Tezcan M. Boş zamanlar sosyolojisi. Ankara: Doğan Matbaası; 1977.
- Toy BY. Kalabalık sınıflarda öğrenci merkezli öğretim uygulaması etkinliklerin değerlendirilmesi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi 2007; 5:3.
- Tuncay B, Polat S. Zihinsel engelli çocukların sağlıklı kardeşlerinin benlik saygısı ve okul başarısının belirlenmesi. SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi 2019; 10(3):284-288.
- Türkel Ç. İlköğretim öğrencilerinin sportif faaliyetlerine katılım düzeyi ile sosyal uyum ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010, Kayseri.
- Uluöz T, Yağcı E, Burgul N, Kanan S, Bozkurt Ö. Communication Skills in Athletes. Revista San Gregorio 2019; 32.
- Usluata A. İletişim. İstanbul: İletişim Yayınları; 1995, s:13.
- Voigt D. Spor sosyolojisi. Çeviren Atalay, A. İstanbul: Alkım Yayınevi; 1998.
- Yavuzer H. Çocuğu tanımak ve anlamak. İstanbul: Remzi Kitabevi; 2004, s:21-129-130.
- Yazarer İ, Taşmektepligil MY, Ağaoğlu YS, Ağaoğlu SA, Albay F, Eker H. Yaz spor okullarında basketbol çalışmalarına katılan grupların iki aylık gelişmelerinin fiziksel yönden değerlendirilmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2004; 2(4):169.
- Yazarer İ, Taşmektepligil MY, Ağaoğlu YS, Ağaoğlu SA, Albay F, Yamaner F. Beden eğitimi ve sporda temel ilkeler. Ankara: Ekin Kitabevi; 2001, s:8-9-10.
- Yıldıran İ, Yetim A, Şenel Ö. Farklı cinsiyetteki lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentileri. Bed. Eğt. Spor Bil. Der. 1996; 1(1):52-57.
- Yıldırım F. Fen Lisesi ve Spor Lisesi Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin İncelenmesi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015, Elazığ.
- Yiğiter K. Kocaeli İlinde Görevli İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Empati Becerilerinin İncelenmesi: Kocaeli Örneği. Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008, Sakarya.
- Yüksel ŞF. Grupla İletişim Becerileri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerine Etkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 1997, Ankara.
- Yüksel ŞF. Kişilerarası ilişkiler ve iletişim becerileri. İstanbul: Remzi Kitabevi; 2004, s:342.

EKLER

EK-1: Etik Kurul İzni

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK

KURULU

28.05.2019

Sayın Mehmet Mübarek Bora

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/EB/2019/328 proje numaralı ve "Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım düzeyi ile iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi" başlıklı proje önerisi kurumumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

EK-2:Kaymakamlık İzin Formu

T.C.
KIZILTEPE KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 62540155-774.01.01-E.11383364
Konu : Mehmet Mübarek BORA'nın
Anket Çalışması

14/06/2019

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi: Süleyman Demirel Ortaokulu Müdürlüğü'nün 11.06.2019 tarih ve 10995337 sayılı yazısı.

Süleyman Demirel Ortaokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Mehmet Mübarek BORA'nın Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunca uygun bulunan "Ortaokul öğrencilerinin sportif faaliyetlere katılım düzeyi ile iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerinin incelenmesi" tezi çalışması ile ilgili anketin okuldaki öğrencilere uygulanması ile ilgili yazıları ekte sunulmuştur.

Söz konusu tez çalışmasının adı geçen okulda gerçekleştirilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Ahmet ASLAN
İlçe Milli Eğitim Müdürü

OLUR
14/06/2019

Mehmet YÜZER
Kaymakam

Ek: Yazı (1 Adet)
1 Adet Dilekçe
1 Adet YDÜ Etik Kurulu Yazısı
1 Adet Anket (4 Sayfa)

EK-3: Anket Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu anket, "Ortaokullarda sportif faaliyetlere katılan ve katılmayan öğrencilerin iletişim becerileri ile okul başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi" konulu bir araştırma için veri toplamak amacıyla düzenlenmiştir. Vereceğiniz cevapların, samimi duygularınızı yansıtır olmaları önemlidir. Size uygun sadece 1(bir) seçeneği "X" işareti ile seçiniz. Katkılarımızdan dolayı teşekkür ederiz.

Mehmet Mübarek BORA
Süleyman Demirel Ortaokulu
mehmetboraaa@hotmail.com

Bölüm 1:

1. **Dönem Sonu Karne Not Ortalaması:**
2. **Cinsiyetiniz:** Erkek() Kadın()
3. **Sınıfınız:** 5. Sınıf() 6. Sınıf() 7. Sınıf() 8. Sınıf()
4. **Okulunuzun Adı:**
5. **Annenin Eğitim Düzeyi:** Okur Yazar Değil() Okur Yazar() İlkokul() Ortaokul() Lise()
 Üniversite() Lisansüstü()
6. **Babanın Eğitim Düzeyi:** Okur Yazar Değil() Okur Yazar() İlkokul() Ortaokul() Lise()
 Üniversite() Lisansüstü()
7. **Ailenizin Gelir Düzeyi(₺):** 0-500() 501-1000() 1001-2000() 2001-3500() 3500-üstü()

Bölüm 2: Bu bölüm, sportif faaliyetlere katılım düzeyinizi belirlemek içindir.Size uygun seçeneği işaretleyiniz.	Hiçbir Zaman	Nadiren	Zaman Zaman	Çoğu Zaman	Her Zaman
1.Okul dışı zamanlarınızda spor yapıyor musunuz?					
2.Okulunuz bünyesindeki müsabakalarda sınıf takımlarında görev alıyor musunuz?					
3.İlçede düzenlenen müsabakalarda, okul takımlarında görev alıyor musunuz?					
4.İl genelindeki müsabakalarda, okul takımlarında görev alıyor musunuz?					
5.Grup müsabakalarında okul takımlarında görev alıyor musunuz?					
6.Türkiye şampiyonasında okul takımlarında görev alıyor musunuz?					
7.Okul takımları dışında herhangi bir spor kulübünde lisanslı olarak spor yapıyor musunuz?					

Bölüm 2: Bu bölüm iletişim beceri düzeyinizi belirlemek amacıyla verilmiştir.Size en uygun seçeneği işaretleyiniz.	Hiçbir Zaman	Nadiren	Zaman Zaman	Çoğu Zaman	Her Zaman
1.İnsanları anlamaya çalışırım.					
2.İletişimde bulunduğum insanlardan gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.					
3.Konuşurken, etkili bir göz iletişimi kurabilirim.					
4.genelde eleştirilmekten hoşlanmam.					
5.Dikkatimi karşımdakinin ilgi alanı üzerinde toplayabilirim.					
6.Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırıyorum.					
7.Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı veririm.					
8.Karşımdaki kişiyi dinlerken hayal kurarım.					
9. Başkaları konuşurken sabırsızlanırım, onların sözünü keserim.					
10. İnsanları dinlerken sıkıldığımı hissedirim.					
11.Eleştirilerimi karşımdaki kişiyi incitmeden iletirim.					
12.Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem.					
13.Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurarım.					
14.Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmasam bile fikirlerine saygı duyarım.					
15.İletişimde bulunduğum kişinin yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.					
16.Karşımdaki kişinin konuşmaya ve dinlemeye istekli olup olmadığını anlamaya çalışırım.					
17.Yanlış tutum ve davranışlarımı kolaylıkla kabul ederim.					
18.Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltirim.					
19.Dinleyenin anlamaz görüldüğünde, iletmek istediklerimi tekrarlar, yeni kelimelerle ifade eder, özetlerim.					
20.İnsanlarla görüşürken, bilerek onları rahatlatmak için şeyler yaparım.					
21.Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm.					
22.Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinirim.					
23.Karşımdaki kişinin bana ters düşen duygu ve düşüncelerini yargılarım.					
24.Ses tonumu konuyu özelliğine göre ayarlayabilirim.					
25.Genellikle insanlara güvenirim.					
26.Karşı cinsten biriyle iletişim kurduğumda rahatsızlık duyarım.					
27.Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.					
28.Özür dilemek bana zor gelir.					

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Zaman Zaman	Çoğu Zaman	Her Zaman
29. Tartışma sonunda, savunduğum düşüncelerin yanlış olduğunu kabul edebilirim.					
30. Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum.					
31. İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım.					
32. İletişim kurduğum kişinin tutumundan daha çok sorununu anlamaya çalışırım.					
33. Çevremdeki insanlara karşı ilgisiz kaldığım kanısındayım.					
34. Çoğunlukla duygularımdan emin olamıyorum.					
35. İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım.					
36. Başkaları ile ilişkilerimi bozacak çıkışlar yapabilirim.					
37. Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder.					
38. Her insanı olumlu beklentilerle karşılarım.					
39. İletişim kurduğum kimselerden, bir şeyler alır ve onlara da bir şeyler verdiğimi hissedirim.					
40. İnsanlara cevaplamada zorlanacakları ani sorular yöneltirim.					
41. Beni rahatsız eden duygularımı iletmekte sıkıntı çekerim.					
42. Öneride bulunduğu kişinin öneriye açık olup olmadığına dikkat ederim.					
43. İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissedirim.					
44. Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.					
45. Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmede zorluk çekerim.					

**EK-4: Sportif Faaliyetlere Katılıp Katılmamaya Verilen Katılımcı Cevaplarının
Soru Başına Dağılımı**

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
B1	657	1	5	3,27	1,282
B2	657	1	5	2,77	1,557
B3	657	1	5	1,94	1,351
B4	657	1	5	1,84	1,278
B5	657	1	5	2,33	1,499
B6	657	1	5	1,51	1,032
B7	657	1	5	1,82	1,268
n1	657	1	5	4,18	1,024
n2	657	1	5	3,95	1,130
n3	657	1	5	3,67	1,242
n4	657	1	5	3,09	1,517
n5	657	1	5	3,64	1,292
n6	657	1	5	3,74	1,179
n7	657	1	5	4,20	1,063
n8	657	1	5	2,67	1,459
n9	657	1	5	1,94	1,208
n10	657	1	5	2,45	1,372
n11	657	1	5	3,62	1,330
n12	657	1	5	3,34	1,440
n13	657	1	5	3,94	1,172
n14	657	1	5	4,05	1,145
n15	657	1	5	2,51	1,379
n16	657	1	5	3,47	1,328
n17	657	1	5	3,06	1,411
n18	657	1	5	3,60	1,289
n19	657	1	5	3,32	1,361
n20	657	1	5	3,29	1,427
n21	657	1	5	3,42	1,515
n22	657	1	5	2,79	1,514
n23	657	1	5	2,96	1,395
n24	657	1	5	3,75	1,320
n25	657	1	5	3,17	1,314
n26	657	1	5	2,43	1,391
n27	657	1	5	2,46	1,447
n28	657	1	5	2,39	1,507
n29	657	1	5	3,11	1,385
n30	657	1	5	4,16	1,160
n31	657	1	5	2,39	1,430
n32	657	1	5	3,48	1,309
n33	657	1	5	2,52	1,361
n34	657	1	5	3,00	1,374
n35	657	1	5	3,93	1,290
n36	657	1	5	2,31	1,383
n37	657	1	5	4,02	1,253
n38	657	1	5	3,47	1,226
n39	657	1	5	3,12	1,336
n40	657	1	5	2,61	1,403
n41	657	1	5	3,06	1,408
n42	657	1	5	3,48	1,315
n43	657	1	5	3,51	1,231
n44	657	1	5	3,72	1,296
n45	657	1	5	2,81	1,397
Valid N (listwise)	657				

ÖZGEÇMİŞ

Adı MEHMET MÜBAREK	Soyadı BORA
Doğum Yeri KIZILTEPE	Doğum Tarihi 31.01.1984
Uyruğu TÜRKİYE	Tel 05066588533
E-mail mehmetboraaa@hotmail.com	

Eğitim Düzeyi	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora/Uzmanlık		
Yüksek Lisans	KKTC YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ	
Lisans	DİYARBAKIR DİCLE ÜNİVERSİTESİ	2010
Lise	MARDİN/KIZILTEPE LİSESİ	2002

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)
YÖNETİCİ	KAVRAM EĞİTİM KOLEJİ	2010-2020
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENİ	MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	2016 DEVAM ETMEKTE

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İNGİLİZCE			

Yabancı Dil Sınav Notu								
YDS	ÜDS	IELTS	TOEF L IBT	TOEF L PBT	TOEF L CBT	FCE	CAE	CPE

Sayısal 64,47994	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı	66,97426	68,29992
(Diğer) Puanı		

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi

*Çok iyi, İyi, Orta, Zayıf olarak değerlendiriniz.